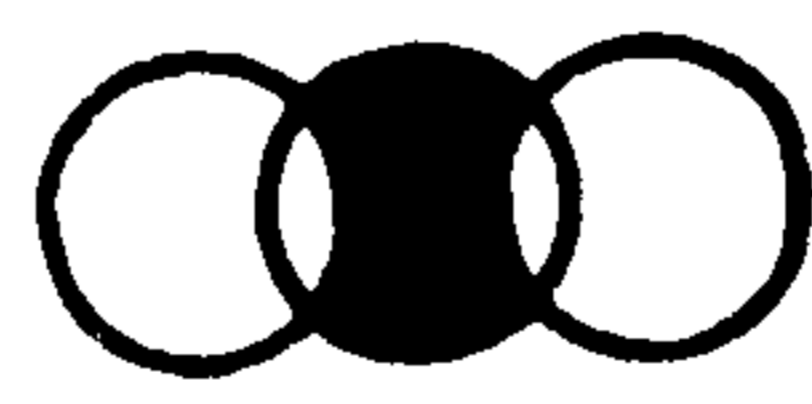

Ketabton.com

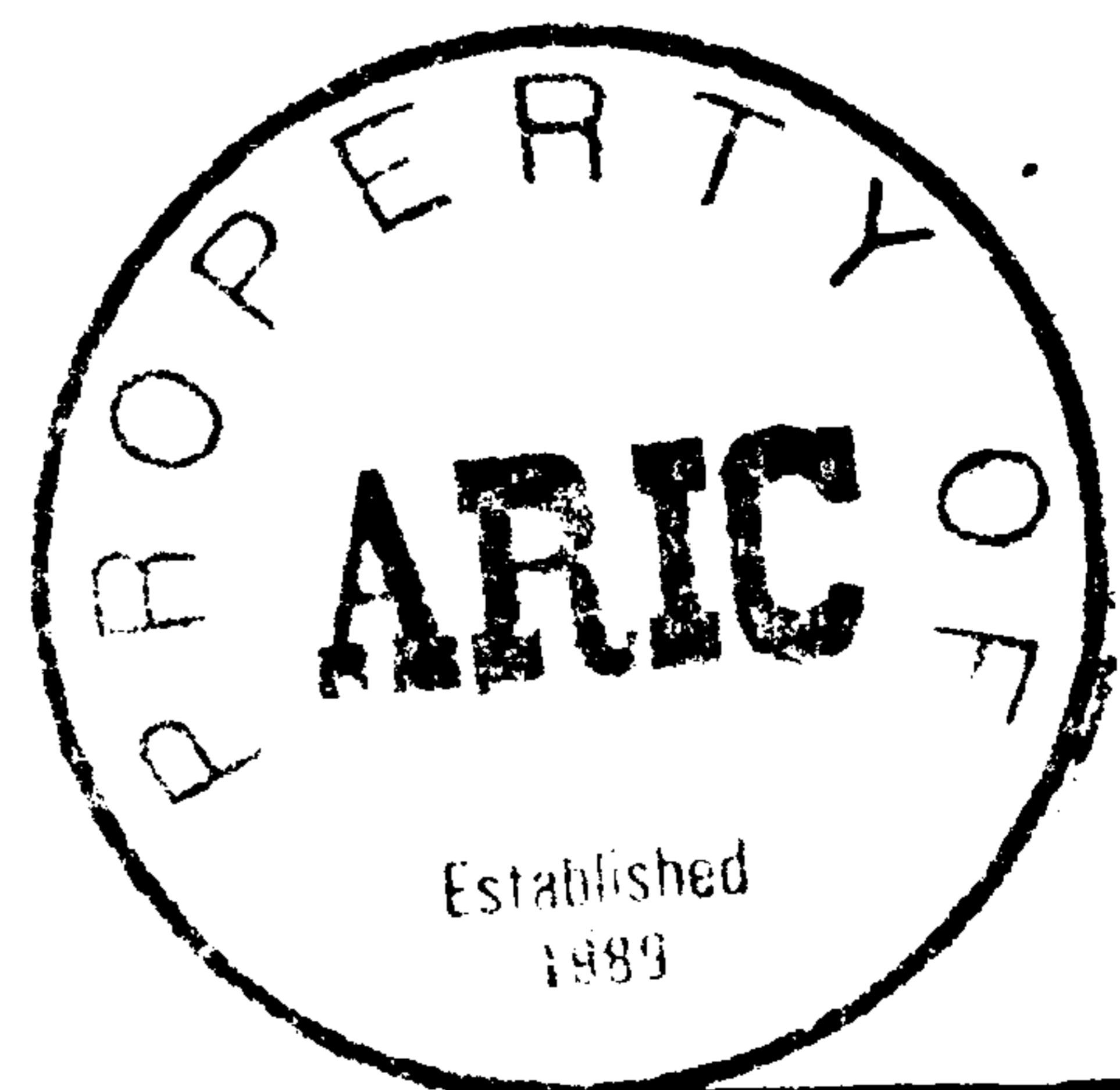
ورپانگه

يوه ورپانگه په لاس ورشي
آدم ولاړشي قدم ورپاندي
بيا پيري په خای ولاړوي
او تيري وي لاندي باندي

کوه رحمن کوهر

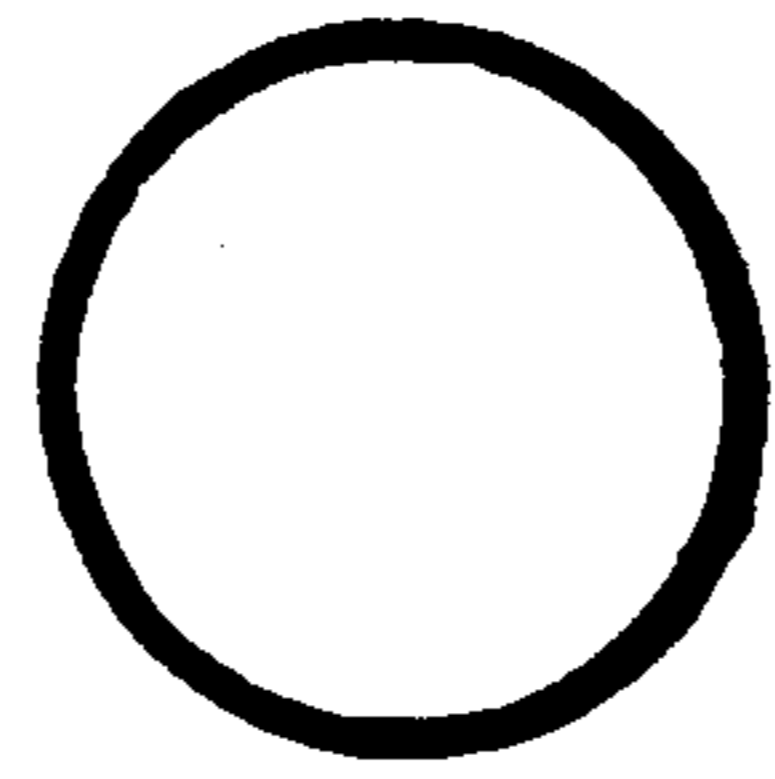
دکتاب نوم : ویرانگه

ویناوال : کوهر جمن کوهر
دچاپ کال : ۱۹۱۹
خطاط : نورالدین هنریان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

په ویکار
دهغه ټولون مریالو
چې د بنیاد مودختونو څخه
تېڅندی د پښو څولانی او د -
لاسونو ولچکونه پرې کوی او دا
سرنګ آدمزاد خپل قجیر قامت
ته ورچکوی او ژوند نور
غورځانګن کوی.

څوگ پي وې خپل قسمت کړي

کومه ورځ چې نور پېدی شي

ځان په پنځس وې لیکه کړي^(۲)

چې په شتو کې اودر پېدی شي

څه په سراسمانو کې پي

که آسمان ځمکه کېدی شي

په مټ څه لره سر په ده

چې په مټ نر رغونېدی شي

په خردک دې وې سود شي^(۴)

چې په خپز نښتريدی شي

د پړوتل ته وې پلي^(۷)

له بريالو چې ملېدی شي^(۸)

د باز اډاره نر دې نه نر ده

که نه پي چټي باز پېدی شي

ليت او لارچې د مېړه وي

فطرت ټول ولجه کېدی شي

۱-نور پېدل = بدلېدل، ۲- لیکه = حساب، ۳- خردک = یو بوټی، ۴- سود = مطمئن

۵- پړه = ماتې خوړل، ۶- ټل = ډله جمعیت، ۷- پتل = یو ځای کېدل، ۸- ملل = مل کېدل

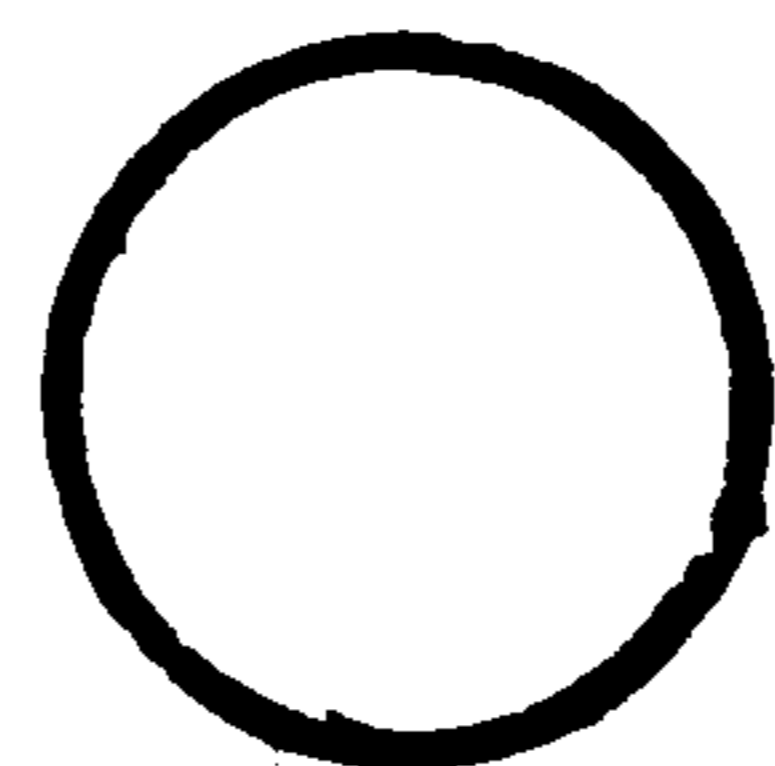
که سواره لوی فرعونان دی
که کلیم شی کونریدی شی
دبری لاری بند نه دی
که له سرخوک تپیدی شی

لوی کتاب دمیربنکارانو
گدیپه وینه کی دخان کا
بیادختوگوگوشتان تپول
الوتونکی باتوران کا

دکلیم دودونه خیل کا
راشکوره زورجهان کا
پرپاسلی اونتلی
دوران قهرمانان کا

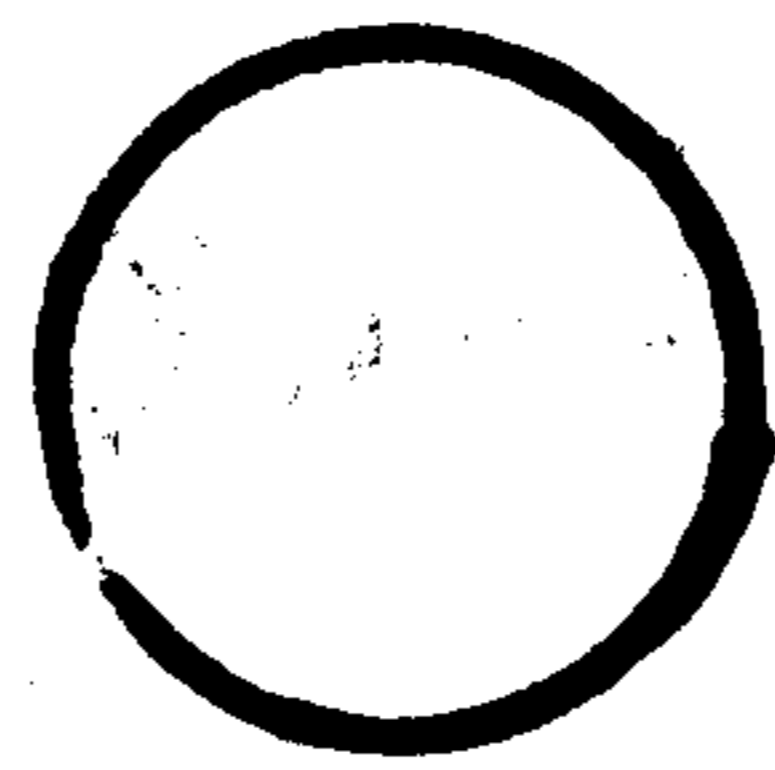
هنه شوک چی مپره خیل دی
تینگ په ننگ اوپه خیل خیل دی
دزمره ماری پی ژوند دی
چی دشنوزمرو دسپل دی

۱-نتلی = ناتار شوی، ۲-خیل = هوپ، ۳-ماری = بنکار.

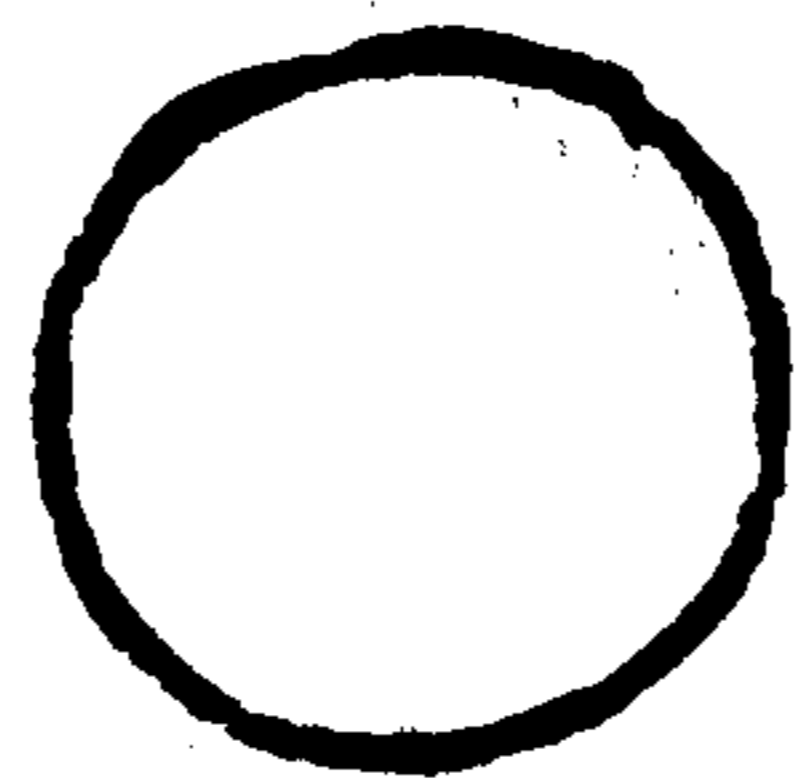
ترهې وينې دى سگروېتې
 ترهې وينې هم رامبيل دى^(۱)
 دخپل تک دى پاتې شوي
 په کولند دى که په بنکېل دى^(۲)
 رشي خنکه بې کوندرې شي^(۳)
 چې خانگي همدرشپېل دى^(۴)
 داطبيب به دې خنک روغ کړي
 چې پي چارې دشا خپل دى^(۵)
 چې د روزي پي تنې وي^(۶)
 په وينو پراته غلبېل دى
 چې جامه پي کاسيري وي^(۷)
 خه په چپل، خه که بې چپل دى^(۸)
 د باتور انگي وروستى ده^(۹)
 مشرى که په چارخويل دى^(۱۰)

-
- ۱- رامبيل = يوکل، ۲- کولند = کتخه چې دغويې، خاروي خت ته پي اچوي چې دآزاد
 گر خېدونې منع وساتي، ۳- کوندى = کانه کتې، خليل، ۴- خانگي = درې غاښې
 ۵- وشپېل = چې دغلې رشي پرې بادوي، ۶- شاه خپل = چې شاه خليل کوي يعنى خرمه
 ۷- شيخ تسمه تسمه کوي، ۸- دروزه = دغنودنډر، تيلي، ۹- کاسيري = بدلسنى
 ۱۰- چپل = پروښى، ۱۱- انگي = يوه لوبه چې وايي انگي انگي مل دى شوک دى،
 ۱۲- چارخويل = قرقره

نه ددين، نه دسا^(۱) دين دي
خوار متازه د سوئيل^(۲) دي
شايد بيا خليل^(۳) زرغون كړي
"مومنان" ټول آذر خپل دي

كليمه لويه كيميا ده
لاناپوهه پر دنيا ده
شوند په هر اړيكي وي چي
كليمي ته يې اړتيا ده

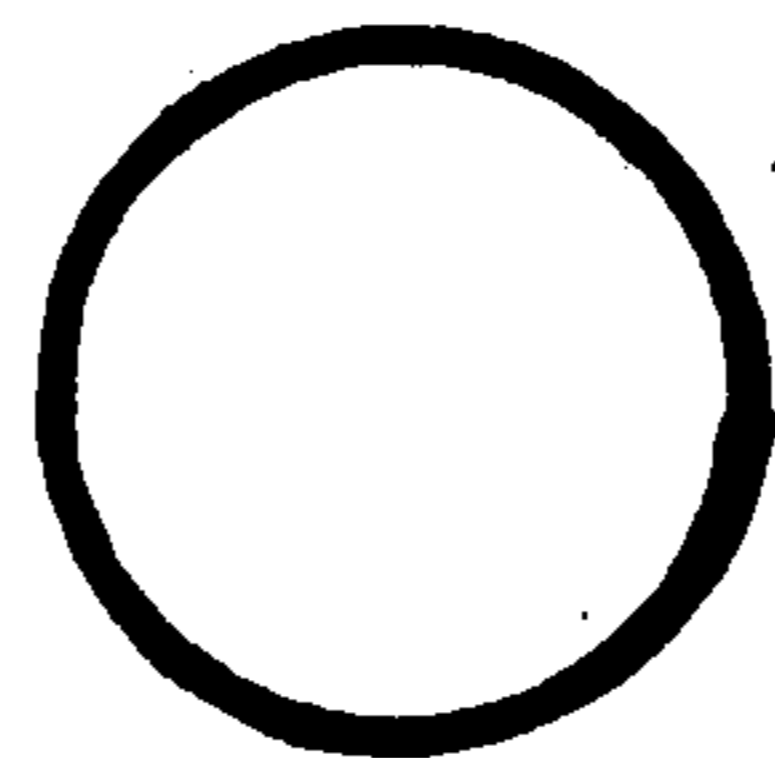
د جهان د سما^(۴) پېټي
وري تندي باندي مېړونه
د ملخي نه كله كېږي
د باتور، د باز كارونه
ننگيالي په دار بر سپره
غوروي خپل منبرونه
په پاخون چي "زه يم" نه كړي
خوشې پوچ هغه مونځونه

۱- سادين = ارولى خلكه، ۲- سوئيل = درېيمه نړۍ، ۳- سما = بندوسين - توزير

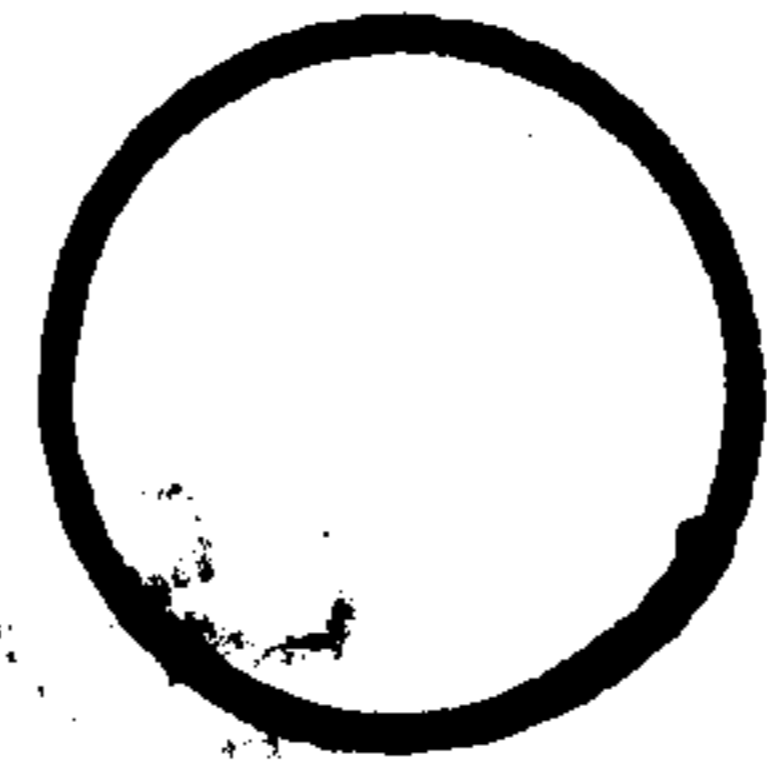
په جوقار چي لرو بر کړي
 بلايي هغه بانگ^(۱) سونه
 چي دا حُصکه دخدای کور کړي
 دي هغه دڅښتن ملونه

ننگيالي دي شاه مېړونه
 لکه حق پي کړ وږه وي
 دننگيال په مت، په توره
 دلت اړدڅښتن کړه وي
 خو لپ ماتي په فرعون کړي
 دننگيال دمزري زړه وي
 تورڅنگلونه خوندي وي
 حق ننکي پي غرين کړه^(۳) وي
 ساه پي واچوي جوښو کي^(۴)
 له پېرو پېرو چي مړه وي
 دناحق وږه^(۵) ټول پړه کړي
 وږه هغه کړي، چي تل پړه وي

۱- بانگونه = آذانونه، ۲- تورڅنگلی = باطل کاره، ۳- غرين کړه = قلا- سنگر
 ۴- جوښه = تنه، ۵- وږه = بريالي.

دکيد په اورپو نه شي

چې په غرمب د شتوزمرو شي

په تسپو موسلو نه نشي

چې په تورو، په نپزو شي

په منښتو نه بود پري

چې په وينو په خولو شي

چې د باز شوغې ته اړ وي

هغه څنگ له توتکرو شي!

ننگيالي يې شي کولی

چې په دار، په غرغرو شي

د تاريخ بهير کولی

کله څوک بې هوډ يالو شي؟

د راسمنو چارې کله

د نارامو په لينگو شي

د ژوندون د ميدان گټې

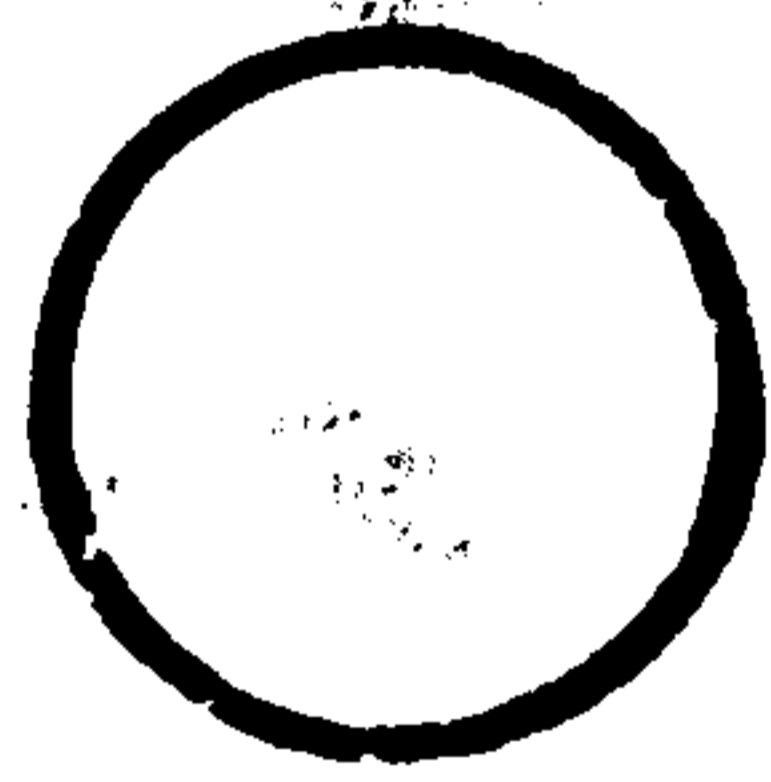
په ډال غاړو تور يالو شي

د څيرک مېرانه کله

له درست کلی درندو شي

۱- منښته = نريار تونو ته دورو دپاره په ځان څه منل، ۲- نارام = ناغیر - ناراست.

چچا رنخورد باو پيري وکري
 پوچي هيلي د داروشي
 آدم وکوره اي مار کسه!
 کله پي سود په کور کوشي
 د مانکو د کوچني نمري
 پوره خرنک په حلوشی
 چچا د نمر د روناوي وي
 روڼ په خنک په اور کوشي
 عقل خه خوني آتي دی
 راستوري په خپلو ملوشي
 د خيرک سر پوره والی
 د حقي په سپاروشي

چچا له مال خبره واورې
 پت په سرباندي پاله شي
 کائنات چچا په منگل کري
 داسري سري باله شي

۱- باو پيري = باب پيري = دناروغی بيا تاند بدل، ۲- نمري = جاي، ۳- اورکي = اور بلکي
 ۴- راستوري کبدل = راگر خپدل - راخلا صپدل - راختل.

لوپتي نه تلي صبا خشوڪ

هم يو زويم» به تاله شي

بنكلي هغه چي بنپوه يپ

يود» زويم» په پساله شي

زويم هركله حليمي دي

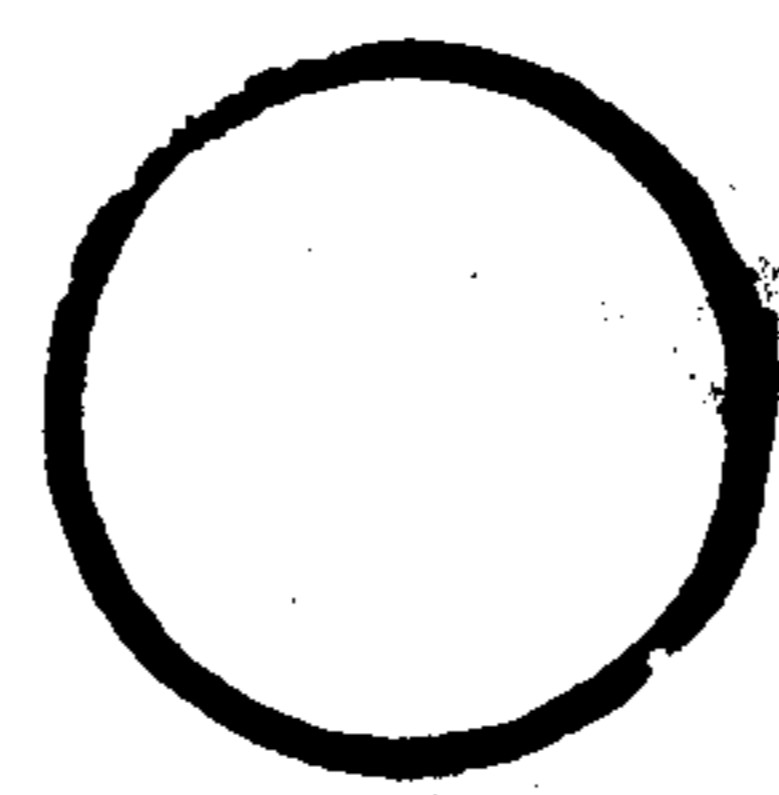
دي وجود چي زور حاله شي

هغه ورځ به ستر سحروي

چي دا خمكه يو كاله شي

په يولوي سين كې غرلي

چري، چري، لښتي، وياله شي

د كتاب حد ماتي مه شي

هره لاره چي تيري

چي د ژوند د خيره نه وي

ورانوه لاري زري

حق به هله مېشته وکا

لومري غير چي وشري

يا سري ياد شري شه

حق ناحق ولې ولسري

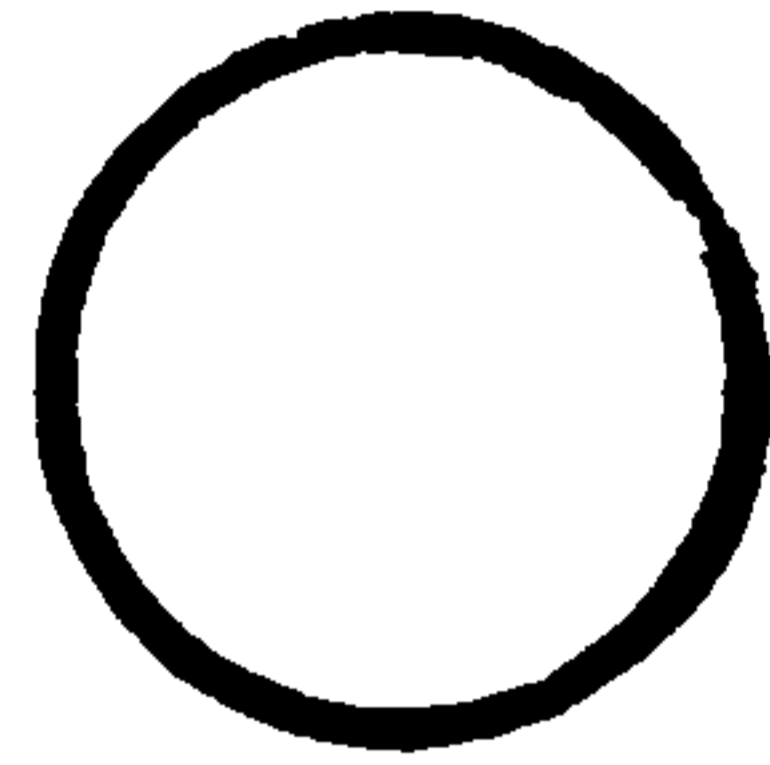
۱- بنپوه = دول - بنايسته والي، ۲- كاله = كور

زېښناکيان چې له مينځ ورک شي

پرکني به شي مَسرې

لوی آتيان لکه اوگر کړي

د جگ غرتيږې ورې

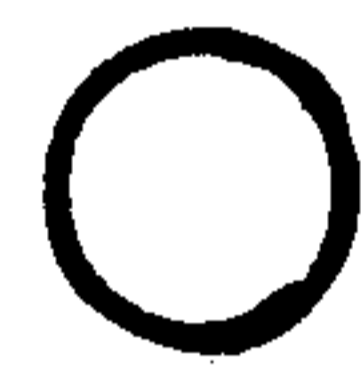

سترر څارکو د واره کسي

په څارلو کرل تنه کي

نری وټ پي چرته بيا موند

بر دستورو په دنيا کي

له کارونو او له شکو

سره زړه وښکل کيږي کړو

الوول حق و ناحق دی

څنگ تر اوسه سترگورو

د بوذر د کندي خلق

د آږود کندي دي

که هر څومخ په کعبه دي

له بتانو پيوندی دي

۱- اوگر د څاروود خوږ لونه وروسته پاتې کېدونکی کيا په ياتانته، ۲- کيږي کيږي کيږي

چرروي د بنينو مېني

خیرکان خوشبېبه گروي

د وختونو په ناتار کې

چې بې وگورې د بېر وي

د وجود نېستي بلا ده

پرې له ختو مارکسان ژاري

سر نېستي ده د نيش "زه يم"

دوه نېستي کليمان ژاري

رغانه د توکو توکو

د صورت هسي دور پېري

ولې "زه يم" يو توکيز دی

يو توکيزی نه نر پېري

حيواني وجود څه دی؟

د حجر و الوولتيا ده

او حجرې د خاورين توکو

خپل تر مينځه انډولتيا ده

۱- مېنه، کور، ۲- دېر، سنگسار، ۳- نيش، ناشته، نيشت، ۴- يو توکيز =
د يو توکی نه جوړ، چې گډونيزه نه وي، ۵- حجره = Cells - ژوندینکی.

دا خاورينہ وارہ تہو کي

دہر پيننگور غونہي دي

اوبر پيننگو تہ چي خيوشي

تشي ترقندہ خيبي دي

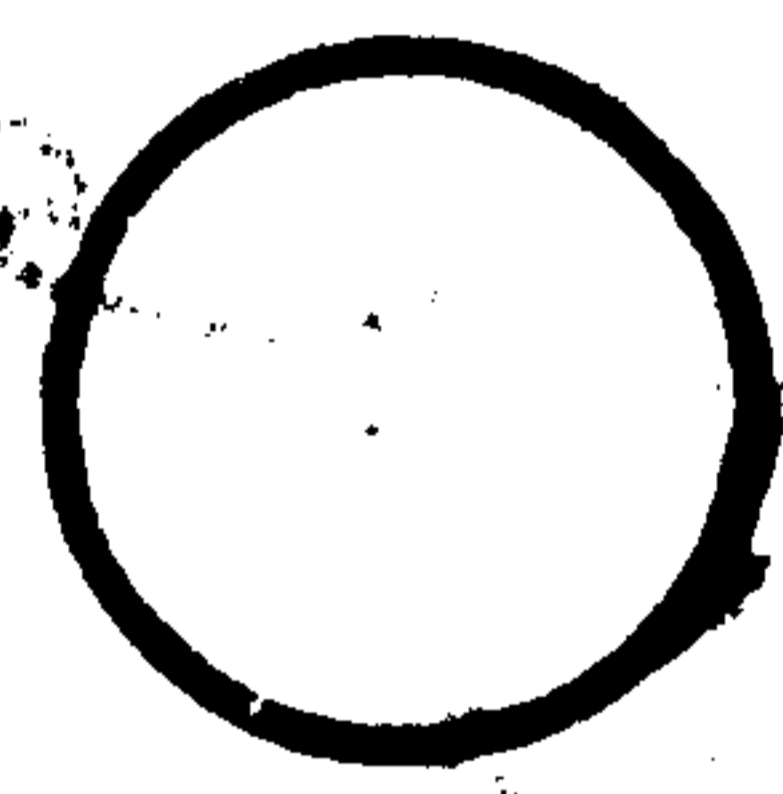

دين ہمہ وارہ سرہ زردی

مذہبونہ بتول زدنہ پخ

دين ژوندون کاندی غورخانگہ

مذہبونہ پچار مبخ

کر لاسی کندوان پی دک شول

چي جب جوب شول پہ خولو کي

خارلہ هغو تورياليو

چي پہ خيز دي سرخيري وکي

غورہ بتولہ دي پہ خان بده

تش لمن کہ پ پسرلو کي

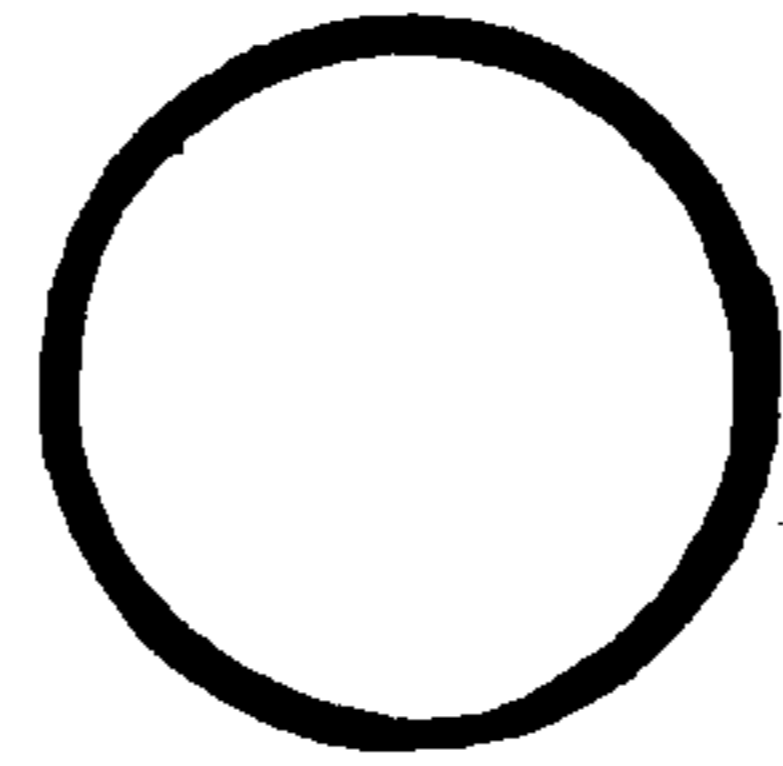
سادہ گوري ملفلري

خسا دندو کو، خرخو رو کي

۱- سرخيري = سرپو، ۲- غورہ = تومت - گرم والی - ملامتہ

دا چي گوانښ په ستورو کپري
ته هم لوره شه نېزوکی
شه ناویا ته چاره وکړه
مېرنيه! په تلو تلوکې

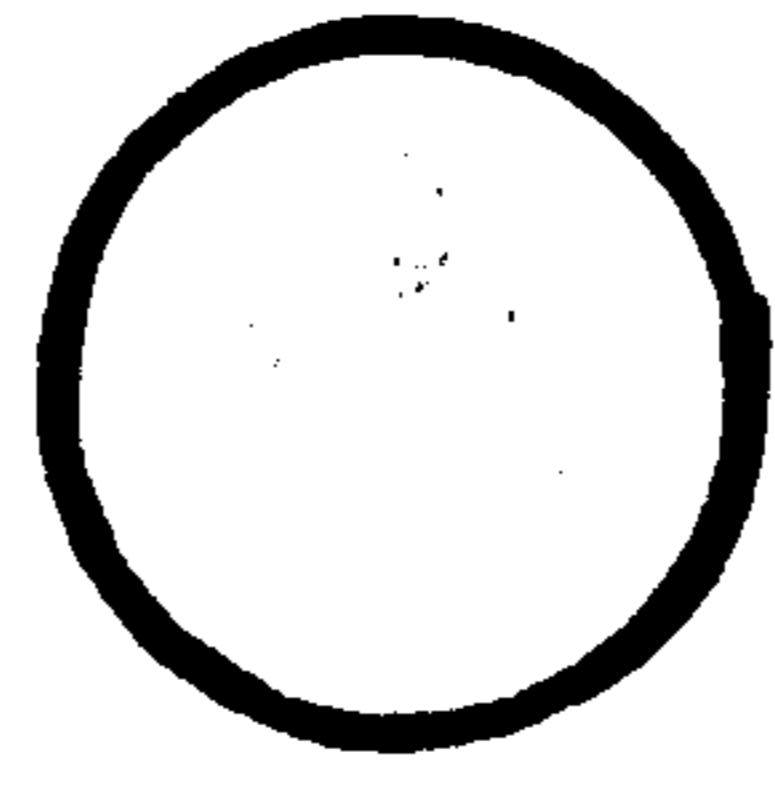

کورپي مار چپ د بمبل وو
هغه سر په موندلو دی
کرولي چپي د باز وي
پدلولکو په شوغور دی
چپ د بريد او د غدی و
د تسپو د موسلو دی
چپ جرگي پري بنايسته وی
هغه شرم د جرگو دی
چپ خښتن دلوی انځور و
اوس د پوچو کښېدو دی
د تيرو تورو بڼورگی و
د بي سترگو د کندو دی

۱- کورپيان = د اتان د مخي په لوبه کې په بمبل (په سر کې) د کورپي (حلقې) د نننګي ویشتونګي
۲- موندو = د مخي په لوبه کې په بت د تپلي خټې نه ښکته و چې کپي لوتی، ۳- کرولي = د ښکار
خیر کولو، څارلو د پاره د باز تاوېدل راتاوېدل، ۴- بور = زمري، ۵- کندي = چم، محلت.

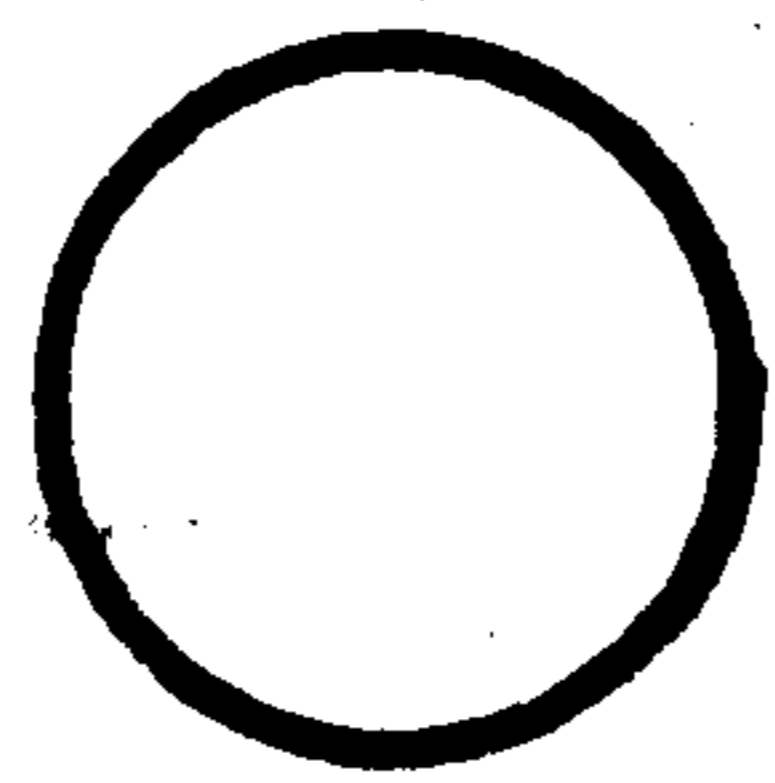
دقرآن حُني ناميـنده
خه دخوشوعقيـدو دی

بازداری یولسوی هنر دی
ته په یوبیله بازداريپ
چتی نه لری جـ پ
په نامه باندي ميشکارپ^(۱)
تش غرپازو وته ناستی پی
خه که حوی د لوی یلاریپ
ته میربنکاره کرین غوارپ
په بنه بنه مرداریپ
پپه تومنه له ویارپ
خوپه چاروکچ د ویارپ^(۲)
له قرآن په غیر هـ اـ ذـ ا
بـ صـ لـ وـ مـ وـ خـ کـ ذـ اـ رـ یـ پـ
کله سگره پوان ته کوز کره
چی داو لپ دوسره خوارپي؟

۱- بپله = دشومنی لاسمه چې دباز کبهنولو دپاره یی لاس ته اچوی، ۲- ميشکار = یازوان، ۳- ویار = شرم.

چپ پٽولنه تر آني وي
 داسري به شهسري وي
 داتنزي تاروگي به
 بيا بازونه وهندي وي
 داپربوتي، دانست به
 بيا نيتري آسماني وي
 چي نومري په قام قام دي
 بيا به ټول يو آدمخي وي
 دنن شخولي او کاتي به
 صبا توري او توبري وي
 په وندي خټکي دنن به
 نه حکوال، نه شېخ ملي وي
 نه به پولپ، نه بېلتون وي
 نه زها، نه زمایي وي
 يو آدم، يو آدمتاله
 په گن رنگ به يورنگي وي

۱- شهسري = ستوسري، ۲- پرپوتي انست = بوپتي دي، ۳- آدمخي = د آدم زامن،
 ۴- شخوله = درسته، ۵- کاتي = تيکي، ۶- وندي = داسي حلال کري، خلروي چي پکي خلقو
 برخي (وندي)، ملستي وي، ۷- آمتاله = ټولنه چي پکي د خټکي ټول استوگني (خټکزي) بيا
 آدمزي، د ټولوي يا سره راتاله وي

آدمخونی به یو کوروی
 وران به کورک کورکی وی
 درناوی به وی په جسو
 سپکاوی به پی جستی وی^(۲)
 نه مری نه به خستن وی
 نه به غتپ، نه به نری وی
 نه کاواک، نه به بی واک وی
 چی لله به تپلواکی وی
 تپلنوال به تپلنوال له
 رب، رحیم وی، اوولی وی
 هم به یپ کسب خالقی وی
 هم توره^(۳) به یپ رانقی وی
 وی پاخون لکه یوتن به
 یوتپاله به مختیگی وی^(۴)
 له ختیجہ تر لوید یخه
 به یوستره وروولی وی
 په حدونود کتاب کی
 به دعقل خیل منخی وی^(۵)

۱- آدمخونی = خیمکه، ۲- جسی = ورتیا، اهلیت، ۳- توره = قانون -
 توره - تری لاره - لاره، ۴- مختیگی = مخکی تک، ۵- خیل منخی = خپلواکی - آزادی.

سین، د غارو په درنښت به

تل تر تله غر حنکي وي

یو حار پري به له تولو

ټول له یوه به لـوگي وي

له قبلو دې گډو وډو

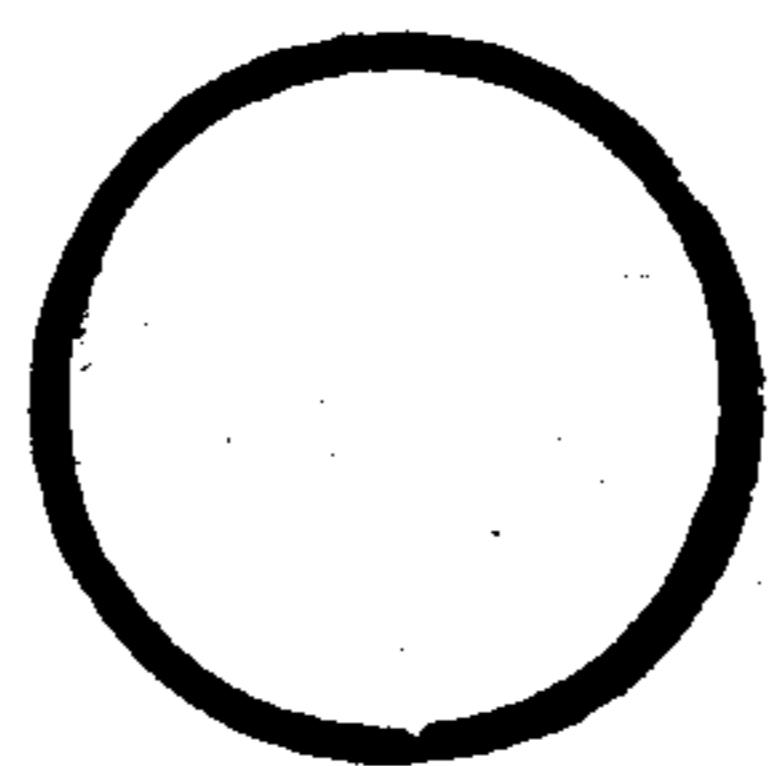
به یوه کعبه موندلې وي

له زرها اور اورکو به

د حری یو رنځایي وي

سړي ټول به سره سیال وي

په فطرت به یې سترواكي وي

ستا خیری درست کائنات دی

ته لا کوز په خرخشويپ^(۱۳)

پوپې پوپې ده لا حمکه

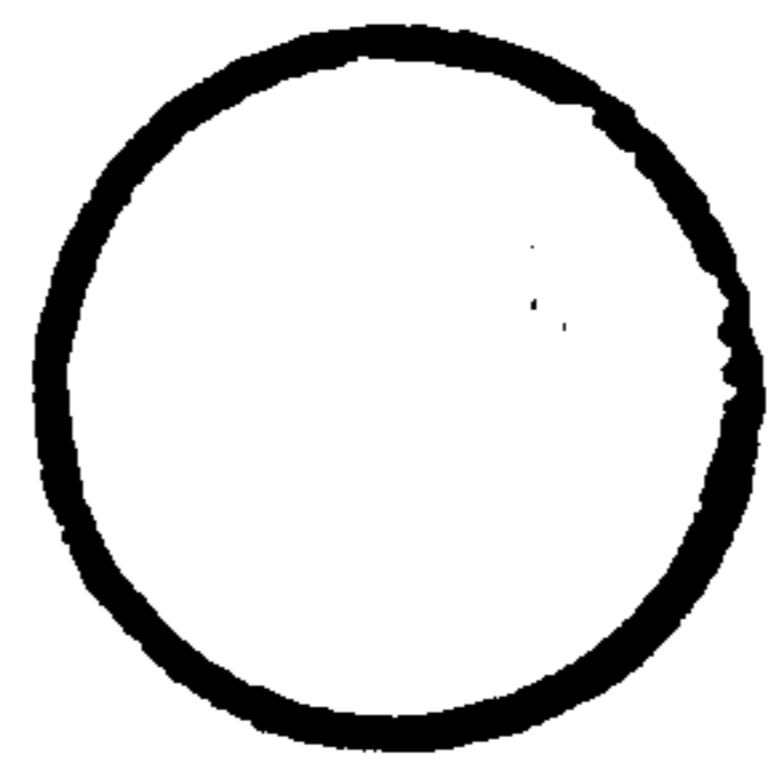
خپل تر مینځه په دښنويپ^(۱۴)

ژوند له تنه گډو ونیزدی^(۱۵)

ته حان حانی به تر خويپ

۱- موندلې = راکسل - ناوی - د غوبل د مینځ غويي، ۲- فطرت = پېچر - د بنیاد موندلې ته
نور ټول کائنات له خرخشويپ = جگړه، ۳- دښنه = دښمنی، ۴- گډو ونیز په گډه هستېدونکي.

حُمکھ یوکررُحکھ نہ شہ
 تہ ترنن دکرکویپ
 یوکررُہہ وارہ آدم دی
 تن پہ قام، پہ قبیلویپ
 دیویپ حجرپ نہریونندہ
 دحجروپہ بیل کلویپ

کرہ بنا یوآدمتالہ
 ورن کا پولپ سرحدونہ
 دخیل تن حجرپ کا تپوی
 دا خوارہ وارہ قامونہ
 ستامرام یووروی دہ
 نہ ملگری ملتسونہ
 یوبیرغ پہ حُمکھ جگ کا
 کوز کا وارہ بیرغونہ
 داوسلی دمک لہوکا
 سُر دامن کا تارونہ
 پدی حُمکی - آد محونی
 بیابرسپر کا جنتسونہ

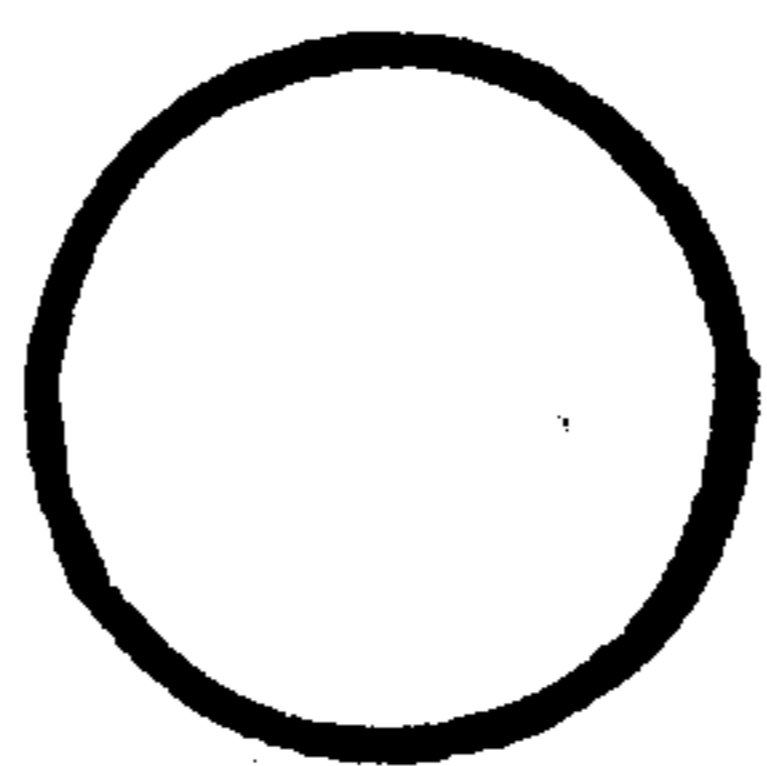
۱۔ کورہہ = کورنی۔

يوڪتاب دى سرتوره ڪا

نور و نفاړه ڪتابونه

بيا آزاد په آدمزاد ڪا

پارچاوشوى نعمتونه

زول چاپوه سورالوزي

دود ويزاره راپرېسوخى

له دې چوقندنا تاربه

هم پاخه بنختې وځي

چې دشرونه حله يې مړه شي

چې يې ساه دلينگو وځي

راخوره شي پرې دلورو

اور په خوله خوځي ماځوځي

دقرآن دعوه خوداده

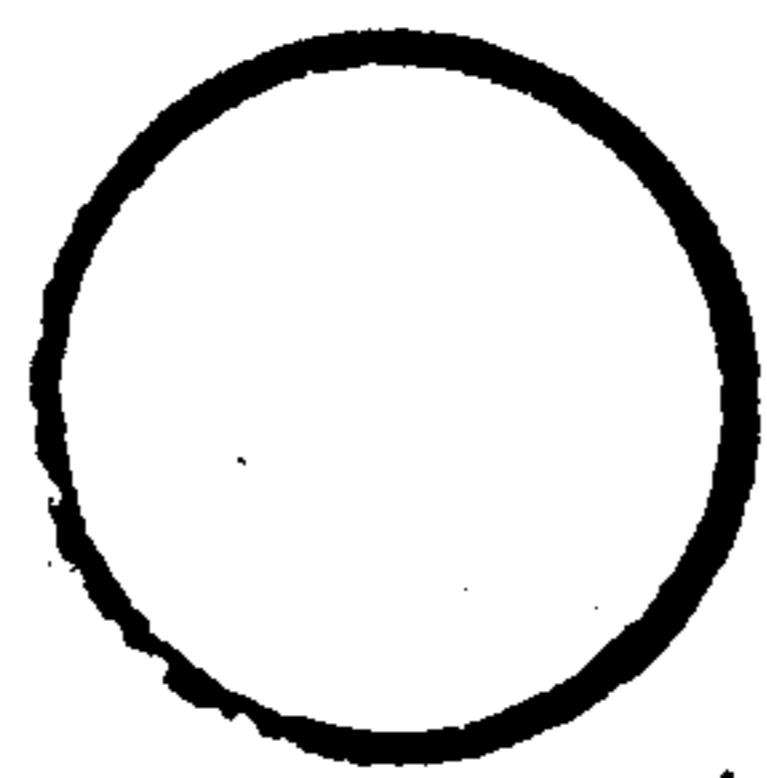
چې مؤمن په هرچا بردى

دعوه گيرد ڪتاب گوره

دهمه قامونولردى

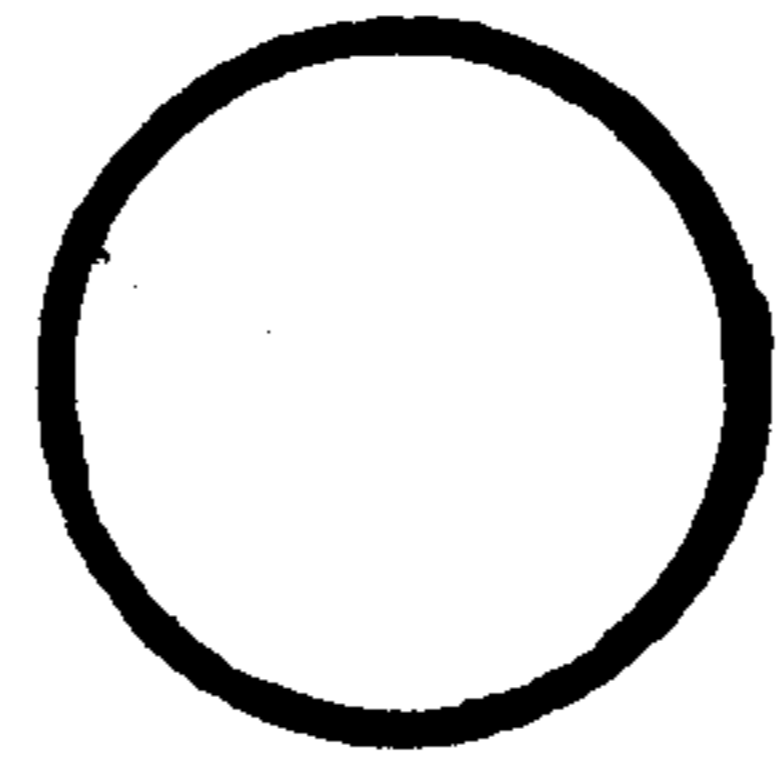
۱- سرتوره = دسر قانون - اساسي قانون - بنسټيز قانون، ۲- پارچاوه = ډب - بند.

د زردارو په تهرلني
 دي کتونکي په بايلسني
 د شته منوشته مني ده
 د نيستمنوله نه بپښني
 د مارو کونبي جورپي
 د تش بانوله خرمني
 د زردار ماڼي ولاړي
 د کارگر په تني پلني
 د دک لاس سپينه جامه ده
 د تش لاسو په ريمني
 بده ورځ د لولنگرو
 دازل نه دی ليکني
 د باطل ټولنه پايي
 د مذهب په سروينحنې

۱- کونبي = پزار، ۲- تش باڼي = نيستمن، ۳- دک لاس = چې لاس يې دک وي
 ۴- ريمنه = خيرنه - خيچنه، ۵- لولنگر = بي حمکې - چې حمک يا دوتر
 نه لري، ۶- سروينخل = ملاترکول - پلوي کول.

وگړي ټول که آذري غواړي

څښتن له تانه خلیلي غواړي

د فرعونی سپاره کوزولولره

واړه وختونه کلیسي غواړي

په تشو تیکو که کتې کپړي

دننگ ډکړا شه حلې غواړي

وگړي ټول سررقوي او پایي

حق د مېړه غوندې شرونه غواړي

بنکېلاکي عمر د خاړو وډې گوري

شروندي آدم به مخ کښي غواړي

د اباسين خونړي نيزا اوچلي^(۲)

د جاليوانو سره ننگي غواړي

په هسک او تل د حقيقت لټول

تل سر بېري لېوني غواړي

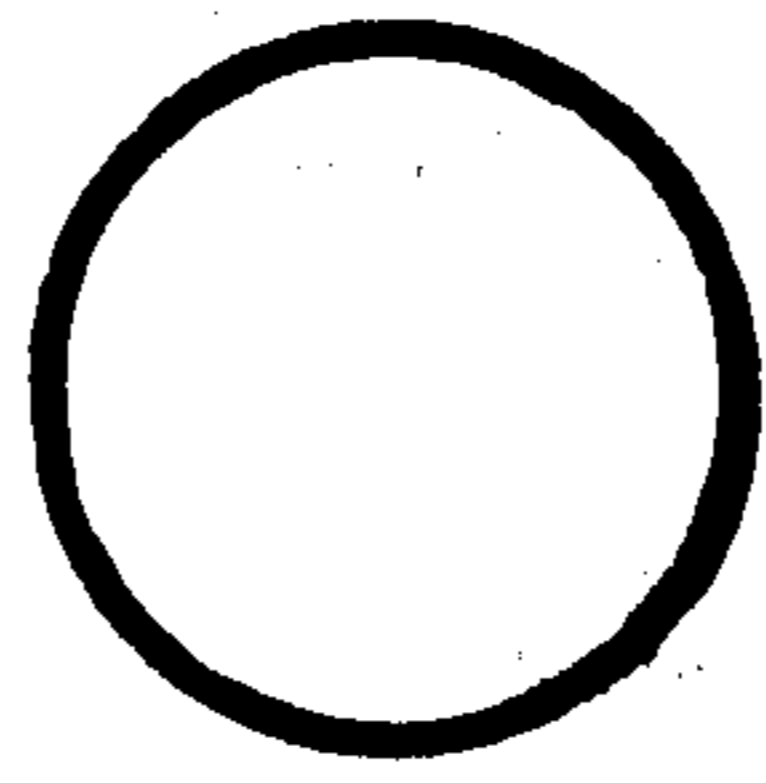
چې د څښتن لاره ډېر کولی شي هم

شرونه داسې زين او هېک سرې غواړي

۱- وگورئ = خبردار ، ۲- نيزا اوچلي = سېلاب اوچپې .

دهگ قامونو په خرخشو کپ

واړه قامونه بې هيڅه دل شي

دميکياولي د شهزادگانو

په ژمنو خپلو کله عمل شي

خپل کند کونډه به پرې ناتار کړي

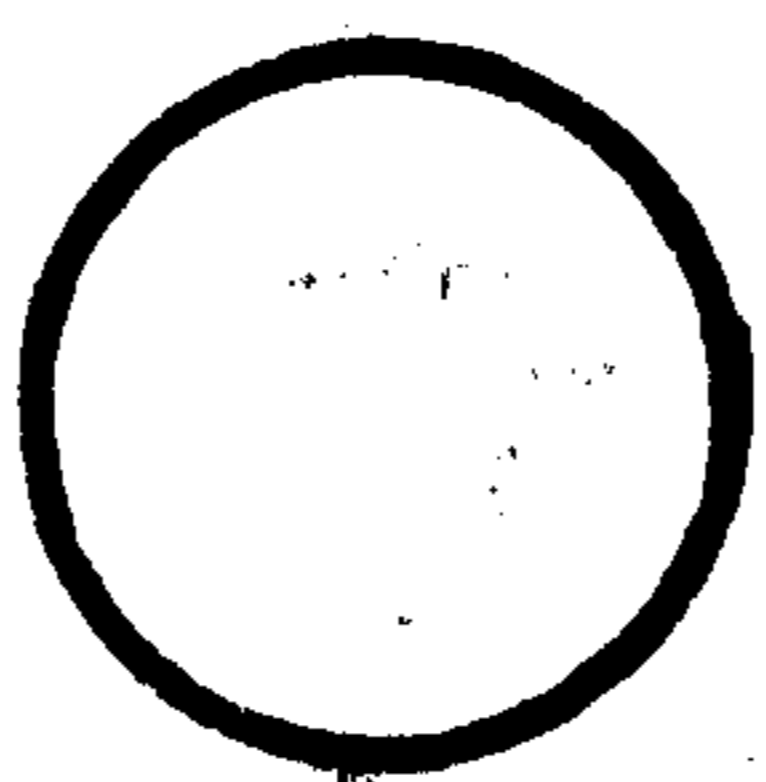
کډې که توب زمري ته تېل شي

غښتلي مېتي د خان کلا ده

کمزوري مېتي د خان اجل شي

که سربېري هوډ يالي پانچي

په ريز کوبه دا هگ بدل شي

چې د حق سره په لار دي

لکه حق هسې بې خار دي

چې د حق د لارې بېل دي

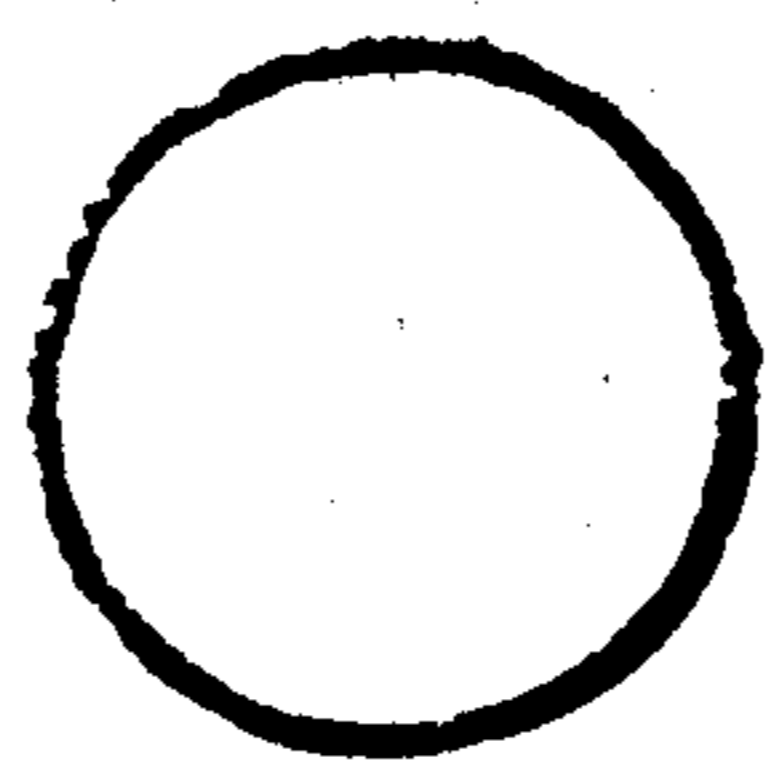
په دنيا په آخر خوار دي

يو وياړلی د حق رنګ دي

بل هر رنګ آخر دوښار دي

۱- رېزکي - کوچني - وړوکي - ناشي، ۲- وياړ - شرم - پېغور.

چي تيغه کي حق ته و کار دی
 د خدای هغه شوک پکار دی
 د خپل «زیم» نارو زونکی
 خپل خانی په خان ناتاری
 دمپرونو مت که گوری
 گل ورین هم تندر چار دی
 په توله چپ دپول ژوند دی
 حق، اوسنکی هغه کار دی
 چي دخیر د آدمزاد دی
 نو په خدای هغه مخدار دی

چي ناسورپه مخ دجکي
 شېخ ملي وي دا دوستري
 آدمزاد به دوه تپي وي
 لري بري پانوري لري
 دپولنو دلرمون به
 نريزي لوبزي اونهرې

۱- تيغه = برش - کزه وړه - نقش -
 ۲- مخدار = رویدار - دروند.

شي خورلي خلتي به

١٦٦ بي دليتي، يوه خوري

دريه در خاوري په سر به

پرگني وي لولنگري

دټولنولوړ شور دا -

خپلو بدوله اشري

عقوبت په غرغندوشي

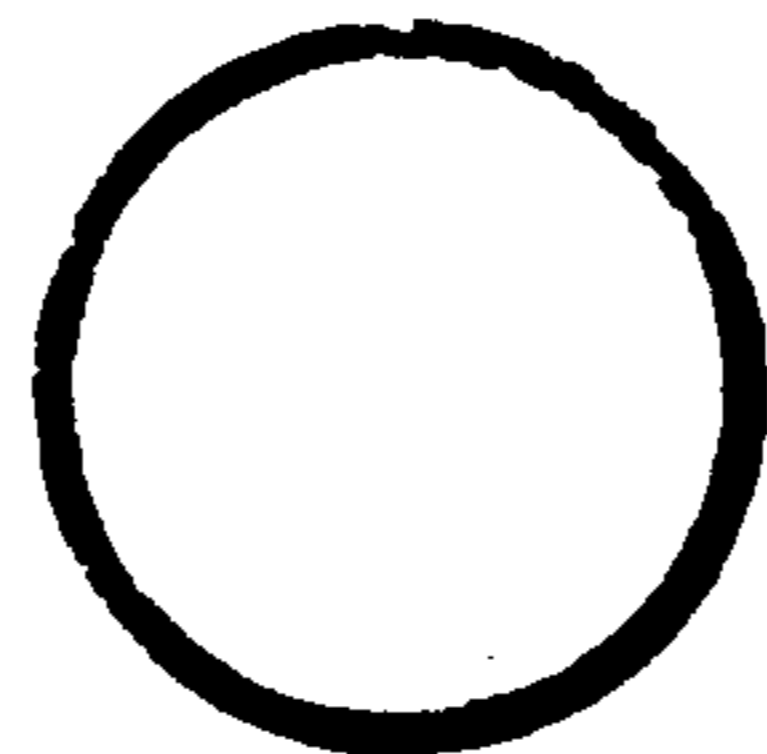
١٦٧ چي دکيا وي اور د سري

١٦٨ تالهنگ دادم اړدي

١٦٩ په يو ورځ برابرې

١٧٠ چي پري درومي کائنات ټول

١٧١ ستاهم هغه لارمخبرې

١٧٢ دا چي خان خانتوره بوي

١٧٣ دا چي هرچرته شمله دي

١٧٤ نيسمان په کمنه نيسي

١٧٥ وايي سپک دي ارکجه دي

١- بي دليتي = چي دله ندرلي، ٢- يوه خوري = چي يولزي وي، ٣- دکيا = چي لوگي کوي،

٤- مخبري = په برنخ، ٥- خانتوره = خان چي ترل پرانستل کوي چي دتوري خان وي،

٦- کمنه = کم ذات - کم اصل - کم سيال

له ازل، وايې بريال يو
 نورپه برخه شاگند دي
 دوى له مخ دخدايه رڼ دى
 نورله پنبويې زيب نده دي!
 كومه توره يې د ازل ده
 چې شتمن داسې پوره دي؟
 د نېسنوكوم كناه دى
 چې نيمگري، نيم كوره دي؟
 او په هرو يو ټولنه
 پوږ، پرېوتى او روره دي!
 كه د اصل كړې پوښتنه
 آدمزى ټول يو حجره دي
 له يوې حجرې راغلى
 قام، قبيل، تپه تپه دي
 لوړ ژور دى له زېښا كه
 شته په نيشو^(۴) آلوده دي^(۵)
 د بې وس د بې وسى نه
 وسنى را زرغونه دي

۱- شاگنده = چې شايې لگېدلى وي، ۲- رڼ = جوړ، ۳- روره = تپه.
 ۴- شته او نيش = شتمن او نېستن، ۵- الوده = نېتى - اخته

له شته منو غلچکوبيا

مذهبونہ بدرگه دي

د فرعون دکور دنته
په پاشونو آخرموسى شي
د باطلو بنا ماران تبول
تار پتار يپ له امسا شي

عقل ليت دى ديوگى ده

پرې قدم قدم رونې پرې

کلیمه هغه شهليت دى

چې بول شرونه پرې جوته پرې

د آدم د شاه خامنو

تورى هرکله شرونه دى

د وختونو په آسمان يې

په خلاستورى سپوږمى دى

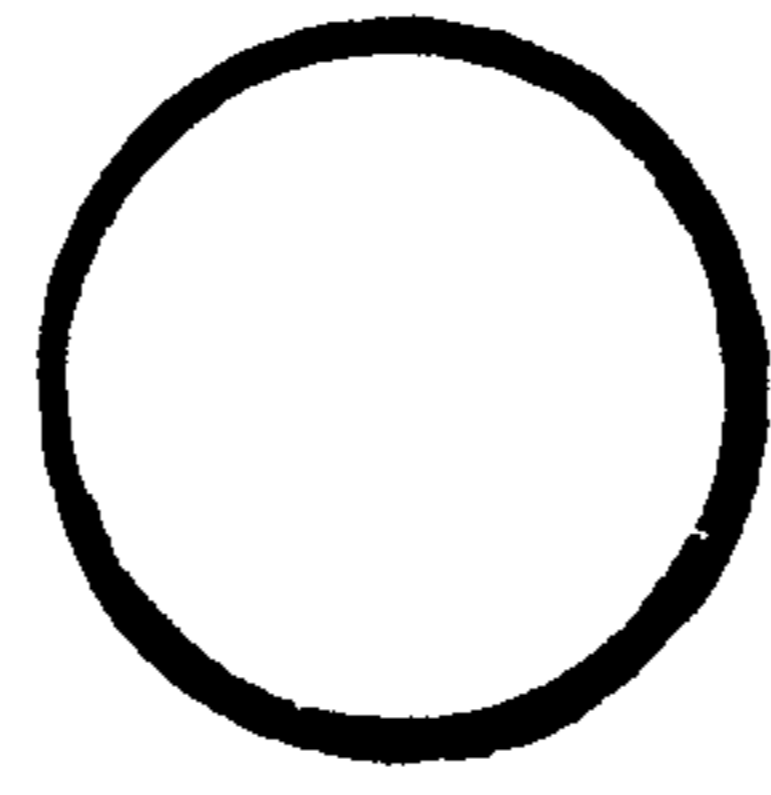
نه مېرونه به بيا بيا کړي

د زړو پېړيو کارونه

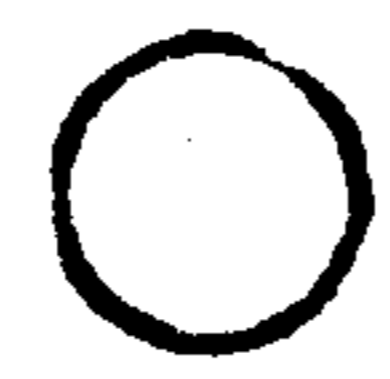
چې پېرې پس يې دنيا کړي

شاه مېره کړي هغه چارې

۱- شهليت = شه + ليت = لوى ليت

چچي په خان پلن "سوري نه شي
 ټول جهان په خان واتنگ کړي
 له کوناره چچي دمه شي
 هغه توري نيزي رنگ کړي
 هوډيالي نيزه باز کوره
 چچي په ماته نيزه جنگ کړي
 له يوې بلي پري ته
 د رگي زمري غوڅنگ کړي
 چچي د مرگ په طلب نه شي
 ژوندانه ورځني څنگ کړي
 ننک په حق باندې کوونکی
 لکه خان باندې چچي ننک کړي
 رنگ له حقه ځني واخلي
 بيا وري يا څي جهان رنگ کړي

کليمان د ژوندون لاره
 حيرکان يې په لټون کې
 مړه دسترگوې په ډک کړي
 تر عمر و نو سر غونډک کړي

۱- پان سوري = په پساو پلن، ۲- رگي = پر هارثلي.

○
 دی پکار خه رنگ اریکی
 د آدم له بیل آدمه؟
 دغه لویه کشاله ده
 اود ژوند لویه کرپه

○
 آدم دغه قدونه دی
 انجریبجر^(۱) شروندیکی
 یوموندی زهیم^(۲) اوده دی
 د بدلون پدی خاندیره^(۳) کې

○
 که آدم بې پوښه زری
 خه پیرمنخی^(۴) مرغانه وی
 په ناتار د مرگ صبابه
 میراث مری هدایره وی

○
 د بدلون پدی ناتار کې
 هم یو زهیم^(۲) دې خوندي دی
 که صورت دی یوارپتیا ده
 نورا زهیم^(۲) دی موندي دی

۱- انجریبجر = الوول، ۲- موندي = راکس، ناوی، ۳- خاندیره = هیترا، فریم
 سکلیت، ۴- پیرمنخی = پیروخوونکی، بدلېدونکی.

○

پیرخواره یب له پینویوسی

چی مسوندی یی وی او مری

د کچبه «زهیم» آدم وی

خیلو نغو توتو^(۳) باد وری

○

د آدم له «زهیم» پرتی

نور هر خه چپ دی نور پری

له هر زب^(۴) پری د جبری نه

لکه حان هسی ساز پری

○

هم برحق هغه ژوندون دی

چی د «زهیم» په غبرگون دی

که وجود دی که پتولنه

کار د «زهیم» یب پا خون دی

○

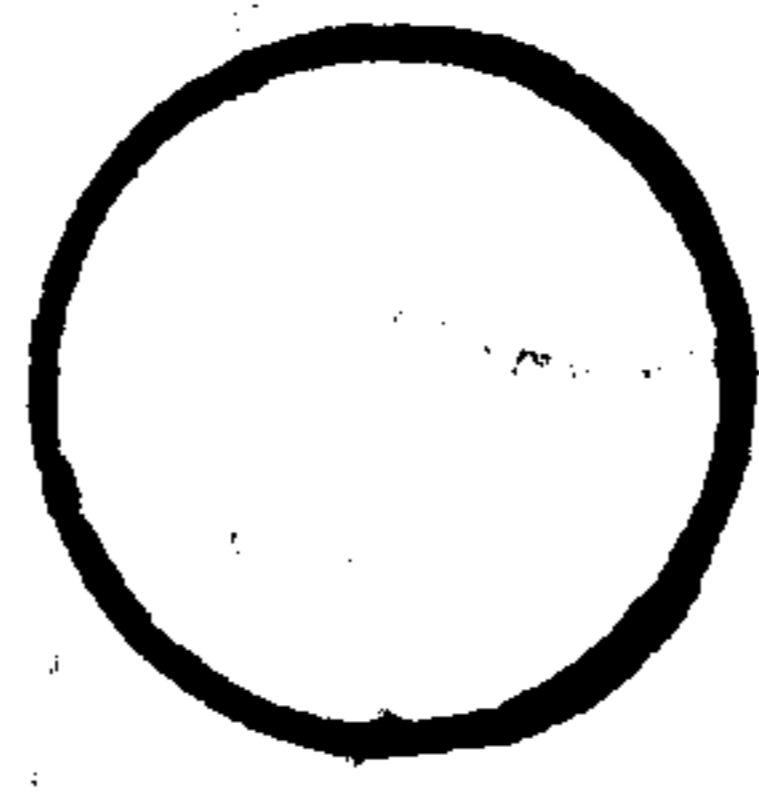
چی د «زهیم» په شرکانه دی روزنگری د بدلون دی

د جبر و په کچ کب اوسی اود سترگوتش الون دی

۱- پیرخواره = پیرخورونکی، ۲- او مری = اوم، ۳- لغوتی = جذبات - غریزی .

۴- زبهری = هغه خه چی زیب ول کوی، ۵- روزنگری = روزنه کوونکی - لویونکی .

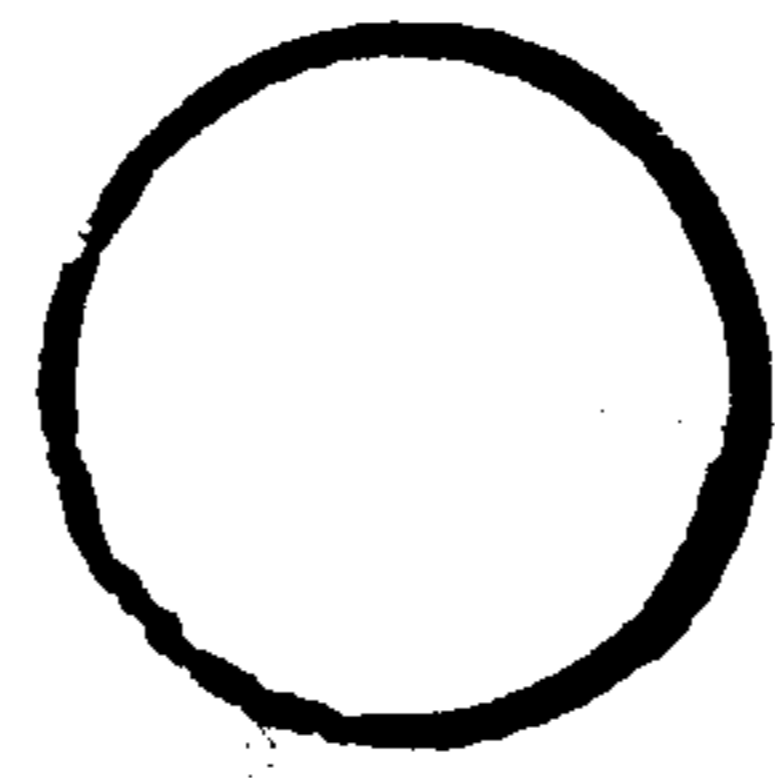

ٻول فطرت يي خوري تاليزه^(۱)
آدم نهی جدا جدا وري
دخانی سود غم خوردونگی
له حق لاري پنبی پشا، وري
چي په نور و خپله ویش کري
خپلي برخي نه سیا وري
چي مثال نورو ته جگ کري
خپلي مخي ته رها وري
شرونه او مرگ يي دواړه بنکلي
د خورلو چپ دعا وري
چي له خپل ميره آگاه وري
د بشر درني په شا وري
اوسنتون^(۲) د شرونه جامه ده
چي شي لت، په هغو واوري

۱- تاليزه = په جمع - تاله .

۲- اوسنتون = انقلاب .

دژوندون په لويه لار كې

مشالونه بسول دي

د تيرو په تور تپونو

لسكرونه خپرون دي

كتابونه د پ رد جوبل

سوزول او ب دول دي

د آدم نه د پرياد كړي

د عمرو نو هېرول دي

كه مذهب يې هم سروينجي

چې باطل دى نيش كول دي

كه خوندي دي په كعبه كې

چې بتان دى لړول دي

په هر پيل د پرمختيا كې

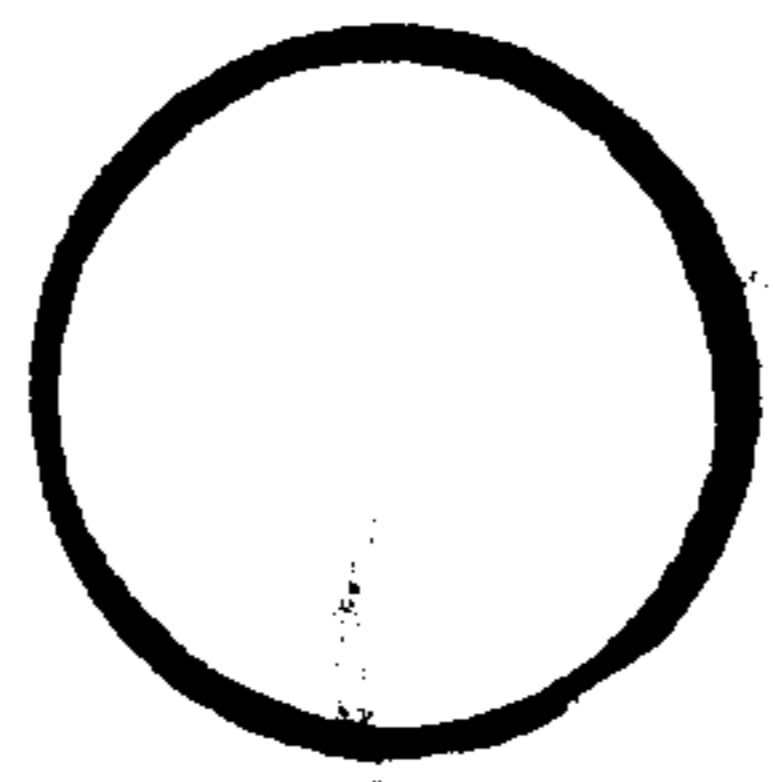
برابرا شوي غورخول دي

چې بنكېل شوي په غورخك شي

بنكېلكونه يې غورخول دي

۱- نيش كول = وركول - په نيش لگول .

۲- برابرا = په پلنو وژر .

د سندان تندي به چري گرو بنجي شي

د درند و پلگونو جوړه پري ناتاروي

د مېړه نېستي يو خو وړخې نېستي وي

نه مېړنو شاعمرې نېسمن او خواروي

درند و عقيد و خلقو کي هميش له

خښتتان د غر پدلو به په دار وي

چې بازونږي په لاس کي چټي کېږي

خان به وپوښتي چې دا خرنگ بازدار وي

چې توره^(۲) د حقه^(۳) ملا نو خپلوي شوک

يو قدم پي په چاپه، بل په انگار وي

خپلي سترگي غرو لي وړه بويه

که رڼا پي لار ليدلوله پکار وي

د رباب خواږه دې نشته آدم خانه!

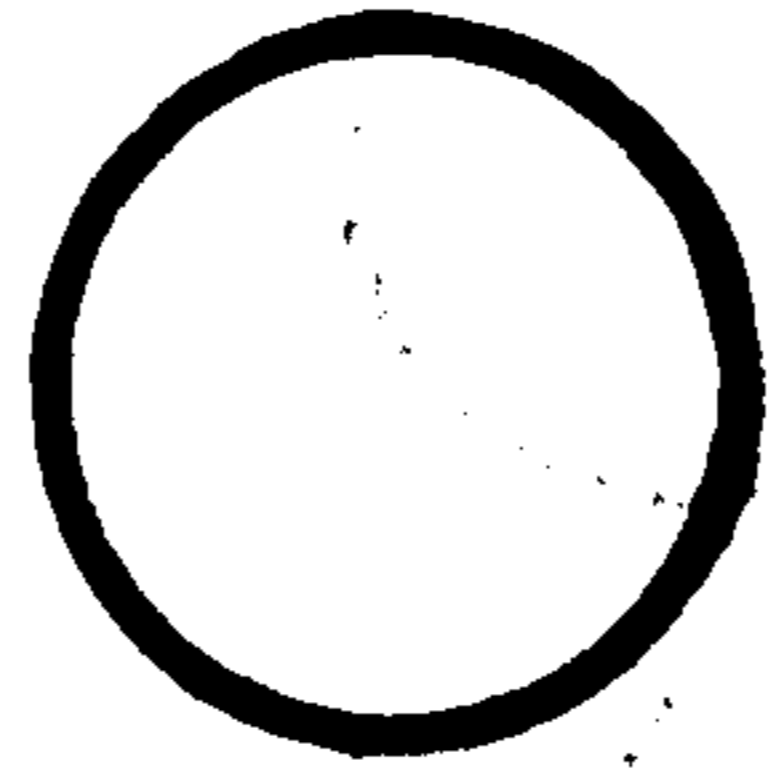
بنايي خلق چې له ميلسه^(۴) دې ويزاروي

۱- چټي = وړکوټي مرغی

۲- توره = قانون - لاره - منډه

۳- حق مل = د حق ملگري

۴- ميلس = مجلس

ننگيالی نه اخلي لاس له خپله ننگه

اباسين کله پښه نيسي له غور ځنگه

چې ترخود ظالمانو نوغی شته دی

حقلان راپستنه شي څنگ له جنګه

پوهگری د بې پوهو نه قلنگ خوري

او تړل لاندې دکليو ترقلنگه

چې يې مت د غليمانو وي کتلي

نه وير پيري يې تشه ډنگه ډنگه

د مردی توره ميدان کې لابنه کېري

خلاصه نه وي دکاتې توره له زنګه

پخپل زړې کې زرغون شه او مسور شه

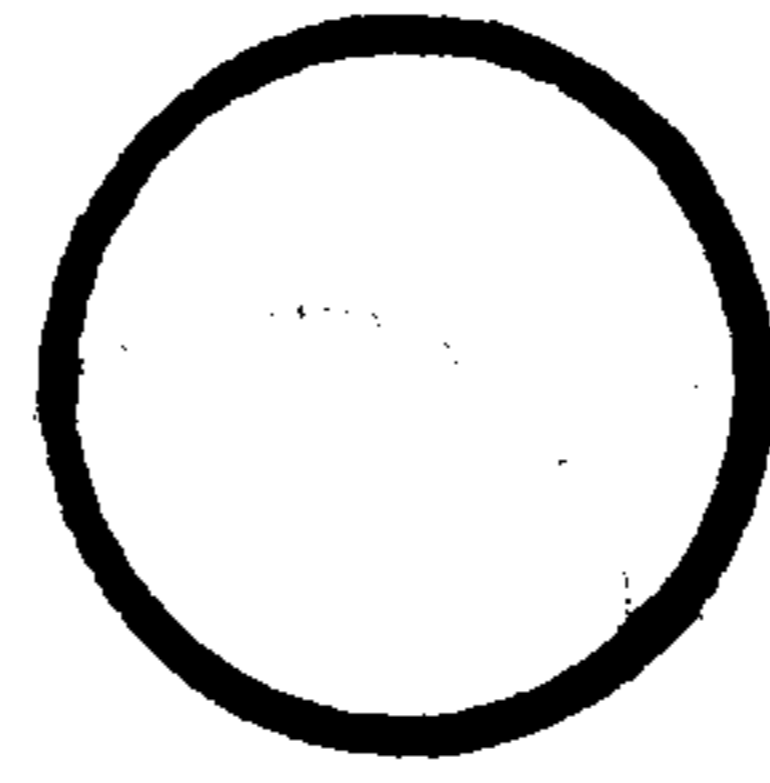
خودې نه ده لاکوتې خواورينه ډنگه

چې يې جس دتن په مور کوي پرواوري

خود هغه ته وي کورنې د جهان تنګه

۱- کاتې = تيکی - چرپتون

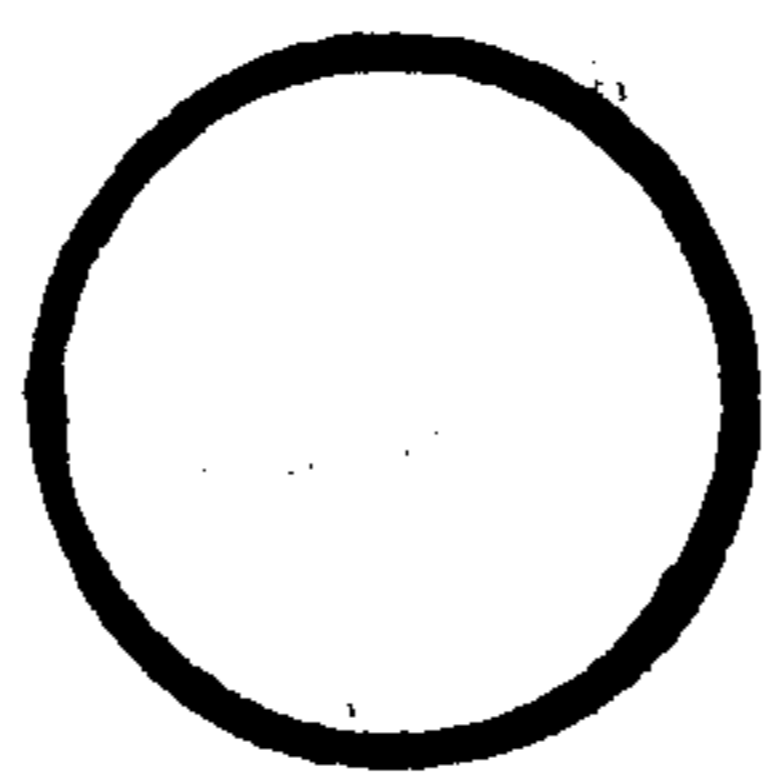
۲- کوتې = د دانې کڅوړه

يوبري ديوجنگ غالي دي خوندي که
بيا په بل ميدان برپينا اوتالندي که
چې دلوی خښتن د لاسو سره بنيابي
شاخلميا! خان په داسې کاربندي که
په حجره په جماتونو کې تورتم دی
د ديوې غوندي لنبه دې په تندي که
د مېړه د خوی آواز له خلقو بېل وي
خوک به بي خنکه په ټولنه کې کوندي که
چې دخپل عمل لاره سترې سترې کړل
خوک به خنک هغه وکړي راژوندي که
له غوجلي د خارو به خنکه وځي
چې په مينه مينه خت ته غړوندي که
چې بي وينه دنورني له چانه وي
هنی پاڅي بي وسان په داک کوندي که

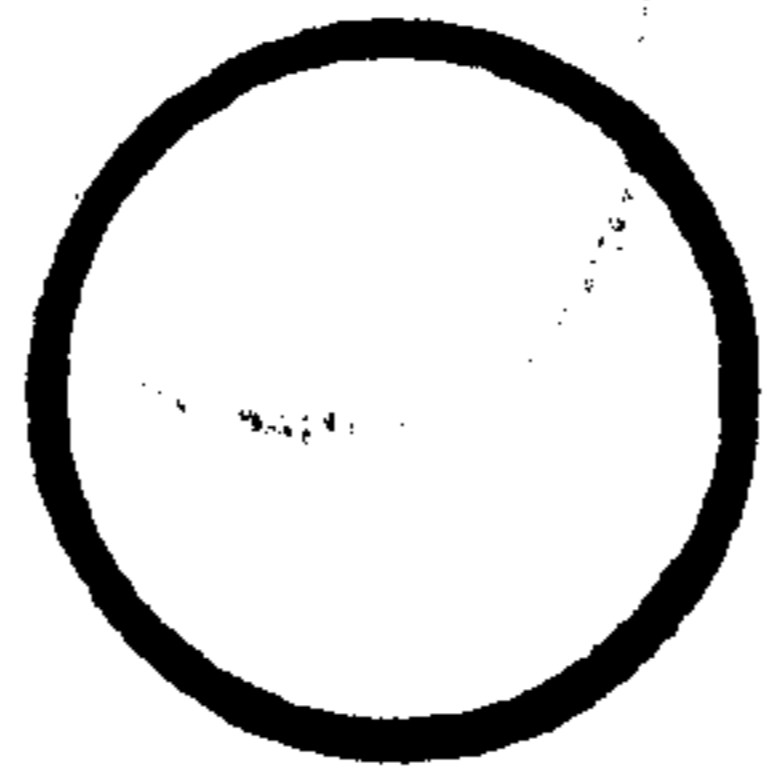
۱- لاره = لور

خپلې غوټې ته د غاړې
له خپل تنه پلوانښه شه
د خپانده ابا سين خپل
لکه غاړې په ساته شه
د کړيز سختی په خان کړه
پسته باز په الواته شه
په خپل خان قیدونه کېږده
زرغونه شه او بيا شته شه
پولې راښک، پانگي کېږده
بيا په زغابنت لکه مېړه شه
د خښتن د لارې مل شه
له خښتن خښي لارغه شه
په ريلوچي ورک نه شي
په لوښه لکه واښه شه
د ختيځ له الا الله -
لا اله د پر پواته شه

۱- پلوانښه = مروري - پلگواښه، ۲- پانگي = مير- ډک - مرام
۳- لارغه = لرغونې - وړاندې، ۴- لوښه = خصلت - خوی

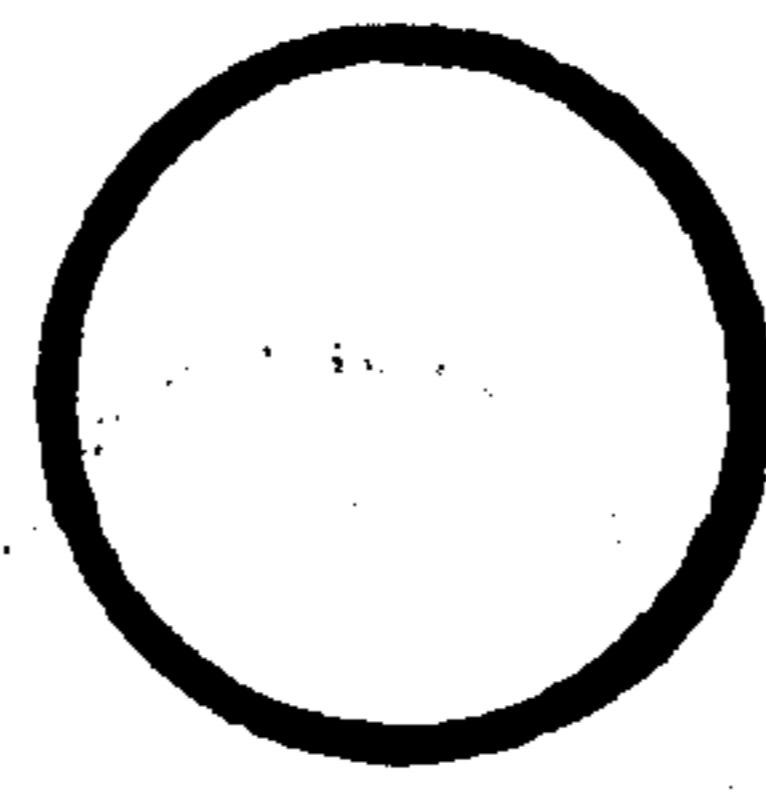

په ټولنو ليوکان گډ دي
هروگرې لوی اوکر دی
لوانگر حکه په نیش دي
درناوی چچا په دوتر دی
ټول په تومنه آدم زاد دي
خوک تاله ، خوک تالانگر دی
چې درنه ډله يې مله ده
دهغوسوی په سر دی
داکندی دی د بې ننکو
خوک يې مور، خوک يې نهر دی
هر ټولنه پانگه واله
دخان بدوله اشر دی
عقوبت به غرغنده شي
داچې نن دکیا سوسر دی

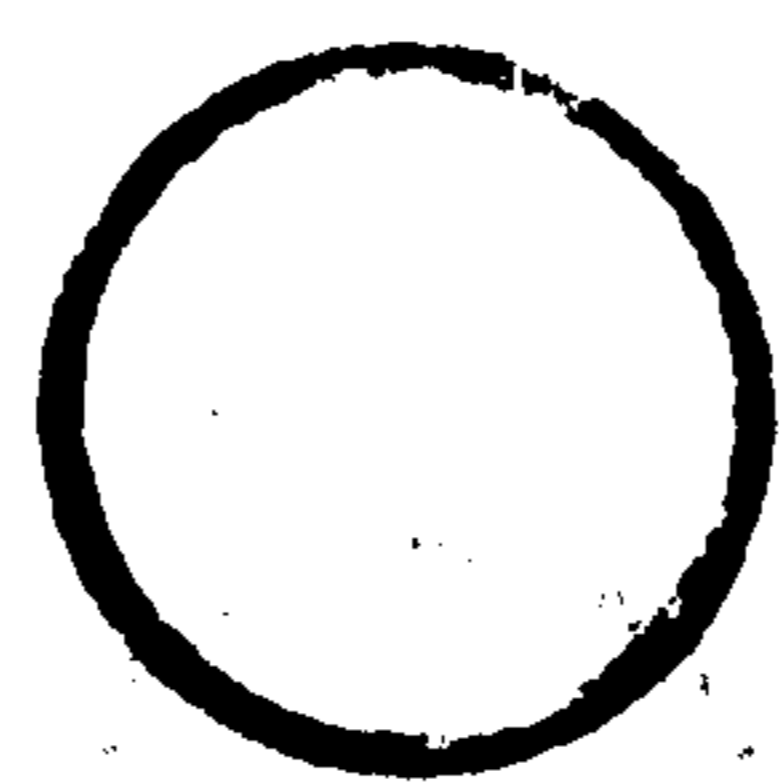
۱- اوکر = اولال ، ۲- ډله = گوند ، ۳- مله = ملگری ، ۴- دکیا = لوگی .

کوونکی ، ۵- سوسر = د ډروسپیا کو او د چچا نری نری لوگی کوي .

چي سرانه بنكي بلهې مهتي
وابه نه خلي توري ختې
په كڅونويې سپرلي شي
چي څوك ونغري سگروتهې
خپله گټه ډانن څه ده ؟
چي ستايي د نيکه گټې
د يوه ماته باقی سوی
د تورگټ سوی د پوت يې
نه نستر او نه چنار شوي
څه د تورو خاورو خت يې !
دا ميدان د تپرو تورو
ستا مصري توري ډي سمهتي
چونگ ايوه يې پاتي شوي
وي انکار د درنې ستې
حق ننگانوته وريته بري
د بې ننگ هرکله بهتي
لات منات چي گډاري څوك
شي پخپله بيخي گټې

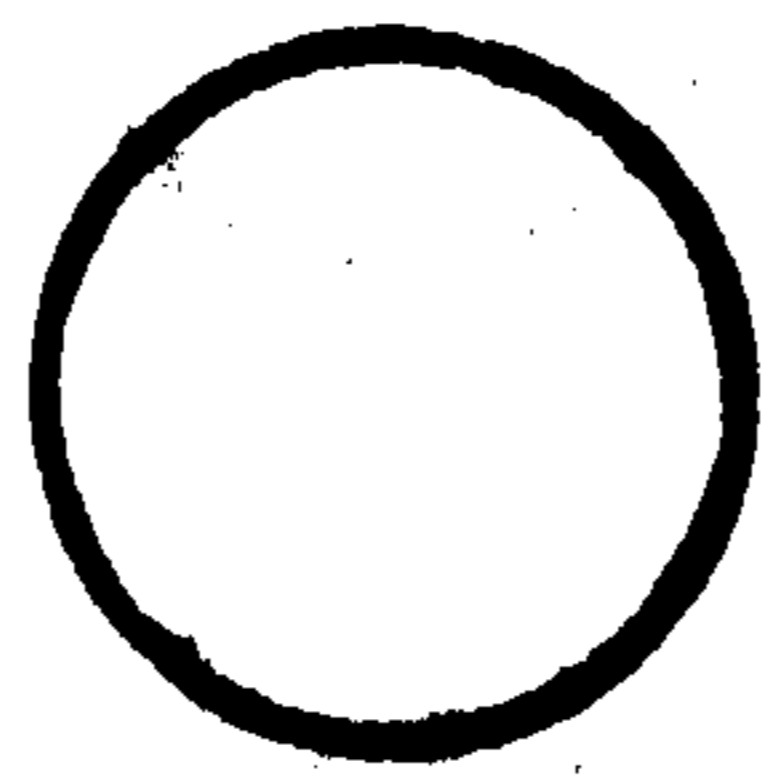

خرپي، حڪ شوي، خيالي نه شوي
د «لا» شي خني شي نه شوي
د جس ترغي نه نامينده
نل نچه شوي گني نه شوي
تسه شخوله - خالي تيكي
ببل توره، توبري نه شوي
له جبري تر سري راغلي
لاپه «زويم» سري نه شوي
له مذهب چپ ملستل دي
لدي مريني شروندی نه شوي
انچاره کي چي دي پرو دي
هنه ستر آدم زي نه شوي
مينگيري درته آسمان دي
حکه باز، باتورزي نه شوي
هر آدم چپ دي فرعون کر
پي بلواک، خانوکی نه شوي

۱- انچاره، انخور، زي - نقش

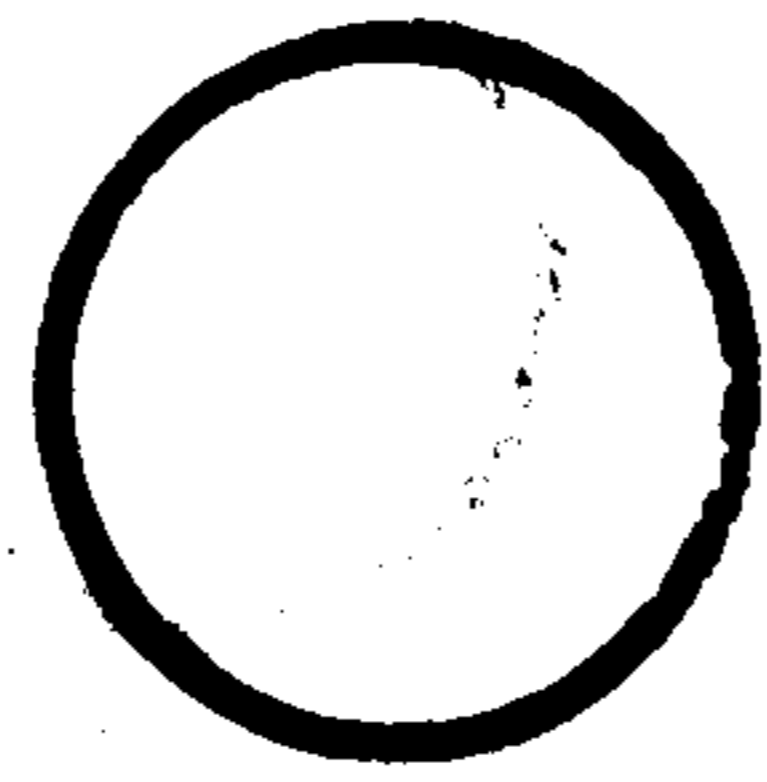
۲- خانوکی، خانواکی

دوکړو سالار پردی
خړسواره چې شا هسواران کړي
دکوڅولارو کسودري
ځلن ستوری د آسمان کړي
گوکوڅشتان داوموختو
سندان سړی اتلان کړي
لور او کوز سره یو سیال کړي
اروپيچ وارو یوځان کړي
چې سړي پي نه سړي کړل
راغوزار هغه بتان کړي
دالونوپه خلقولو
دمشکنو بازار وران کړي
چې جس من پکې قدر پري
رادبر هغه دوران کړي
داد نوم مسلمانان تپول
پريښتيا مسلمانان کړي

۱- اروپيچ = خپلوکې په ضد ضدی - په غونډو پرتو

په ميروکې د پر کلونه راټوکېږي
 سره پوښو د لاله پکې جوړه ده
 ننګيالي دي چې دلوی خښتن په تاري
 پورته کړي دنړۍ ټوله بڼه ده
 ته تنزري پي، دنيا ده د بازونو
 دېرې حکه د ژوندون دي ادارې ده
 غزا وشوه که په نوم کلیمه کوي
 زرغونه دې له ژوند کومه کلیمه ده
 هونايي^(۳) په ټپور وند دي، بنکار تر نشي
 که نه پي نن هم پرته هغه دوکزه ده
 دگزي^(۴) غشي دې هر وختي په سر دي
 په ديديوان باندي دې اړه پرې، ورپه ده
 صبارا بنکه د شولان کتوته مېني
 که دې نن کتلي قام لرو او کړه ده

۱- باره = مسؤليت - ذمه واري - پړه، ۲- ادارې = ويرانه - گتې - لوتې،

۳- هونايي = بنکاري، ۴- دگزي غشي = دورې پري کوزار،

۵- ديديوان = شيش - خیرکوته.

لکه خلق هسي ټولنه

لکه کورن هسي يې غار

لکه اوبن هسي يې سوري

لکه پينه هسي پزار

لکه باز هسي يې ماري

هسي باز لکه ميشکار

لکه بزيره لاون هسي

لکه سر هسي دستار

لکه توره هومره گټه

رشته هومره خومره کار

داوچت الوتو پانکي

د شهپرو په مقدار

د ديروي رها تر کوره

نمړ په ټول جهان او شمار

د بي ننگه په رنگ د پروي

ننگيالي نه لري سار

چې د لاري او بنگونه وي

په هغو جوهره پي لار

لاڀي ڊپروڪري ڪاندي

يو منصور خپري پڻ دار

د ڀي مٿو وار ڇنڊ پڻ پڻ

دمت دارو وي ڀي وار

د زمره اخستلي

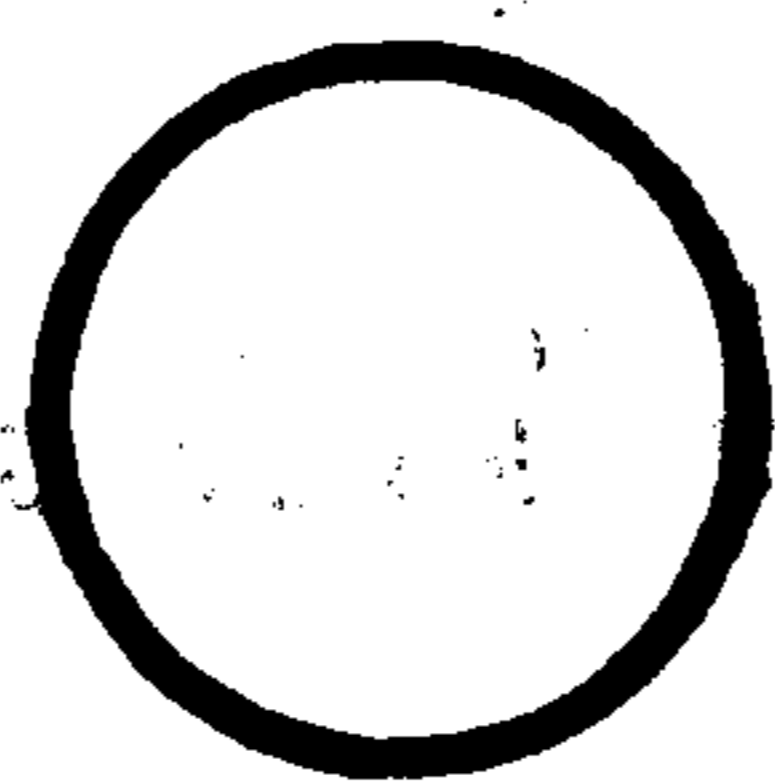
سورلندي شي ڪله بنڪار^(۱)

د آتيا نوسر باري وڃي

په ملخانو ڪر ڀڳار^(۲)

ڪليمان نه شو تپول عمر

له خدايي چارو و نه ڪار

مذهبونه دي پوچ شوي غر پينونه^(۳)

مذهبين دخيلي ما تي بيرغونه

دهفود راتاندون^(۴) طمع عبث ده

چي مذهب پي رواسته ڪر پيدي هڊونه

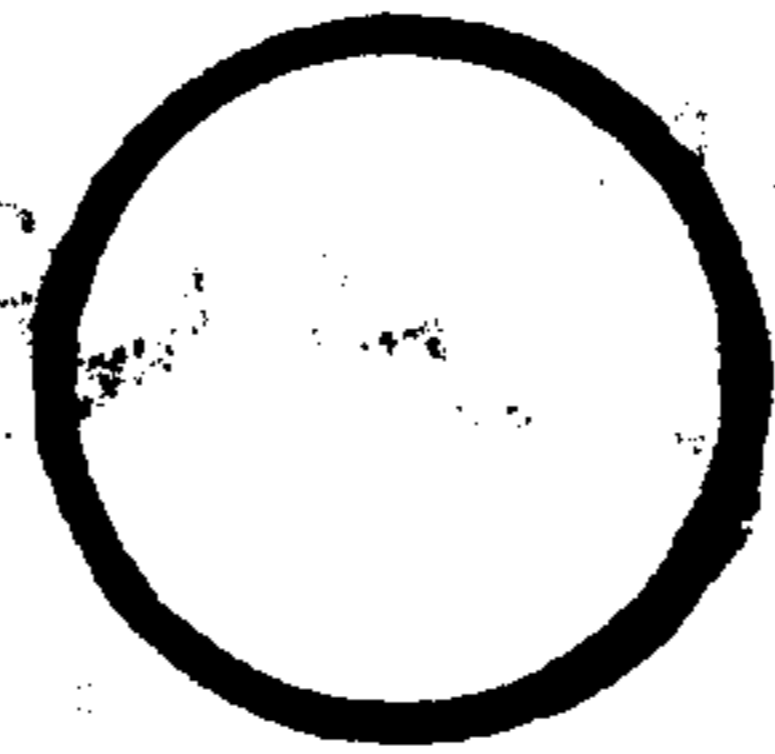
په هغه سالوچي خان لره دور پڻ پڻ

دي عبث دانچور و نوڪر اوونه

۱- سورلندي = گيدر، ۲- ڪرهار = يوغودي، ۳- غرين = يوتوپڪ،

۴- راتاندون = بيارا غبر ڪپدل، ۵- رواسته = وراسته.

له مذهب پي چي تودې او پي کنکل شوي
 مسلمان بايلل ملکونه سنکرونه
 له مذهب حنی لوی شرک په جهان نشته
 لگولي پي په نیش دي امتونه
 د مذهب د غونډه لانو تنستو کي
 کل ډيوکي دي د علم ډيوستونه
 له مذهب هک حلی ټول ريزکي شي
 ريزکونه کل کپري لوی کارونه
 ټکی ټکی د کتاب نن هم هغه دي
 خود مذهب ترې نه وینکلی دی سا هونه
 چي تر خودغه مذهب او داملا دی
 وي تالابه د تالا قامونو خونو

پوخ سنکرو دی شاه مردی ده
 تور بازي دی تبغ بندي ده
 له باطل دحان ژغورني
 يوه لاره ملا بندي ده

۱- غونډل = غټ غټی
 ۲- کل ډيوکي = کل ډيوکي

له فطرتہ دې پرده ده

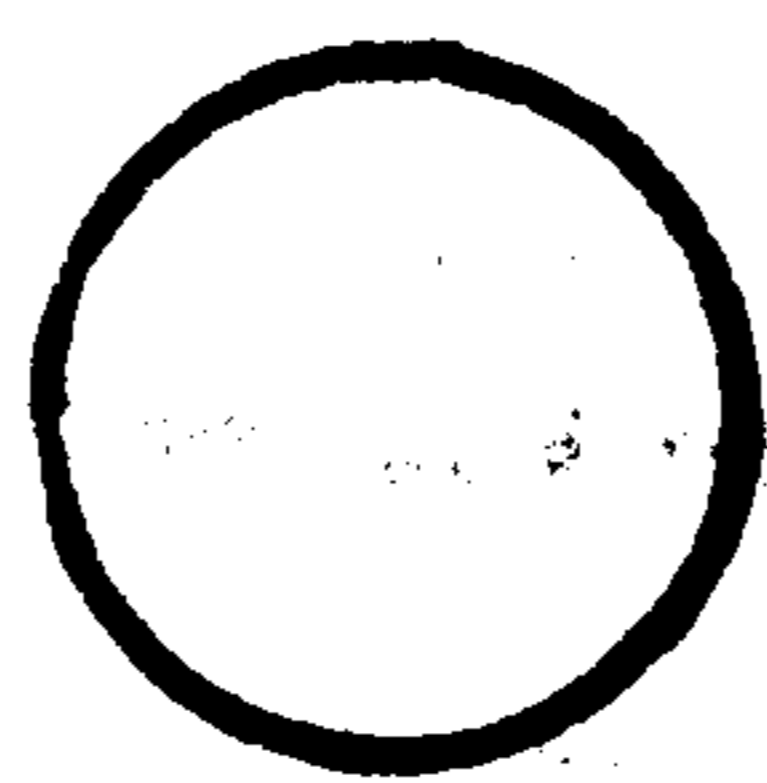
له فطرت دې سرزوري ده

کليمه دې سره يتوب دی

سره يتوب دې سره سکی ده

د بل غم هم د خان غم دی

دا پښتو، مسلمانې ده

په شروندی کليمه بيا خلق شروندی که

داله وارو وړستو شوي بيا لومړي که

دا چې خاوري پي له مخه نه چانه پري

د سپوږمۍ په دود غونډې پري پري که

درونه ورونه سره غونډې په چاره کړي

له ټولینو شروندی ونه وړ که گوند گوندي که

شاه مېرونه له زرگونو ستور و تېر شول

بدهې رابڼکه خپل ملاکړي کړندي که

دهغې بي ننگه خلقو مرگ وادی

چې کزبان د بل په سوي کړېندي که

د پسرلي درنه وړېڅه شه په خوي کې

خان وړېښت، کله برېښنا او تالندي که

شاهِ حُلْمِي چي د آدم پنه ننگ اوچت شي
«شاهِ پلکونه» بيا ز غم بل په دال تندي که

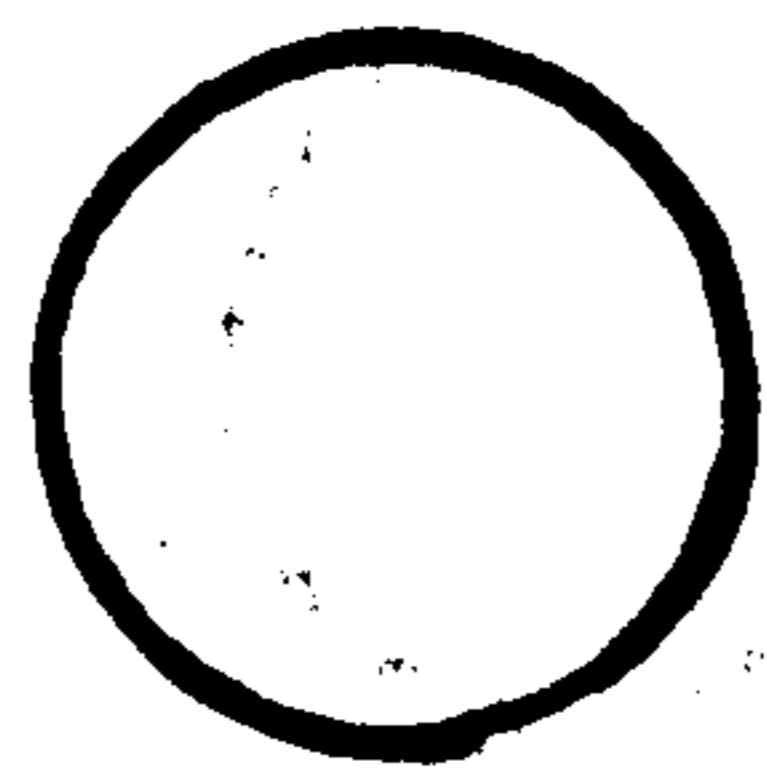

درهند و خلکو لاس تپول نرده
دسترگور و کاگیره تلل نرده
دايلتيا نوکلي و رانول نرده
دراسمنانويپ سمول نرده
که اوندي جوندي د دوپړک وي
ديکرنگانو غوشي کول زده
مذهب له خايه راغور زول کړي
کتاب يي خاي ته برخه شول زده
چورگورگان هم کړولي کړي
لکه باز کله اوچت وهل زده
چي فرعونان يي موزي کران کړي
نوکليمان يي تونر نول زده
د آذرانو بتکورکي بتول
د خيلانو کعبه کول نرده

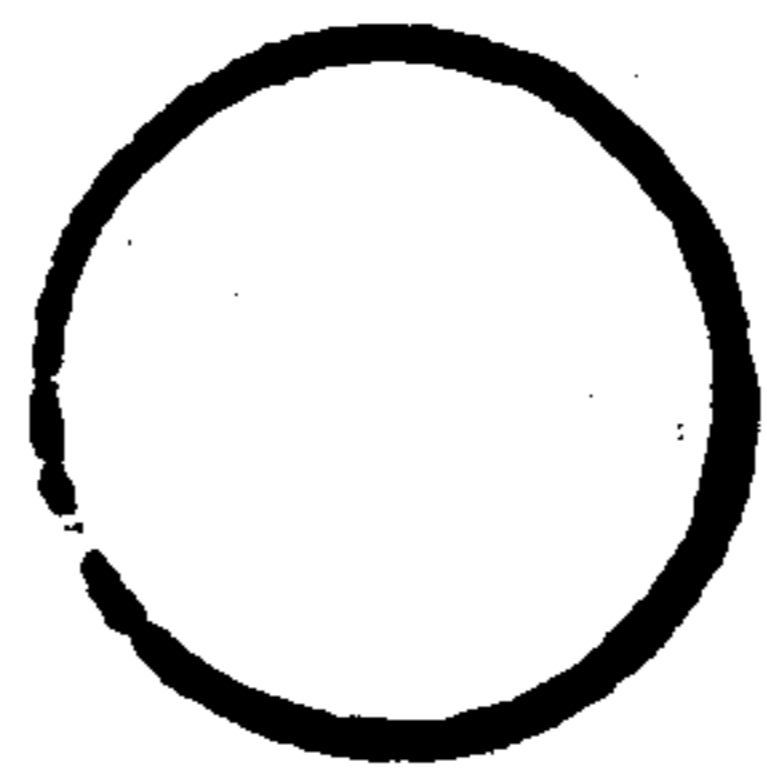

۱- ايلتيا ن = پساتيان - وړاني پيدا کونکي، ۲- اوندي جوندي = منغروني
چي غوشي رهنې نه وي، ۳- دوپړک = دورنگ - منافق، ۴- موزيگي = چي د
هيخ بنې نه وي تش کت پري دک وي، ۵- بتکورکي = بتخانه .

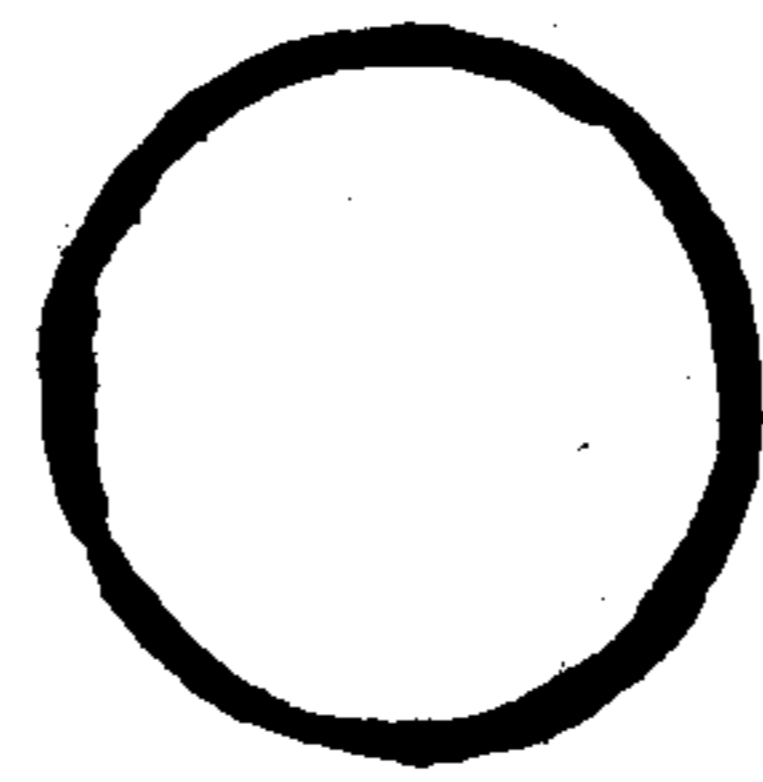
د با توريه خوشه پړو خپلولو
مښگيرک او غليوا زنه با توري پري
ديوبت په لرېدلو بت غليو!
سومنا تونه په کعبو کې نه بد لپري
له کيکړه د نښتر پيوند خوړو کې
نښتر هيڅکله نښتر نه پاتې کېري
چې په پړو کوډي وژلي مذهبنو
هغه مړه په مذهبنو نه ژوند پري
چې د زهر وړک لښتي پري را سوزوي
دغه سوي چنارونه نه تاند پري
د قرآن وړه رتلي عقيدې نن
د مذهب په کتابونو کې سا هپري
د تيروسه ملستي بڼا پېرک نن
د رڼا په تڼۍ مرگ ته بېرې پري

شاه حامي دی نوی حمله آسمان غوارې
د زورپشوي په حای نوی جهان غوارې
د خپل "زه یم" سرهنکي پی سلامت یه
مرئیتوب نه - ملکیري د یزدان غوارې
ننکيا لوکره غار هاته اطاعت ته
په لتون که دهغه دي خو حان غوارې
په دنیا کې یو کار هم ناشونی نه دی
یو مخیزې حیکرور، حوانات غوارې
کشالی غوښتني نورې د آدم دی
شروندانه نوی تفسیر د قرآن غوارې
په لښکر د ایشینکو کتې نه شي
د شروند ستونجې مېرني قهرمان غوارې
په یوماره که کاو ز شي، سودیې نه شي
چې ژوندي وي یا نوی ماری زه میان غوارې

۱- یو مخیزې = چې مخه یې یوه وي - دیوې مفکورې .

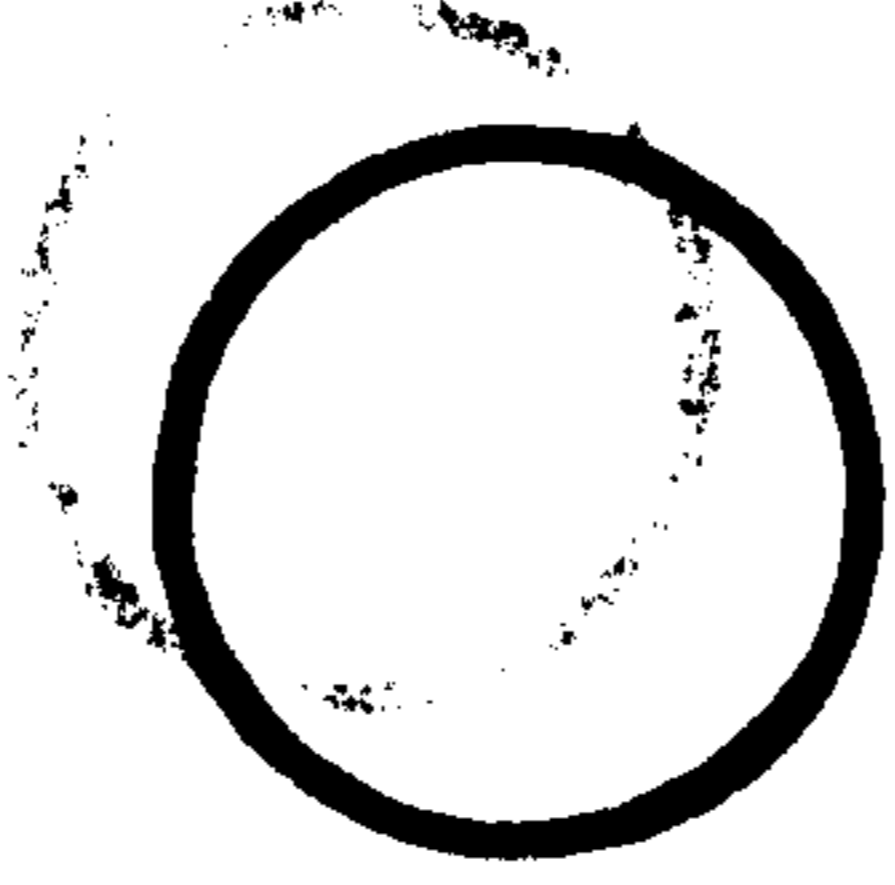

عقل هغه وهندي باز دي په لاس
چې نه پر اوچت اوچت بنکارو کوي
بنکته له ځمکې نه تر نس سټورټلینز^(۱)
کراولې کړي، يرغلونه کوي
لوکيز، اوريزه^(۲) که يې لاره نيسي
له الوت کله پر هېرونه کوي
سرب، کراو دي ټول د عقل چې نن
بريښي د ژوندي تومن خونو کوي
د آدم کار دي کائنات پر نړول
برهغه قام، چې دا کارونه کوي
چې په فطرت يې ده لتي اړولې
دهسکو سترگو معاشونه کوي
عقل بهير کړ غور ځسنگي دشعور
ويرو سیراني ټول مذهبونو کوي
پياده له عقل کوم وکړي چې دي
دبل مواته دي سوالونه کوي

۱- سټورټلینز = آسمانلاره - کهکشان، ۲- لوکيزه = دکازوريج يا نيبولا،

۳- اوريزه = هغه نيبولا چې ستوري پکې په زرغونېد ووي.

حق نه په څنگي، فطرت په ترڅي

تشي ځاندرې پوي، زور يې اوبه وي

عقل يې شل وي، هڅې يې کته

په غټو کوري، ولې سرانده

نه پرې ودانه، که دوی ژوندي وي

اونه پرې وړانه که چرې نه وي

د ځوانمردانو د قط نه وځي

نه يې خوا بڼه وي، نه يې تراخه وي

په تن په زيم» د وارو نيستن شي

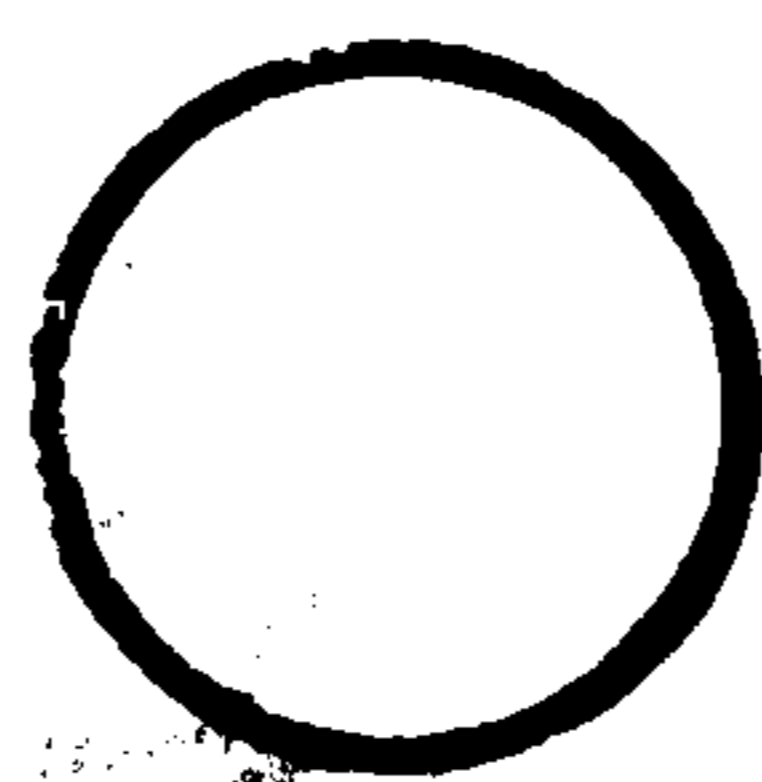
ځوراک پخساک پخواړه او څښنه وي

په زاړه شخوند کړي، نوی ترې نه شي

نوی بریدونه خود مېړه وي

چې يې راغونډ کړې واره کړي

د يو گنجکي دار زښت نه وي

دلگوکین و دلپهون نه

اورین ستوری راغونخپری

ستورتلینری سروهی لا

کائنات لا پراخپری

که یوستوری ورژپری

نوی سل روتوکپری

دشروندون زرغونپدوله

نوی حمکی سادینپری

چرتة شروند دی په بخسینچه

چرتة کچ ، چرتة حوانپری

دزرهاستورومیروکی

دشروندون غبری غبرپری

یوه ستادا حمکه نه ده

چی ساه دارپکی هستپری

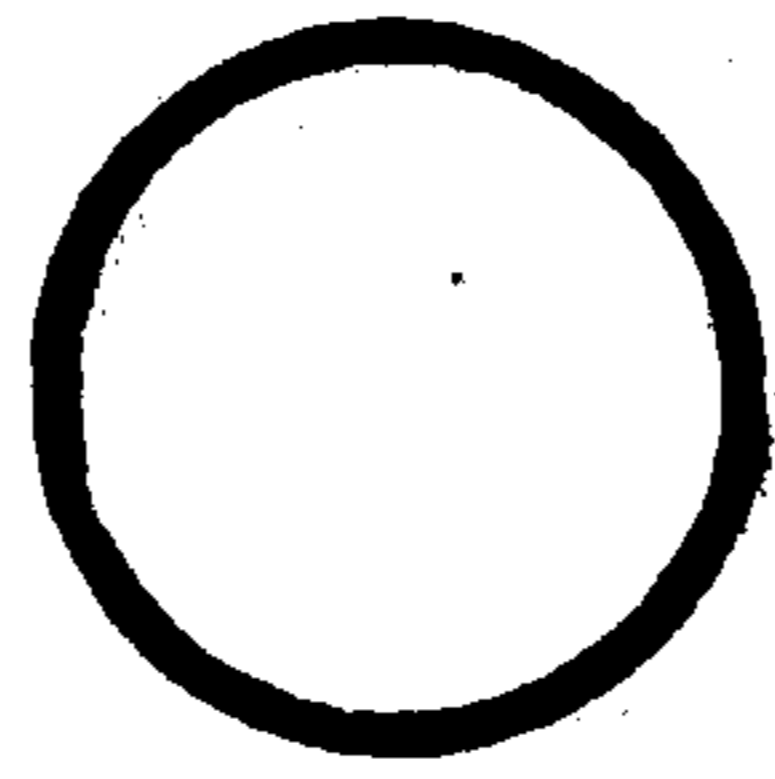
شخړپری حمکی بنکته بورتة

ستورتلینوکی خرخپری

هغه حمکه ستادوتردی

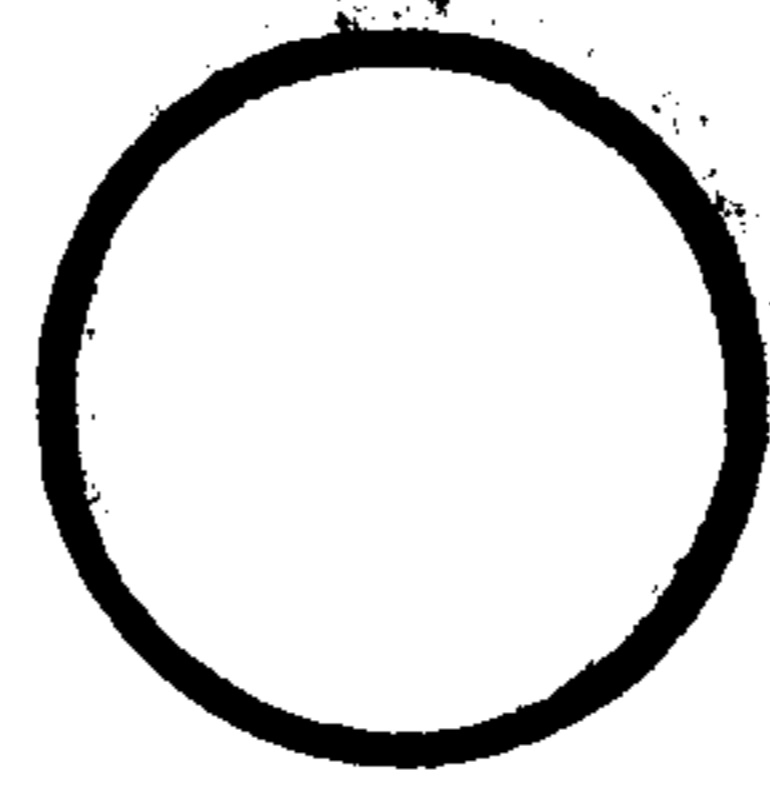
چی دې لاس ورورسپری

عقوبت به له دی ځمکې
درته کېدې په سر کېږي
د مېړونو ستور بېرې دي
له سپوږمې ستور و تاوېږي
د یونوي کور لټون کې
د آسمان لارې چاڼېږي
عقوبت دا ځمکني به
ستورک زو ته ورسېږي
د شرونو خومره رازونه
به په ډاگه وغوسېږي

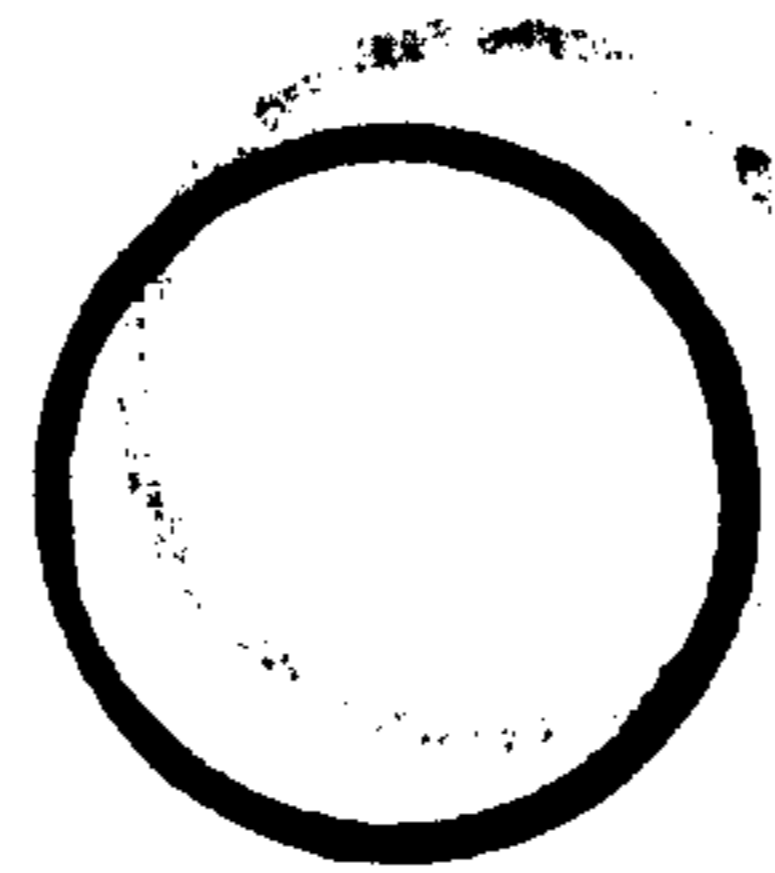
قیامتی پائنده هغه اوبنتون شي
 لاالاسره چي کله پي برغون شي
 دعبرت مری پي کرحي په ملکونو
 کوم فرعون چي له کلیم په تور برینو شي
 داولس ویني نه پینونکي هله ورک شي
 دربریا اولس چي کله په پا خون شي
 داویار پي خلی هسې ولاس نه دي
 دمردی کارونه میر په شوا خون شي
 چي په سین داوړا وینو شي وریوړا
 قافلہ یو قدم مخکي د شروندون شي
 که هر خومره سنگرونه له خلن تاوړي
 عقوبت دحمکي تبي هرقارون شي
 چنیشني^(۳) عقیدی چي غاړه باسي
 دهنو خلقوتولنه مریستون^(۴) شي

- ۱- قیامتی پائنده = تل پائیدونکی، ۲- دربریا = خور- نلی- خپلی،
 ۳- چنیشني = چي چناسکي پکي شوی وي، ۴- مریستون = هدیره.

د دوران په نرالزلو غرونه وارغري
په شگلني ديروكي خه له ويا سره پيري
تلناوونري رواسته، موبني خورلي
چان كېردي كې به ترخوپوري اوس پيري
د پرلبنتر په چورلندو حكلي له تللي
كچه ديلې! په خپل خپرخه غلط پيري
د سورسين چپي دمه وينكه له يادو
اي فرعونه! چي كلیم پسي پاڅ پيري
د ملخ خانگ سردي ملاشوله دوه غبرگي
ته لاجي داتي بارته لاندې كېري
لااله بتكوركوته بنكرپوكل دي
كه مؤمن يي ترورسي بت به جنگيري

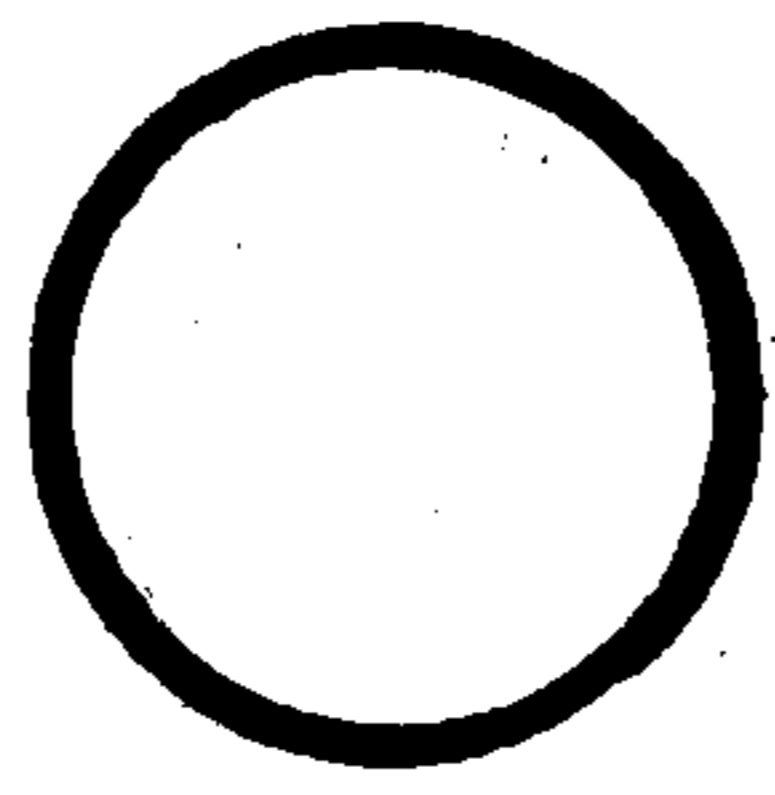

کليمه بي چي په زړه باندې سنگر شي
هنه قام هغه وگړي اوسپن غرش شي
کليمه دسړي برش دشين زمري کړي
لږو بروته دکو ونخپور لښکر شي
کليمه لکه بوته چي دا کسير وي
مس حوانان چي ترې نه وحي نوسره زرش شي
ننگيالي په جهان پتي راتلي نه شي
دوی دهرې سرخپړي وتلي سر شي
دهرکورانغري تود، تياره شي وراکه
مېرني خلبي په هر لوري چي ورا شي
له تونگه د عيساي چي نمرې و خوري
که دختو کوکوستان وي په وزر شي
دمد هب دمدرسي نه هيله نشته
چي يو چيني هم دبدر لېچور شي

۱- لره کوز

۲- سرخپړي = د جنک غالي سرپړ

۳- تونگ = شکور

دغليم دبيريډ او چيغني حاجت نشته

لاس ترگريو وچي پخپله سنکروال شي

دکور قام بدخور منځي په خان ناتاري

په تبغه که باتوان وي تش پيچال شي

تانگ دکتي، ديرغل يې دلاس وځي

چې د چار اتلونکي توري ته اتال شي

حلمي وارو په خپل اصل دي لالونه

درونه لو چې شوک نه وي کوتي لال شي

جماتونه، مدرسي او چيني د پېرشول

خوله چاهغه بانگونه د بلال شي

چې دخاوروله کالبوته

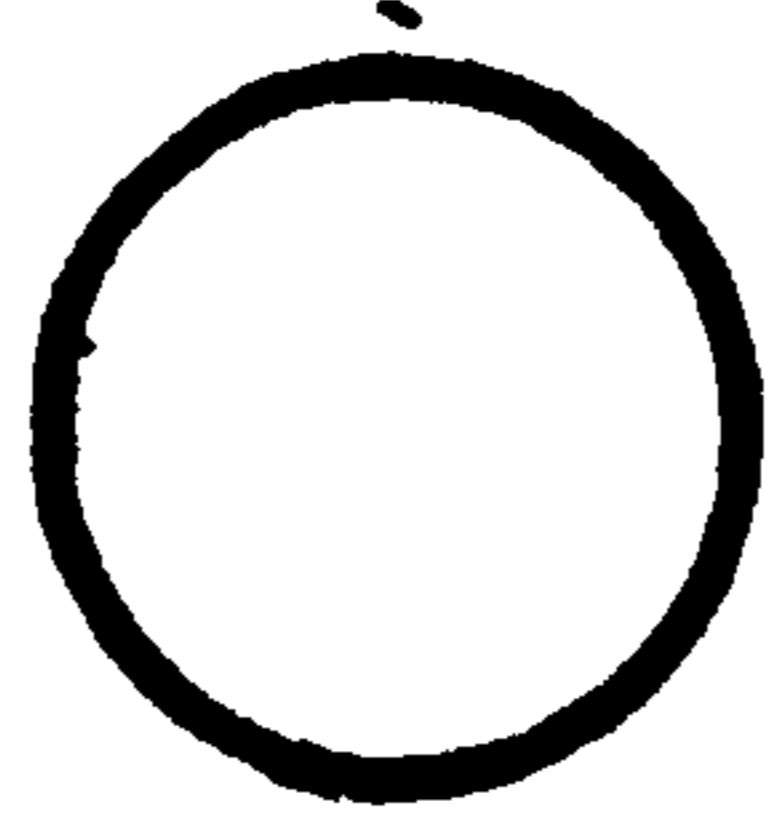
اوده «زه يم» برسپون شي

په اجل ياندي جمل راشي

بنیادم ولاړ شي تلن شي

۱- چغه = اږه ، ۲- بدخور منځي = بې اتفاقي - اروپېچ ، ۳- پيچال = د

باتورغل - غريبازه ، ۴- اتال = په طمع - په اسره - معطل - ايسار .

دژوندون دغورځنگونولوی میدان دی
چاته پوله نه سپوږمې اونه آسمان دی
دفطرت غېږه پیرانستی ده هرچیاته
بودد هرچاهم په قدر دخپل توان دی
دا په تاده جوړوې کاتې که توره
خپور چاپېره دجنګرېز واره سامان دی
نیمګرتیا کره می تهوې اړ په مت دي
مت کول د بنیاد موپور په خان دی
چې پزده د سورکو وینو کښې دي
دهوهنی د ګڼه کمی پدې جهان دی
د باتور لمخې دنیا ده بهله بهله
یو د خوړې، بل د لوړې وږی خان^(۱) دی
چې سر مزی د نونبت^(۲) یې په لاس درکې
دلوی برید په ننداره دی اوس نړوان دی

۱- وږی خان - وږی انوونکی، ۲- نونبت - پیلات - ابتکار

چچا دٺو یم" بتول رنگونہ

یکمانہ شی یکرنگ شی

لکه غونڈی چچی چری شی

اباسین شی پور خنگ شی

سسل مخونہ یچی چچا یومخ شی

"نرہیم" هلہ خان دوران شی

کائنات کری دینو لاندی

سلاکاره دینردان شی

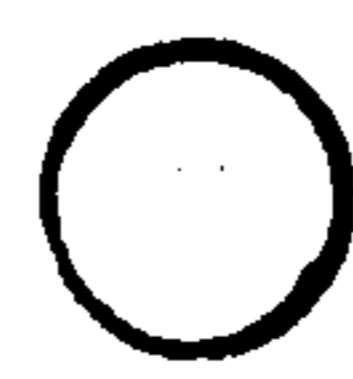

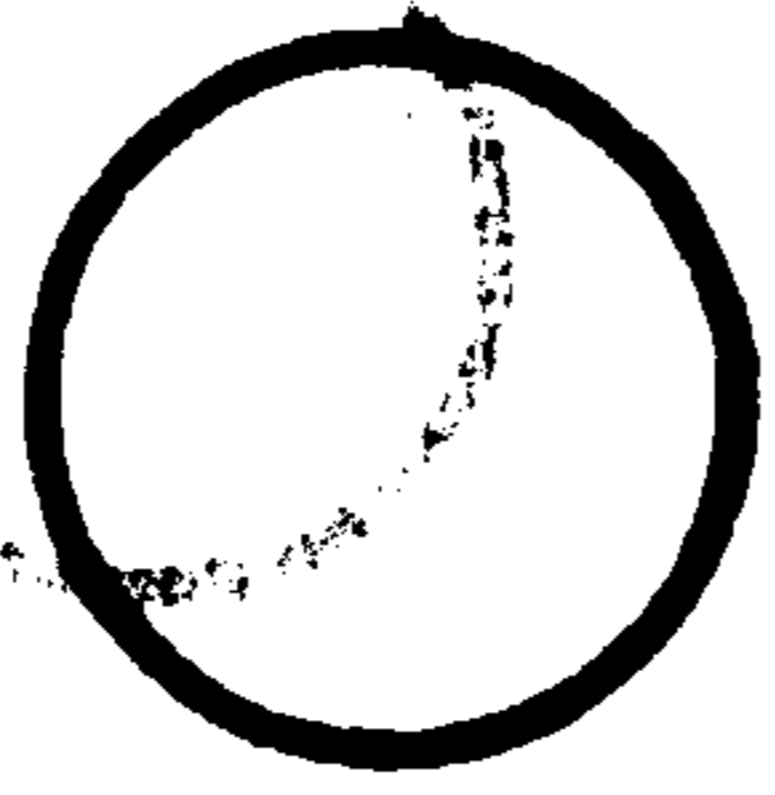
چچا پی نرہیم" پتہ تنہ کی

لکه بت سلاگون سرپی وی

آدمزی شی سل لاریزی

لہ یودره سل درپی وی

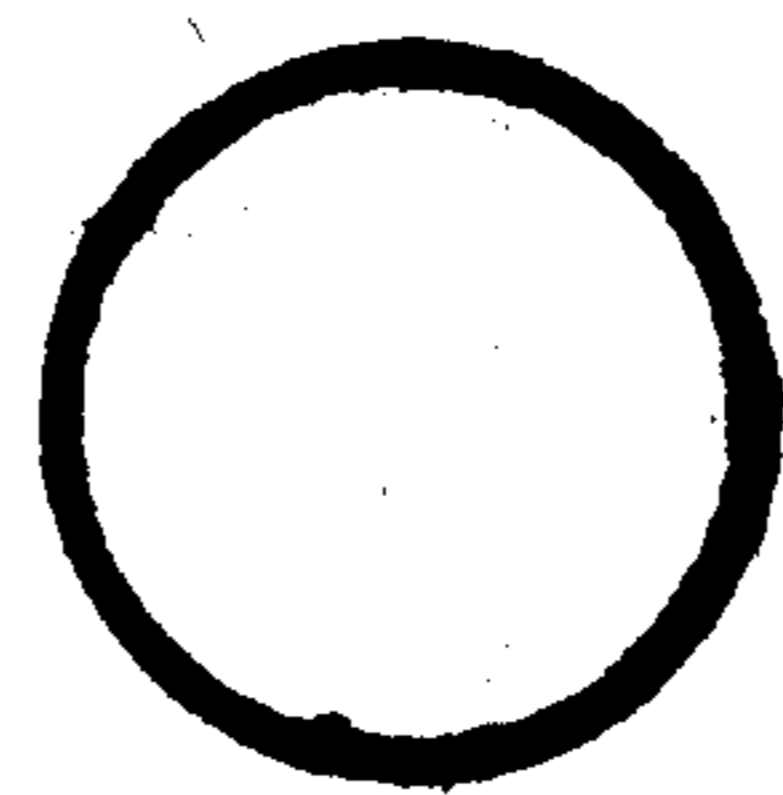

د توريال زړې راخپږي په سوسر کې
دهودي هڅې و باسي لاري غر کې
توربر سينونه پي خپله غمازگرشي
مېړه کله پتېدي شي په لښکر کې
"ستورونيا" کرښې د خېکې کرله ماته
نځوي بيرغ د ستورون خپل دوتر کې
مرجونيا د نهنگانوله کاله نه
ملغلري را پند کړيدي خادو کې
زهرې خويه په يوماري ورپرېوځي
بله ماره يې نيولي وي نظر کې
مردکي، دارو، بتک او اور بشينه
دغه توکي دمېرونووي سنگر کې
هره ونه خپله خپله ميوه نيسي
چا موندلی دی کروسکی په کيکړې

۱- ستورونيا = (په د و ز ن د مرجونيا) د ستورونو وښکاري

زردار هغه کور کينان دي

چچا شروندي بنياد مان خوري

سره بخور په پته يې نه خوري

سینه برسپري په ميدان خوري

د بې پرسه کلو خلک

خه ملا، خه دوتريان خوري

يو وري يې په شا پرووي

بل شني لښتي بارگيران خوري

د باطلو لاجوارو ده -

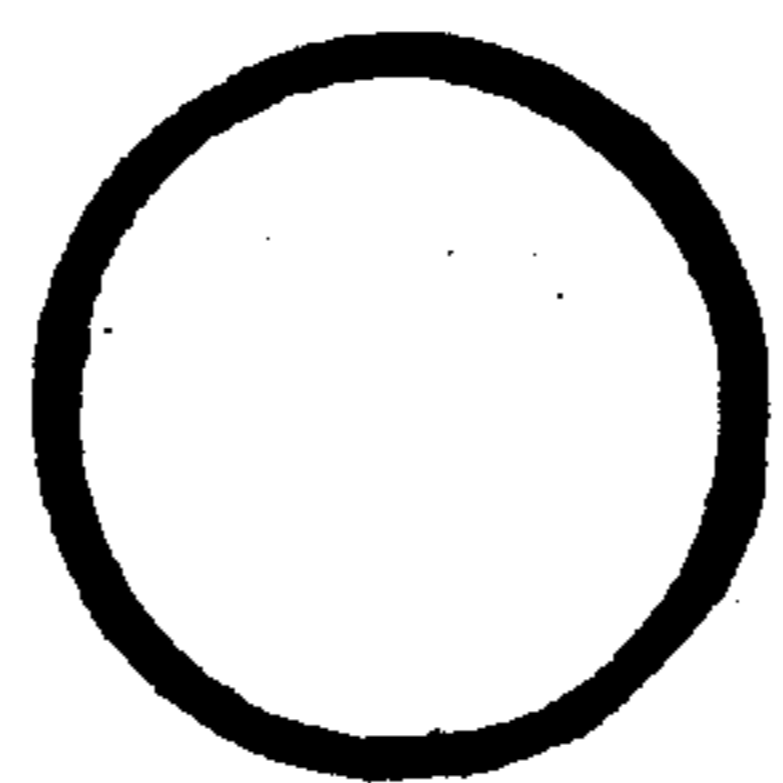
په برمت يې بې کسان خوري

سروايات را پاڅېدلي

په حملو حملو قرآن خوري

د آدم په بدې ورځې

کليمان وارو خپل خان خوري

چپا پە مندە دەودە يالوئۇچى
لار پى خود كرىپا كرىپى وي
چى پە خرخ باندى سورى شى
دەغوتور و لاشى وي
چى لە اورخنى ونە خى
نو هغه پىرپا اومى وي
لە چپو چى انكوچە شى
پولادى هغه سىنى وي
چى جنكرىپ ژوندانە وي
دېرم دېكى پى شىلې وي
چى دىمەت جمال پى نە وي
دەغونا ندرى كىلې وي
د باتور و هنى كورە
خە كە يوموتى بنى وي
چى وھى دىنكسى تورى
پە هغوكە تنكسى وي
چى شىيانى پى تاونە شى
نو هغه لىندى پىرپا وي

چې وهي د تنګسې توري

په هغو کله تنګسې وي

سپوښي، استوري، استور تېليني

د مېړونو برآستي وي

د سره ښکونو غورځنګونه

د تاريخ زرد زريني وي

د اخلاص د شاه سوارانو

منزل لوي، لږې توبني وي

چې منگل يې د زموږ وي

د هغومارې سګې وې

په لاسونو باندې غرونه

د مالو چيو پاغوندي وي

پروناورې سنګر بايلي

وينې سترګې پليتي وي

دوزنګ تېتي کن پريانه

چې د بدر ترپيسې وي

د مېړونو لوی لاسونه

خپله توري او بلسي وي

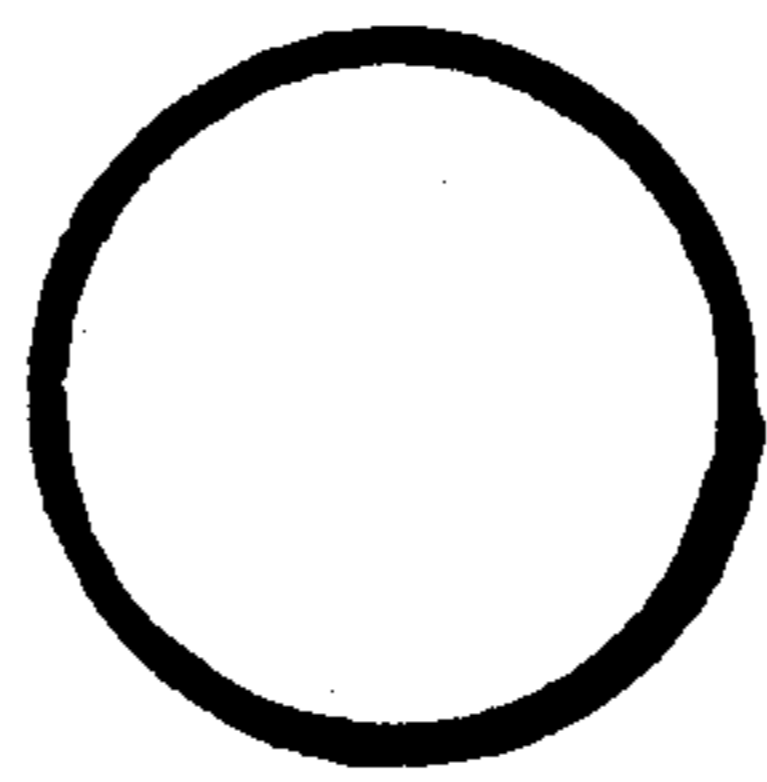
د کيدرو په نصيب کې

د زموږ پاتې دوزنګي وي

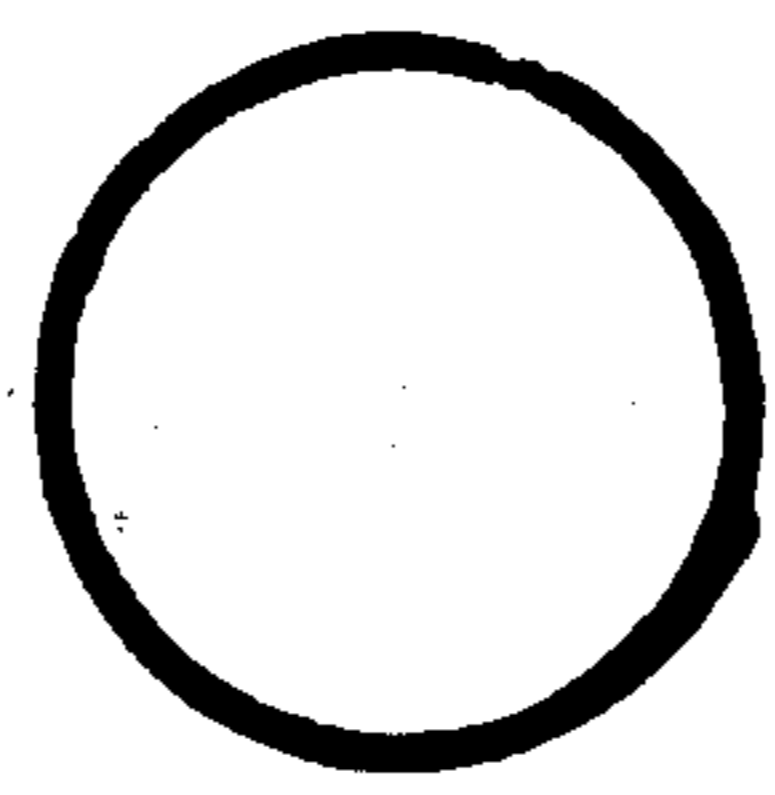
چچايې پښې وي غزولې
د هغو داکې سپرې پوي
چچ له شونده ماتې و خوري
زورې تولا په موسلې وي
د مرثوا کو مسلوکې
هم د مرو مرپې کيسې وي
کونې هم خان سره کونکې
چچايې خپلې پښې کرې وي
ديوسروغ دسيالی نه وي
درندو که پرکني وي

قام دې دې تورو تور بښ کړي
دغه کمال د اولسواک^۱ دی
هر دليت خپلې دلسې ته بڼه وايي
دغه دستور د دله بازی دی
پلویان راوړه، ناحق به حق کړي
"قامي جرگه" کې سوال دلیرې دی
چې "جرگه غړي" ټول شته منان وي
واړه هېواد دی ونډې ونډې دی
کاواکه درومي واکمنې دلسې
خوک پي دمخې دکاواکسي دی
د"سلا غونډه" سپېچلی لار ده
ولې هله چې دحق په تارده

-
- ۱- اولسواکی = دیوکراسی .
  - ۲- قامي جرگه = پارلیمان .
  - ۳- جرگه غړي = ممبران .
  - ۴- سلا غونډه = دشوري غونډه .

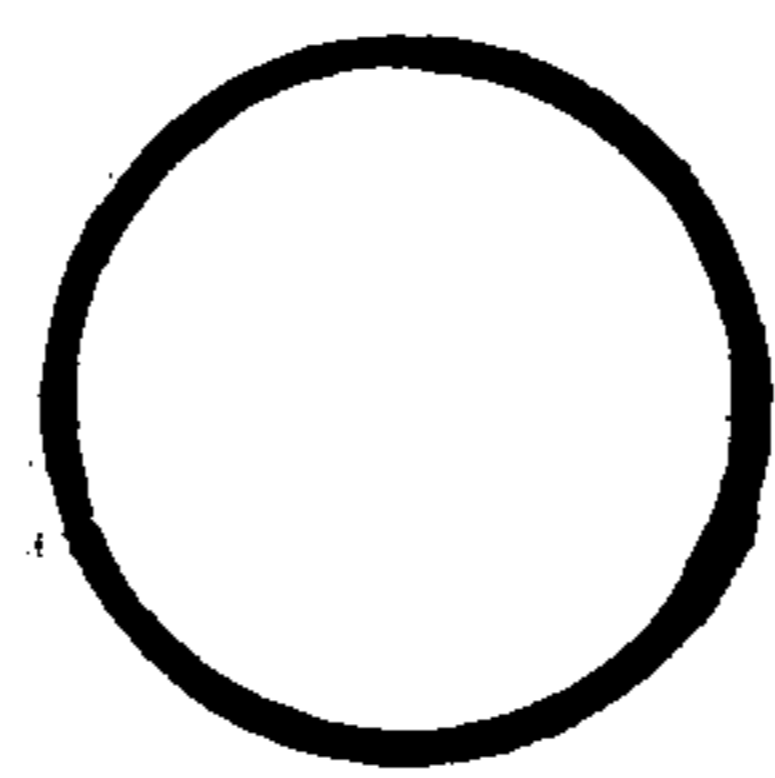

ولي هغه چي د حق په سر پي ننګ دی
 واره شروند يې د کتاب په رنگ کې رنگ دی
 چيلي نه اوښکي په سمخو، په لغمونو
 بېل توره د باطل سره په جنګ دی
 د جهان په "دنگ قامتو" سر اوښکلي
 سالاري يې په نړۍ پورې قلنګ دی
 هم د علم په دنيا يې بېرغ جګ دی
 هم چاپېره يې د بڼه سر پيټوب دنگ دی
 هم يې کټه، هم يې منځ ملازې ورکړه
 خپل پردی يې په نما تخننه باندې رنگ دی
 د زيارت خوړدو ته ناسته يې کتابه!
 ستا کور لاری ولايت د پلي رنگ دی

منکران په دليلونو منکران دی
 او ملا د بې دليل مذهب امام دی
 روښان خيال نه کافر دی، نه منونکی
 د تسپوسه گزوان يې له ناکام دی

هغه خرنک به د بل کاسه کړي ده که
 چې پي خم پخپله وچ او نسکور جام دی
 پوهگري ترې توهپوي، خي په دده
 چې ملا ورنکاره کړي کوم اسلام دی
 ليشکي له ليشکي منگوري زېري
 خان وگور په جهان دې خور سام دی
 مذهبون په کړي د نيسمنانو
 دشته منو خوندي گتو سام دی

خدای شروندی مال پي ميرات دی
 خېب کچه ناروا دي
 دي دېولوچې د خدای دي
 نه نرما دي او نه ستا دي
 دادلاد دوران سردی
 دوتريان چې په کړبا دي
 د هغولېچې تاوېري
 له پېرونه چې په غلادي
 له نرما، له زمای نه
 پساتونه په دنيا دي

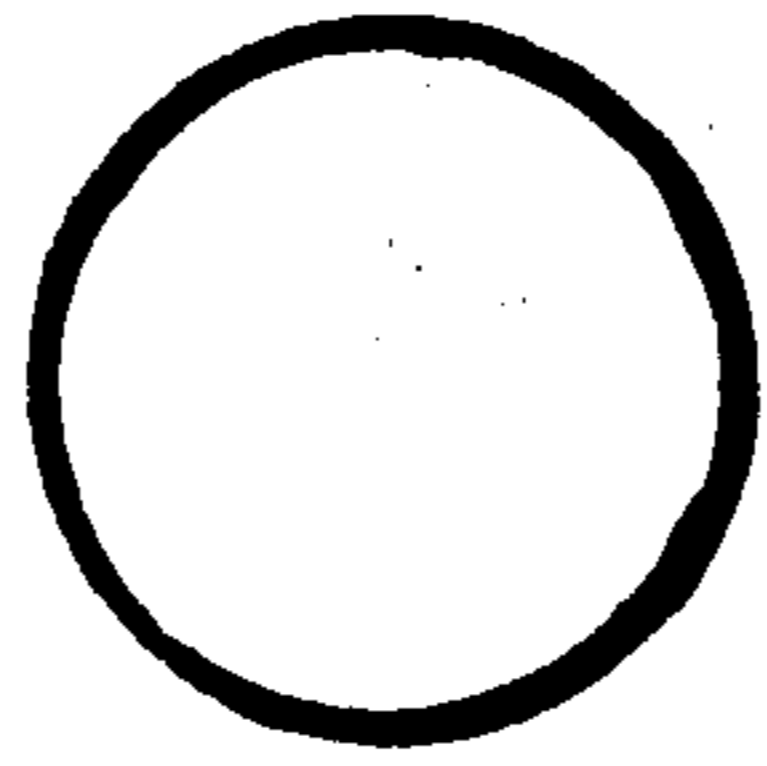
۱- خوندي = په امن - Safe ، ۲- سام = بند بنا

چې لسینن ترې لاس نیو کړي

شاه مېړونه د اِلا دی

امانت دا ولیا دی

چې له تاخني سوادی

چې د حق او د باطل د غره راشي

د بې لارې پلار نیکه په لاره مه شي

چې توره^۱ یې د بتانو لړ ولوي

خدای دې وگوماری ته هغه مېړ شي

چې یې غل غدو له ویرې بلوسنه کړي

په مور چلو د قام وینس هغه لیمه شي

چې مرثرواکی ولسونه پرې رغېږي

که یې سل خله تويي، هغه تاریخه شي

خه زرغی زرغی کوي چا قهرمان ته

که ملا و ترې، هغه توریال به ته شي

غرونه غرونه واورې هله به شي ویلي

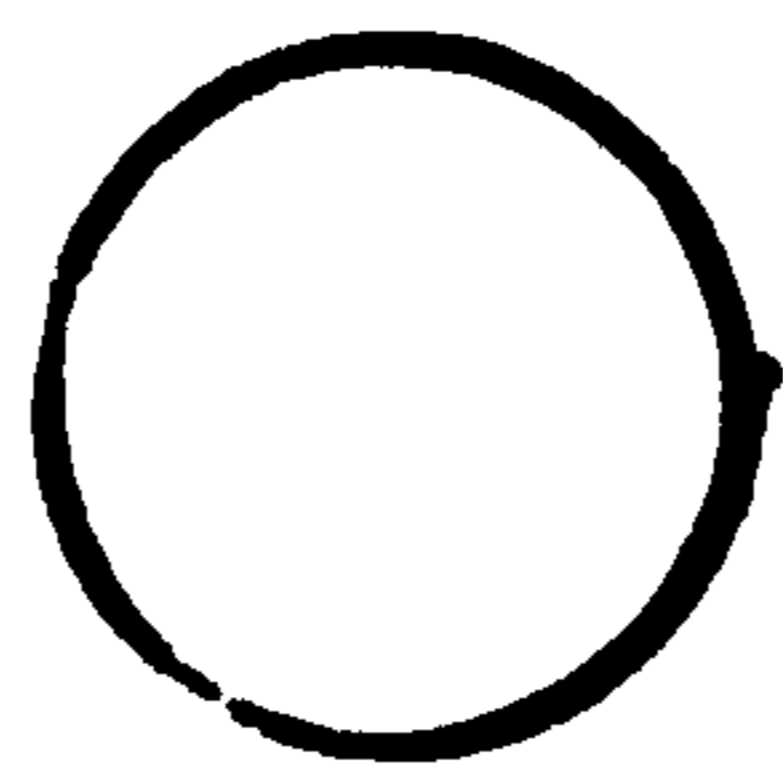
چې د نمریشان پرې سور په ایشېد شي

چې یو پلارگنی ومانخي اولس ټول

ته به هم دا ولسیاسو په ولته شي

۱- توره = دستور- قانون ۲۰- په وله = په ډوډی - پېښه وړخ

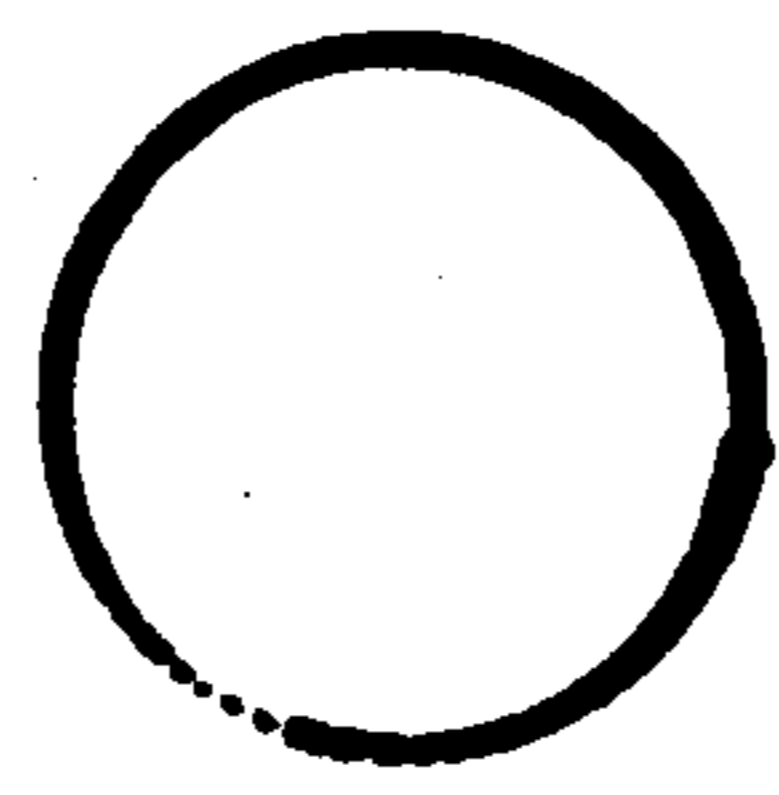
چي راشپيل دي په راشه د آسمان پنج کره
بيا به هله د سرې په نوم باله شي

چي د کړاو تندي خوږې خوږې شول
د قام جوښي بيا پلوشيني شوې
د سر بندي کرامت وکوره
د ازغون غېږې گلور يني شوې
د پلار خپري دي کائنات دی واربه
کاش چي دي توري بيا پلريني شوې
بامورزي خپله به راوړي ووي
که د پروکي دي ما بښيني شوې
غراو واغه يې شيخ ملي ونيول
چي د زمري سترگي تندر يني شوې
د توراني لپوني کړيکي سره
خانکي غرانگي سندس يني شوې
چي بيا په رحل دي کتاب وخته
ذري بي ارزه دي نمر يني شوې

۱- مابني = يوغر

ڪليمي لرو شرونديا زرو نه پڪاردي

اور له لوتڻي په پند، ڪله پيدا ڪسپري

په خوبزلن ڪي له بڻڪو توغرو پدو نڪو

ترا آسمان شربه ڪوونڪي اور تاند بسزي

چي ڀانو دتني وچ، ڀيلي تراوستي شي

په ڪرو ويزو شپيونه راتو ڪسپري

د مذهب په گن خور لوختو لهر و

د سره سوري د قامونونه جور پيري

هڪ ڄاڻي بويه بيرغ د محمد له

دا په خوار و لشتكونه پورته ڪسپري

مرد يوي مذهبونه

لار چانه شي رهنولي

د بوذرغ انقلا بونه

آذر نه شي راورستلي

د شروندون او بزدي ڪيبي له

له موجود خني پشسا به

تر لوگينري پور چا تلل وي

○ چي په هغو شرعوننگ کړي
چي پرې کسړي وي وختونو
گويان لره توزينز کړي
د کورونو، کفنونو

○ د باطل سر په جنگ کي
نه نيم سول شته نه سر شته
د خليل مټ دي تود اوسه
د آذر چي بت کړه شته

○ درند و عقيد و بنا رکي
انقلاب رابرسېرن شي
د زړو خدايا نومخ چي
ولسات ته کرغېرن شي

○ بتان شي د حکم تبی
بتکورونه رانسکور شي
چي د زړونو په ورشو کي
حق زرغونه شي، سمسور شي

○

○

خيلان چي له تولى سني
د خدايانو وهر گول كړي
نولو مري د دې خدايانو
خدايي وړيوچ گول كړي

○

كليمان د فرعونانو
پاچايي هله غوزار كړي
چې بي لاري ولسات ټول
د دليل په زور په لار كړي

○

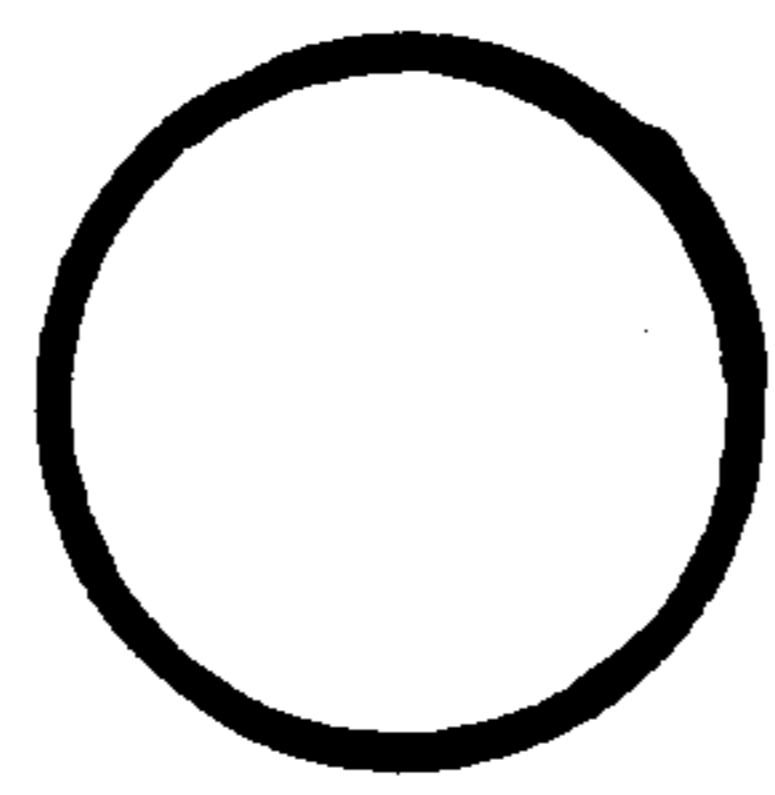
د كلیم د درني پرگني
خلفي ويا واره زبرگي
هم بي كته ، هم بخښنه
هم بي متا ويا هم بي سترگي

○

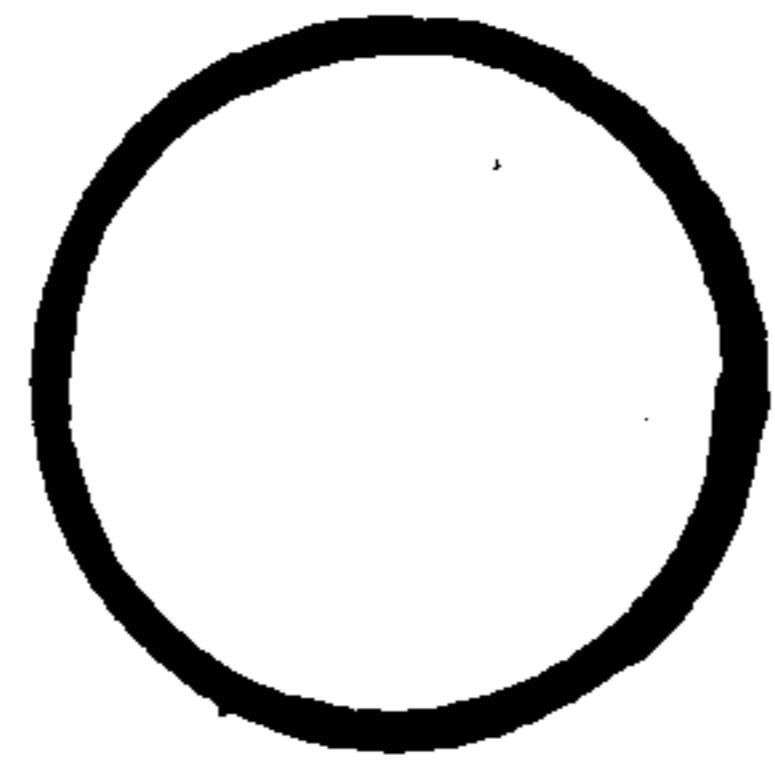
چې دوخت اړي كړي كې
چاي تينگ لكه د غرو
د خپل پوخ "زه يم" په مړينه
دهه پرگنوسر و

○

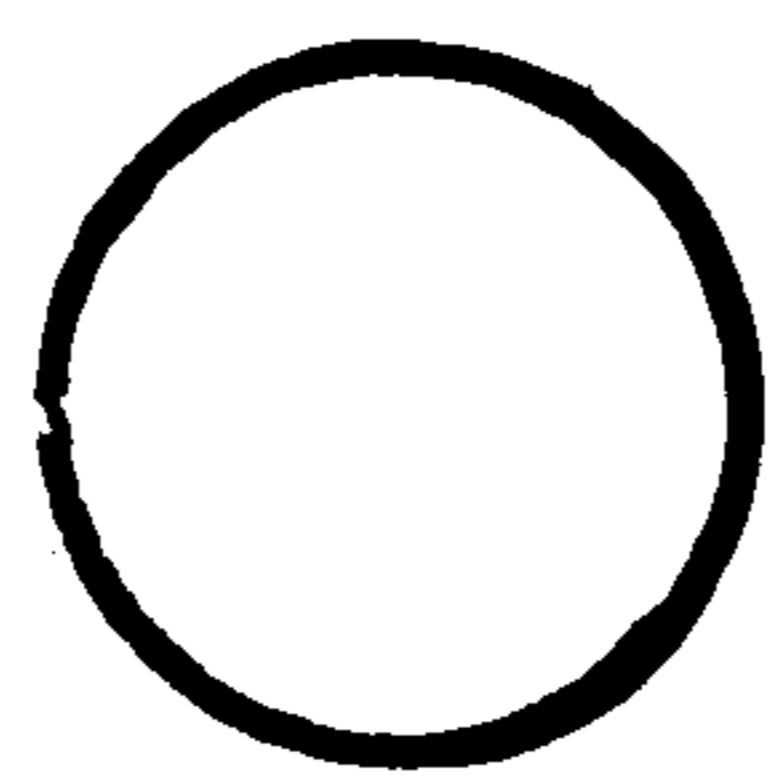
۱- پرگي = پرگني .

اوسې تش د عقل اند پښنوسره
خې په تياره لار او راوړاوسره
عقل که سقراط دی، بريالی نه شو
گريوی په لاس د پر شوکشاوسره
ستونځو د ژوندون له بزمه پړیستل
دل يې چې سپونډی ستوری کرل پښوړا
لا تراوسه لري له خپل دکه يې
لاري کله مارکس، کله روسوسره
کله په يوې کله په بله خې
درومي دي نیلي د بريو کوسره
وينې اوسنکې وچې شي لنبي کښني
عقل چې بلد شي الله هوسره
ارشه دکعبې درشله ونيسه
مل شه ای خيروکه کلیم زوسره

آدمري له مرئيتوب حني آزاد کا
 د'ماکان لبشر' سبق ورياد کا
 چي دبل دخول و بزم تي رانختي
 دهغو ما نهو کپر کچو خور بنياد کا
 د آذر دبت خاني لپولو ورستو
 شري وړه! ورځه کور د خدای آباد کا
 چي صبا په غرقېدوشي کليمه واپي
 د دوران فرعونه! تن دې خدای راياد کا
 په لوخړو کلي پتا، په وينو پو دى
 دکوچني فکر سالار دې څه فساد کا
 د مري په حای خستن چي زور نيسي
 د عمر انصاف به غل عقوبت ساد کا

له کړپوانه د فطرت پي چي لاس وبنکه
 هغه قام به زړه غاړه کيند کچلول کا
 لا الاچي پي توره شي د تهلوني
 هغي ډب به يرغلونه د منگول کا

«(ماکان لبشران يوتيه الله الكتاب... ثم يقولو للناس كونوا عباداً لى...)

حق باطل تور ٻا تور ٻر پيس دي تل راغلي

حق به نه وي چي باطل سر نه يم سول کا

ٻه پر قامونونہ دي غوندي او بو وري

ٻه سين غاره له بار کير خوشي پر زول کا

هر سپدلي په خيل «زه يم» شاه مپرونه

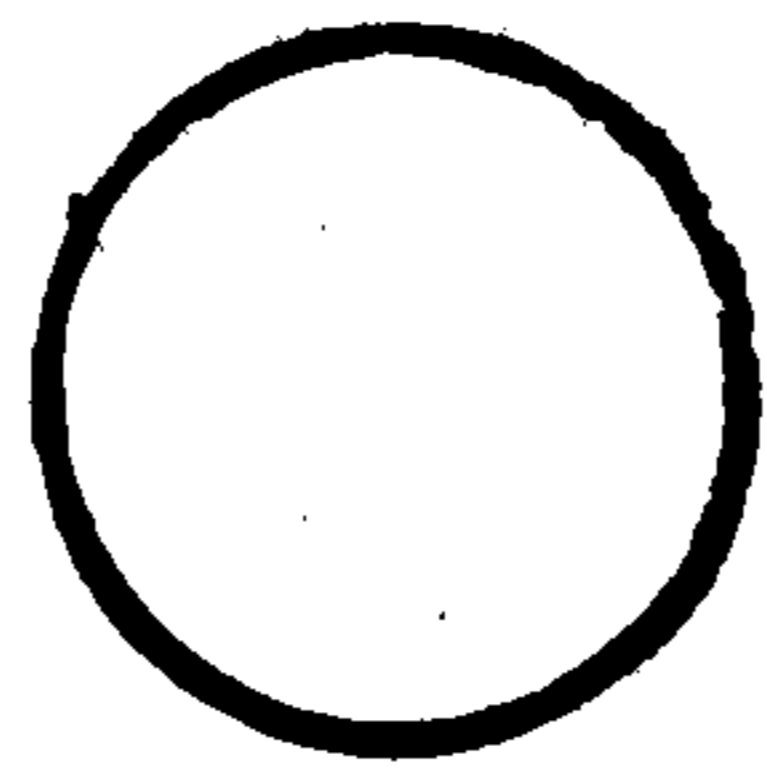
با چاهي زرغون د خاوروله کنډول کا

دا کاڼي يوازي تپرو خلقونه کري

خلق اوس هم پڙوندو لونه بنجول کا

د دي کلي خلق ټول سر پيخواړه دي

په پوډو فصلونو بلوسي خيل ته شپول کا

چي خانکري سود پسي پي شي وکري

په ټولنه کي سوراوړ په غرغنده وشي

د شته منوشته مني چي خمار وکري

انقلاب دنيسمنا په راتلوشي

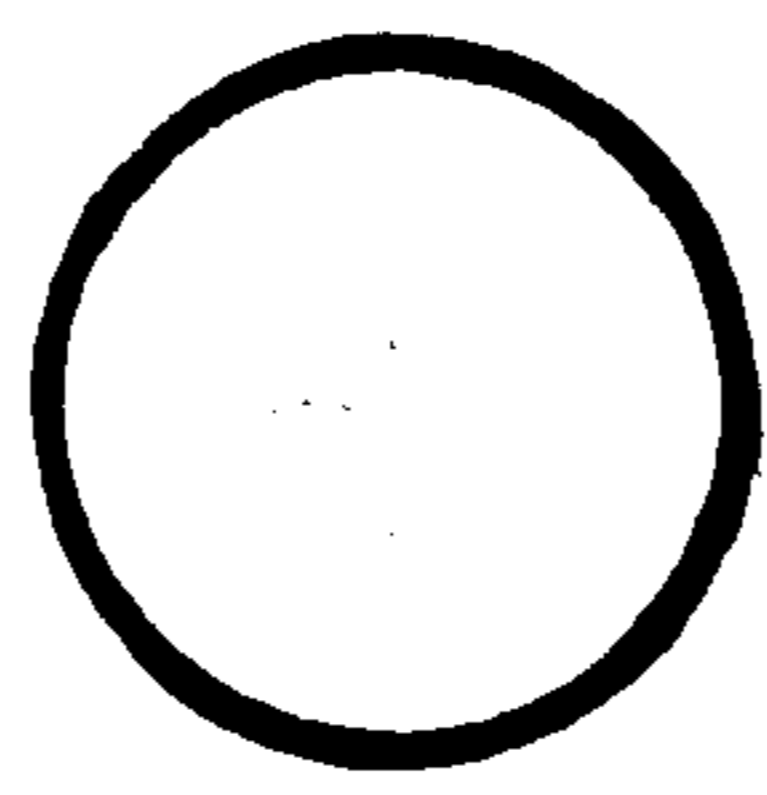
چي بي وس دي دوسدارود سيالي شي

د زرداره تيپي دا کله پيرنوشي

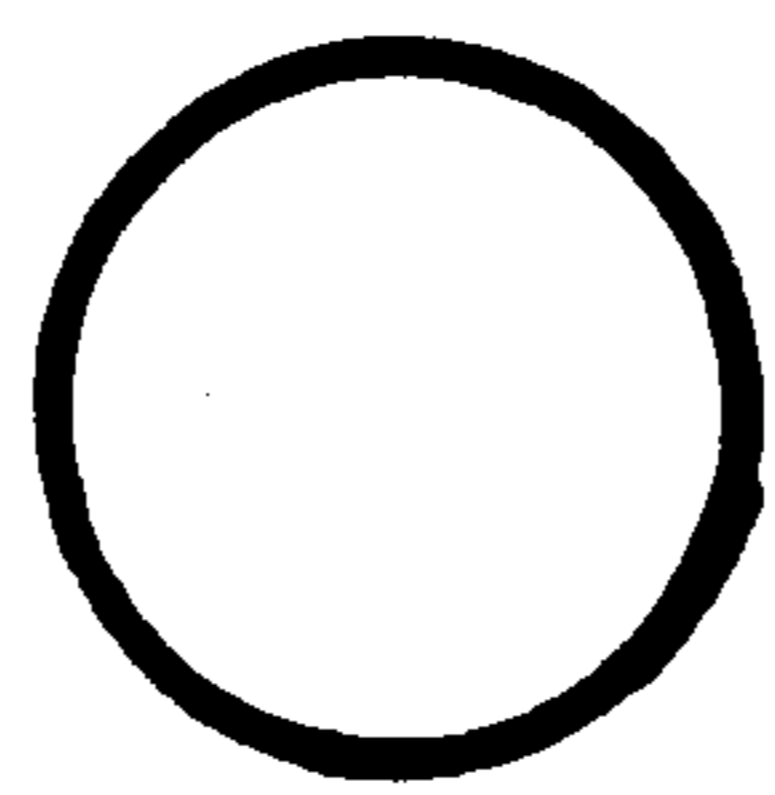
دوتريان دلونگر غمونه نه خوري

له لپوه کله زړه سوي دشپنکوشي

زرداري د پردو وینولوی اغیردی
اغیرلی عقوبت په چاود پدوشی
الاچی داو بننتون د قل العفو؟
دوترونه چی ورو ورو په مکهدوشی
هغه کارچی کلیمانوته اتال دی
هغه کله له مارکس اوله روسوشی

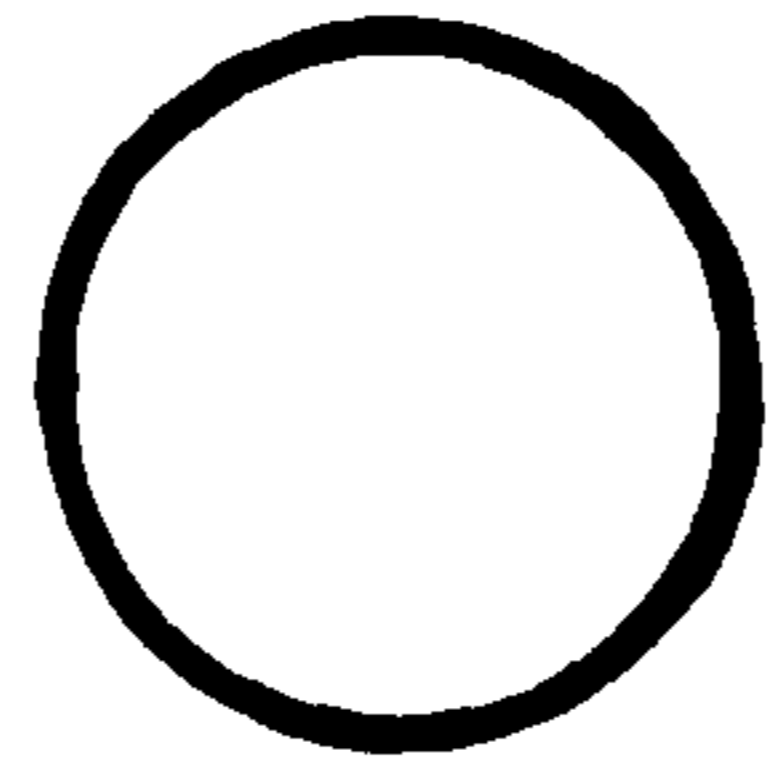

له دستورد باتورانو چی بی دک دی
خود په جاله کی پیدا پی منگیروک دی
چی پی شروند د خدائی لاری په لاری
هغی سیال دی، هم بزین، هم خیل وک دی
دمپرونو لاری آسمانی لاره
منغروته لاری تل د دوپرک دی
له ساده ایمانه خار پی فلسفی شه
خستنان چی دلروکی دبتک دی
شپنکی گوره غرضونو شرمخان کرل
په برمت ارم په غوینو دکندهک دی
دننگیال وارہ کارونه، هلی خلی
دنسمنو، بی اسر و په کومک دی

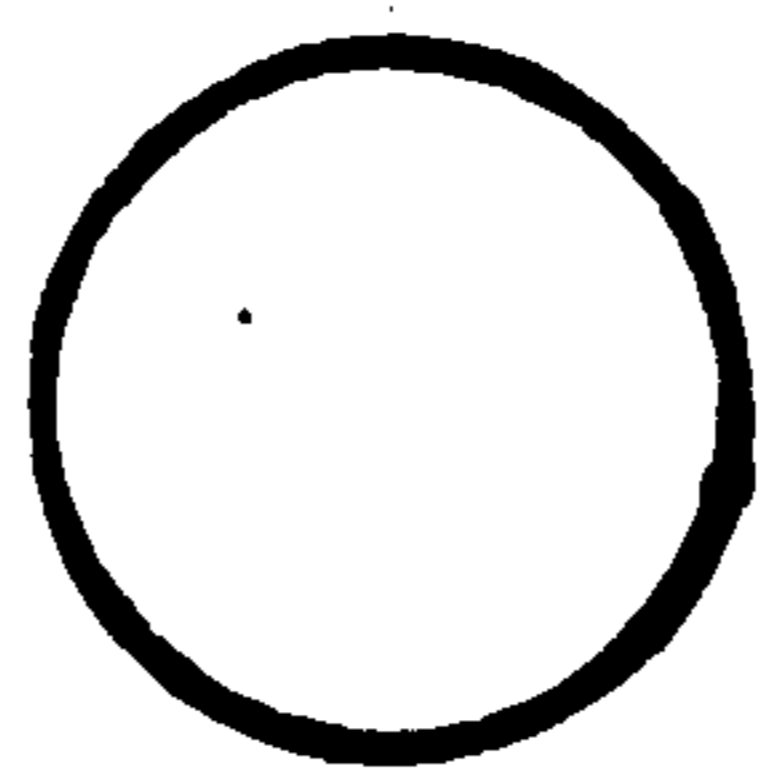

تورخنکلی پری بری راولی نه شی
چی دبدر، دحنین توری ترملا دی
الاجی غوندې دانه راورې یوخای له
شاه حلی له شاه حموکه شاهه شا دی
ننگیالی دسرزهوکی دتورسرو
ننگیالی جگې شملې داویا دی
فرعونان پی چی په مکرکوت بتکارکری
زرکول پی بیا کارونه موسی دی
یوکتاب وچی امت پری ټول راتول وو
یوکتاب دی، اولر^۲وه دوه اویا دی
هر دلیت^۳ دخپلی دلې دونه^۴ی وایی
اوامی خلق حریان، چرتی رستیا دی!

-
- ۱- تورخنکلی = چی تور خنکل لری دباطل خواکونه .
  - ۲- لر وه = گوندونه - دلې .
  - ۳- دلیت = د دلې غری .
  - ۴- دوزی = ثنا - صفت .

د نرابزې تنگسې کرښې کې
 شونډانه کله خائېږي
 شونډ غز پېږي، اوچتېږي
 نرابزه خوږي او سمسو پېږي
 د زازې وجود د خیر دی
 چې پېږي «زه يم» شېراز پېږي
 د وجود دنیا تاغیر خوږي
 «زه يم» کله تاغیر پېږي
 د خښتن په لیکه «زه يم»
 خپل قامت وټه رس پېږي
 د زابزې خاندوره شي هرنگه
 «زه يم» هرکله پائېږي

دله د خدای ماتي خوږې نه شي
 خوږکې چې ترې پرانستلی نه شي
 توره به ستاد موزیکي توره وي
 دمېړه توره پخېدلی نه شي

نرابزه = (لکه او نرابزه) ماده - چې زین ول کوي - Matter

دگیدر برنجی دی هر چا و خوری

دز سوي برنجی شوکُ خورهای نه شي

که بت خانہ د پلار نيکه ده نوهم

خليلان غلي کينا ستلی نه شي

چې بیغ د اهور پي پي

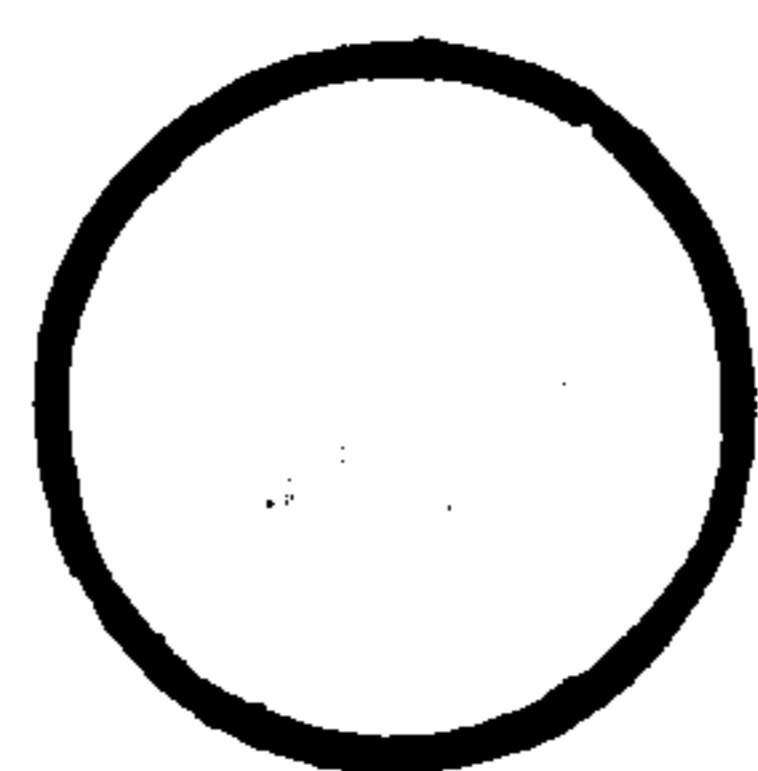
شوکُ په سنگري ودرختلی نه شي

زمانه هر خور که غکې و لاره

له کليمانو مخکې تللی نه شي

دغیر قامونو دکت پي پي ته ناسته

تا عزت داره شوکُ گنلی نه شي

دخیکو نو خاوندان چې اړ وپېچ شي

ر سوي به شوکُ جاله وايه چکو درته

خاني سو د چې مدعا شي دو گرو

بيا شوکُ اړوي بلرونه پودي ورته

په نر نارکې تسپې وپييلي خلقو

يو مخيزې مسلمان چې لار شي چورته!

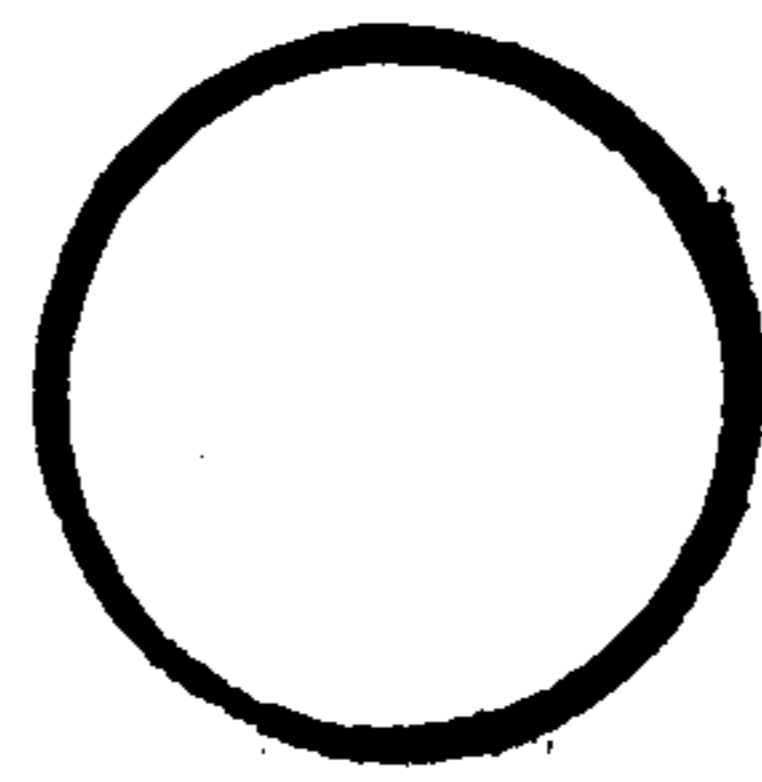
د خليل نوم د ثواب د پاره اخلي

شروندانه دي هټول نارې وهی آذر ته

دخیکو و شنان

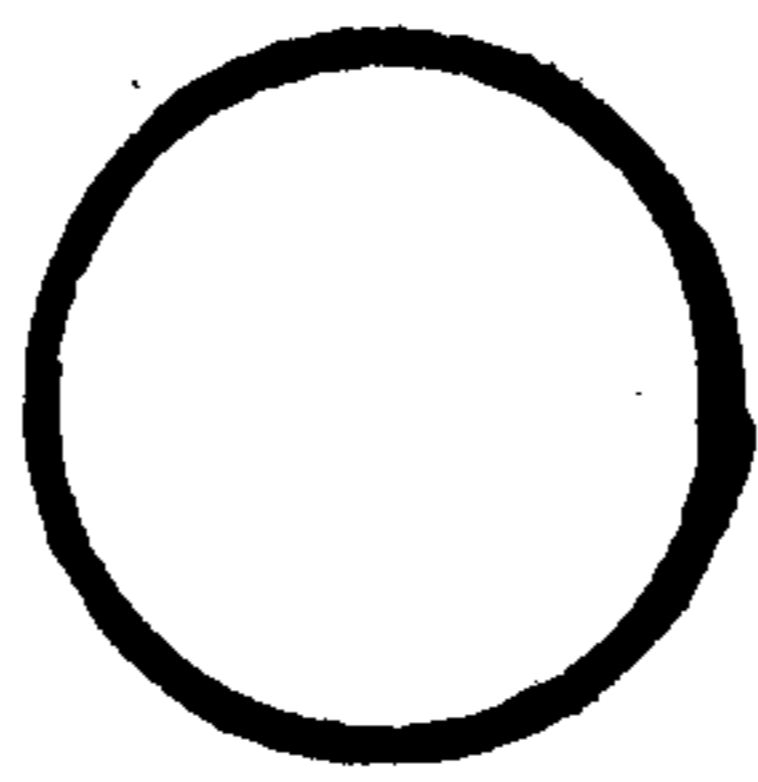

خدای دې توان د مهنه یات د شاخو کړي
چې په نړه ور کېوتی د یالوی غسرته
د کلیم د پری خلاق هم هغه دی
نیمگرتیاوې چې د خدای رسوې سرته

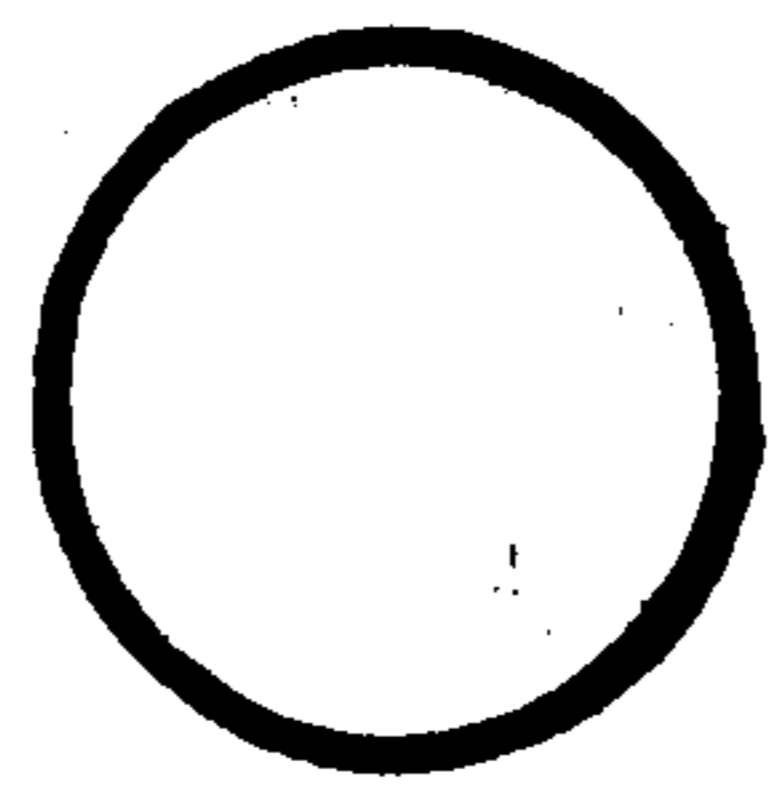
بیا پینار د محمد^(ص) په وینو جب دی
د طائف خلقو دی تیری بیا ورولی
دا جنده ی د کلیمې چې چرتی سړی
دا د بدر له میدان راغلی ستسو ی
د کعبې په توره کتبه لوظ کوونکو
د سرو نو په بازو غاری خلاصو ی
صدقه د وینو سرو د پتیا لوده
چې نن قام د خپلواکی خبری کو ی
د مسور فصل رسته پیمان کبری
د تش توری پیمانې کله چاکو ی
سندرې خیری غوڅ کا خپلی غبرگی
که او به د الکه و ورځی ختو ی
ساقی خم ته د شا کاسه سره ناست دی
خو که سترگی لپونو بیا وغرو ی

۱- ختو ی، چې د ختو له وډکې وي.

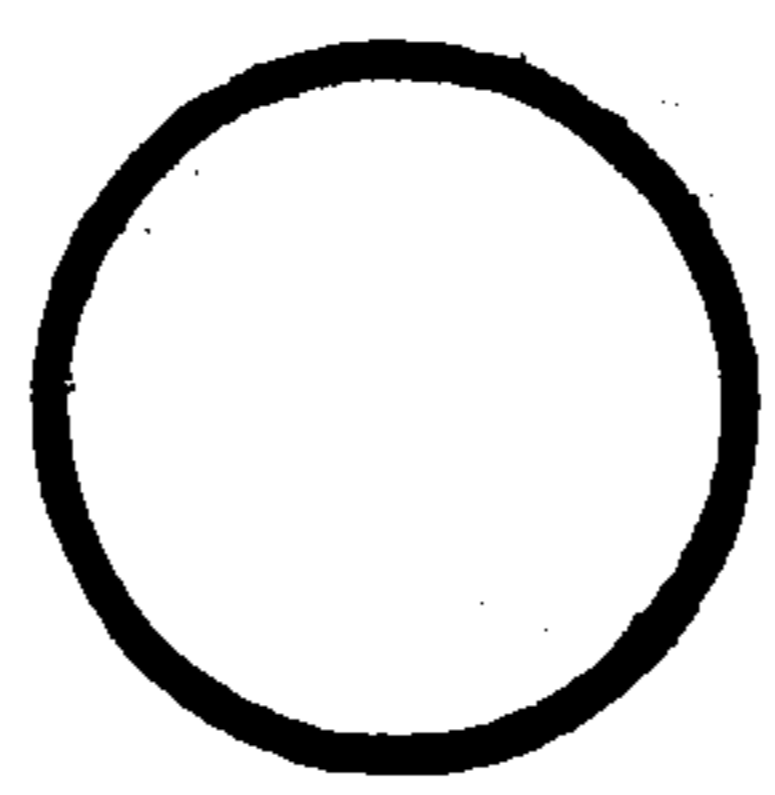

پڅه مه شه د توريال دمردی توره
دمنکرو لا ولاړدی سنگرونه
د شروندی مفکورې خپله دومره خټاکوي
بې لښکرو کړي رالاندې هېوادونه
انقلاب دکليمې راغلي نه دی
حې راجي بوربورکي انقلابونه
يو بيرغ د محمد^ص به تل رپاندي وي
نور دخيلی دی باد وړي بيرغونه
هم پورنگ دکليمانو پوخ تلن دی
راژېري نوراومه او پوره رنگونه
سرچينه يې چي شي وچه، دنده او شي
په غرمبا روان اكاو^۱ اكاو سيندونه
د تاريخ په اوږدې پلني هديره کي
بې له شناختي دي پراته د پراولسونه

-
- ۱- مفکوره = نظريه - فلسفه، ۲- خټاک = زور - قدرت،
  - ۳- دخيلی = ټول - سراسر، ۴- اكاو = بودم - دک،
  - ۵- شناختی = خازي

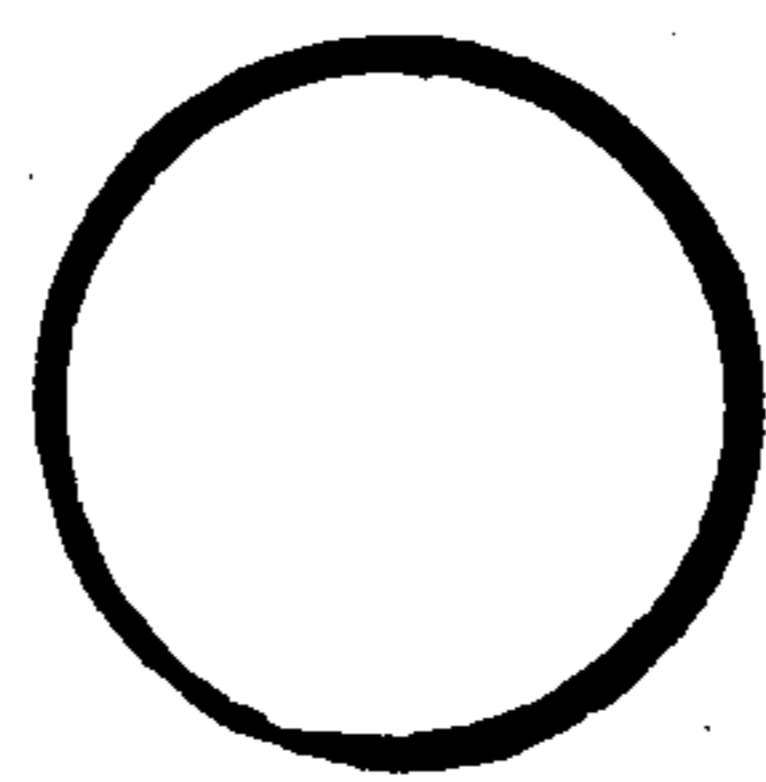
دهغو قامونو بڼه د بڼې شي
 چې ليندي يې دخلوشه وټي پرکې شي
 چې يې گډې مفکورې او هلې نه وي
 دهغو دخپلو کلي کوزې جنله چې شي
 داسمې د مشرانو چې يې نه وي
 بڼې درنې پکې پلرني يې بڼې بڼې شي
 لاشه توري بنيادم تشې کاتي شي
 چې په برخه يې يې ژونده عقيدې شي
 د شادو غونډې پيښې کړي د قامونو
 چې يې جس دنوښتون بڼې بڼې شي
 چم په چم دي له خاورينې ډيوې کرځه
 له ډيوې نه عقوبت بلې ډيوې شي

کچ شوملې سره پيل بيل کړي
 زه مانده د شروند شاريل کړي
 دمېره لاره يې وه وي
 چې خه کاندي هغه تل کړي

۱- بڼه، رنگ، ۲- بڼې بڼې، ريښې ريښې، ۳- شوملې، تروې، شلوميې.

چچي په لار د شهزاده شي
 هغه دوه ژبي ساتل کړي
 په فرعون کاندې نسکوره
 چچي دستور د کلیم خپل کړي
 دوه يونيم په نيزه وړي
 که آسونه د پرتې حل کړي
 د بڼې وړخې په تکل کې
 خلق توري هم کال کړي
 د کالاکوترو ته کوره
 چچي په نرسي غيل کړي

د باتورانو نوغی دی خور کړ
 د رته دي پاتي تش پيخالونه
 دلېه موداره خندوي لاس کې
 تش تپوسان پرې کوي سودونه
 د چتو بنکاري دوکزي نه کړي
 هونايي کرخي نيسي با زونه

۱- شهزاده = د کياولي د کتاب نوم، ۲- نوغی = اصل - نوغی خورول - بېخ
 وړکول، ۳- دلېه، غوښه - طعمه، ۴- سود = مينه

چې پرې اړې وي د باقورانو

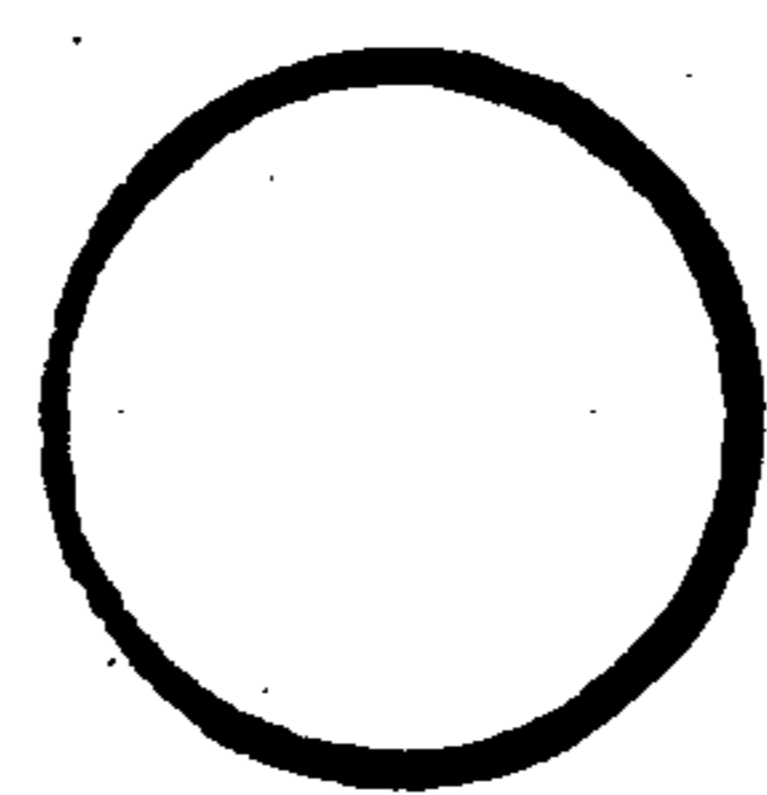
نه بنکاري هغه دنگ نښتروڼه

له خدای اگاه شول او نه له خانه

طالبان وايي کوم کتابونه؟

غرابين زنگ شه، اوتوري پخې

پاتې ملا دی، يايې بانگونه

وگري کور په غورنو وپرنو

نمري له يوبل راشو کول کري

کارونه وارو دلاس بري دي

خوک شي سکوندي او خوک سکوندي کري

دشته منانو دینکان راپنه دي

د نېسمانو وندي ويشل کري

يو پښور هم خپل نوغې نه خوري

آدم لکيادی آدم خورهل کري

خوک په خمچو پسي رانده شول

خوک په اوبز مکوکي شوندي وهل کري

۱- خمچي = دنرو جوارو دودې - خوار خواره، ۲- اوبز مک = غوره زېره خوراکه - شاهي

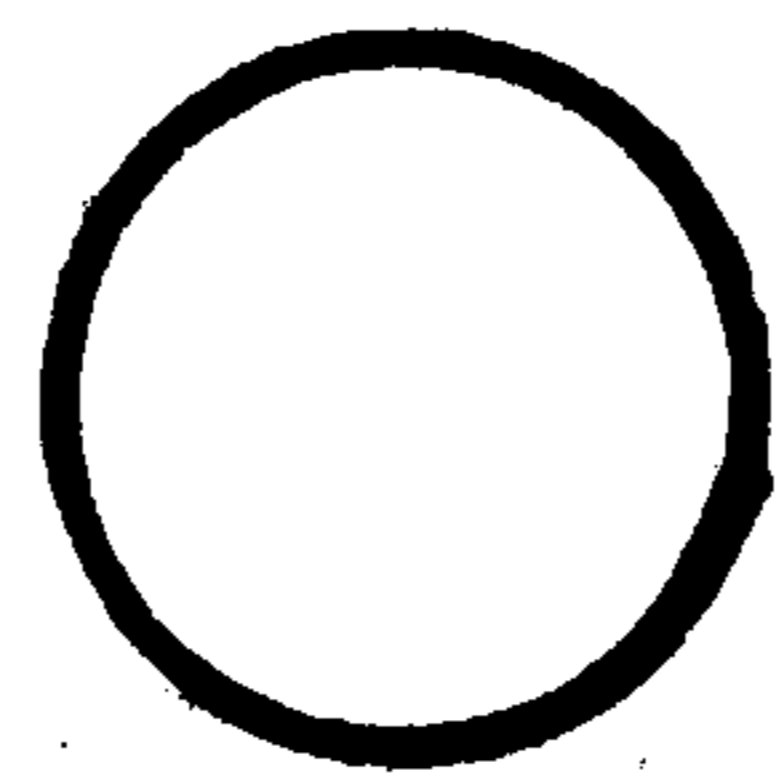
خواره، ۳- شوندي وهل = لکه خاروي چې په کيا په تشه خوله ووهي، ولې خوري يې نه.

د قبرخای د لولنګر نشته

حُکمک واک حُکمکې را انفارل کړي

د ورهتو غوښو د دوزې خپشې

خالق آخر به منخ ته کېدل کړي

د حُکمکې منخ چې په بله واړي

دا انقلاب دی، هم دا پکار دی

چې سپوراو پلي سره یوسیا کړي

هغه رښتیني کاروان سالادی

وارته دې خوله زرغی زرغی کړي

نن را اوچت شه هم نن دې واړي

مېړه د عقل، غوښې د ښکار خوري

د عقله پلي پخپله ښکار دی

هرسې حُانته ترخزه توښي

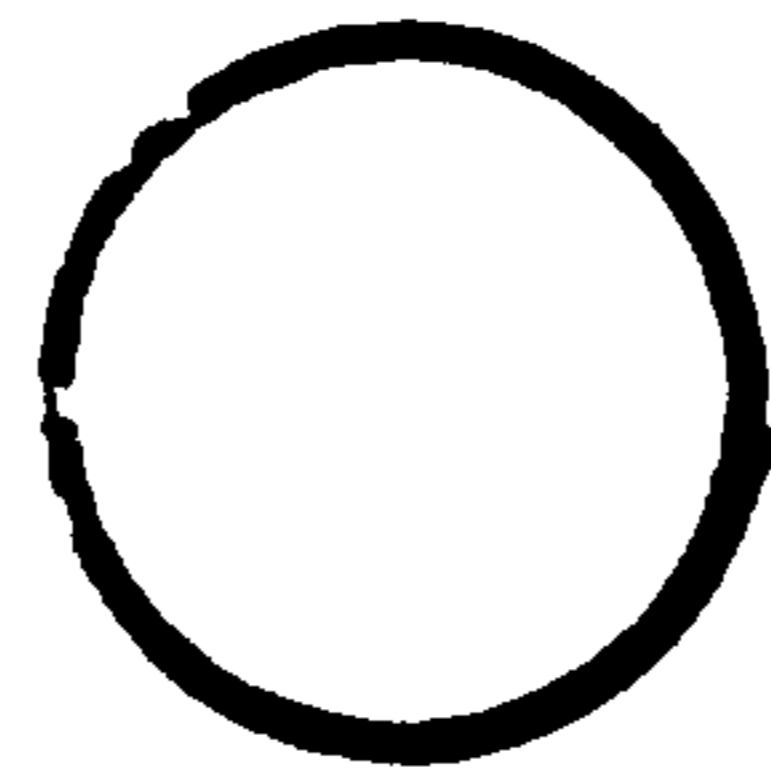
یوشو ماره دی، نور ولس خاړی

کلیمه وایي په شرنګ یې نه دی

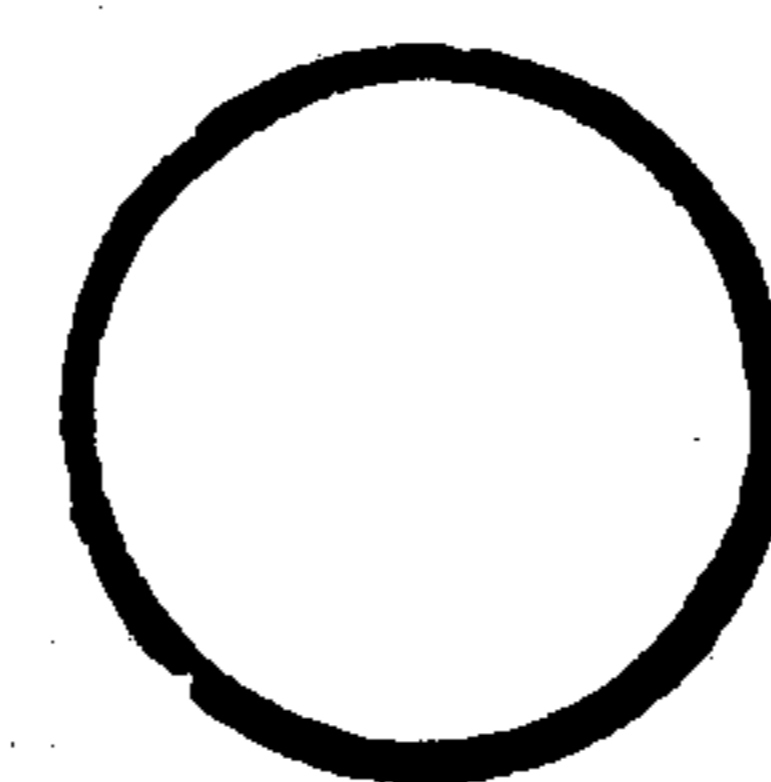
یوسراو بل سر عالم یې لاړی

دنده په تن کې زړې زرغون کا

بهر بیا کوره خه رنګ بهسار دی

ٿرونڊانه ڪله پلٽون ڪله گهونڊي
 ڪله مل شه دٿولي ڪله بئيل
 ڪه دڀ زور دنهاني بدلولو نه وي
 ددوران کوخري خوره لوشه بدل
 درناوي اوسپکاري په جسواردي
 ستا په لاس ده که گني اوسي که نل
 نشه توره گوري لار دگتني نه ده
 تورياليه! چي خونہ شولي حق مل
 ساد، هغه چي په خولوي دندي خوري
 تيار خوردي دهمه ولسي سا غل
 ديکونکو گول پاک وي تل له ويري
 درغلان اودورنگان وي په زلسزل
 ته ويه وي چي کوچي ماهيون بارکي
 اوس وهي به بي دايل بند شمال اور بل

حقتولني حني پرته هر نظام کي
 بنيادم له خپله حايه راغورن پوري

دڪوري دسري ٽوڪري دپاره

آدم زويي بل آدم وٽه ٿيٽي پري

يوشته من دي چي ٽولنه کي ٽولوک دي

نپسنان خو پرجع شوي تل اوس پري

دنا چارو کٽه باندي کٽوي باندي

دچار منو کٽوي بي کٽي پخ پري

دبي وسو دخولو پي تر موخا شڪو

دوسدارو ماڻهي رنگ، خبي ڊڪ پري

درناوي چي پي مورڙي يا پي دوتروي

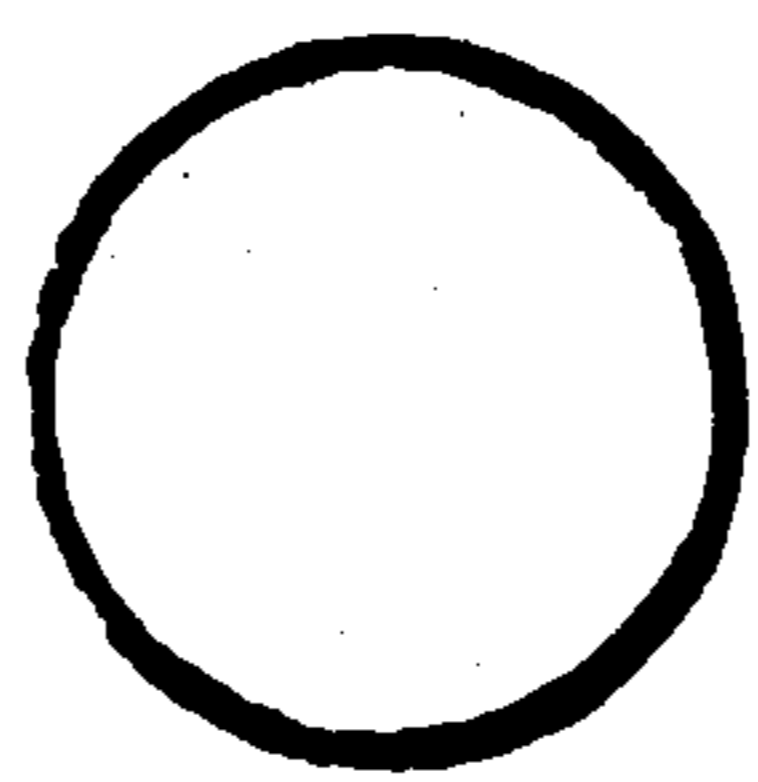
لوانگر به پي گنجيڪه خود ارز پري

بي اسري آسمان ته غوندي غوندي اري

په ظالم چي به لاکله نسکور پري

په زوخره به بي غرونه شي ٽول ويلى

په لرمون دڄمکي داسي اور ختک پري

بي ٽولني ٿرون دون شه دي؟ شند پسرلي دي

بي ٽولني بنيادم شه دي؟ نه شي دي

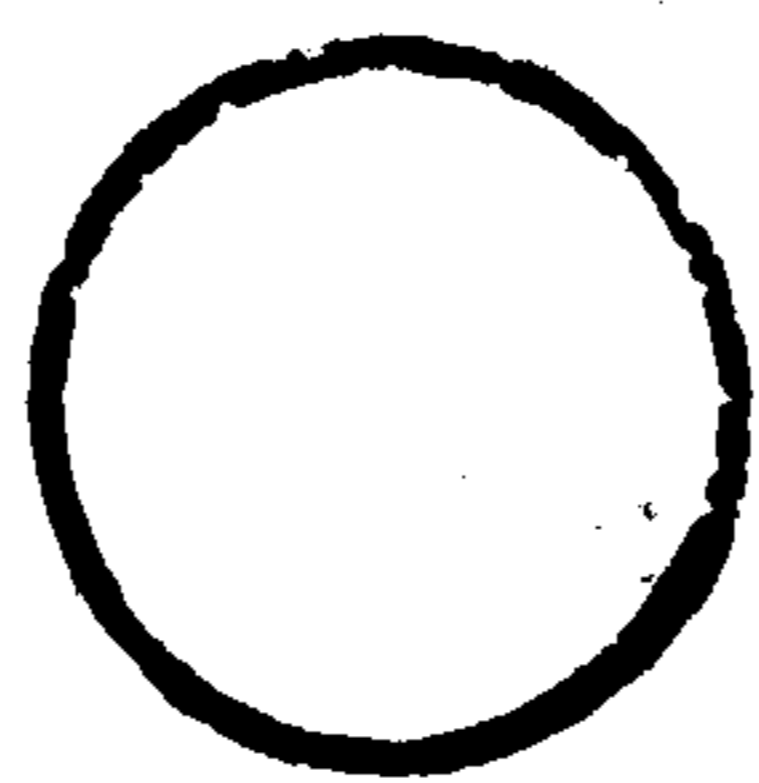
ٽولنيزه ٿوند سمسور دسري جس کا

دٽولني مدعا وار پسرلي دي

۱- موري = پانگه،

په ټولنه ريزيكي لسوي قهرمان شي
 بې ټولني قهرمان هم ليشتي دي
 چې ټولنه دي ادا م په كلیمه وي
 هله وايه چې خپلواک د آدم زي دي
 د ټولني سره مل ، د خان خانان شه
 چې ستا «زه يم» د شروندون خانگري شي دي
 چې ټولنه يې باره دارټيا ناخلي
 هر بنجني خپل چارو کي هندوگي دي
 کلیمه وارې نري يوه کورمه کري
 د يوې کورمې خوتل يوانگري دي

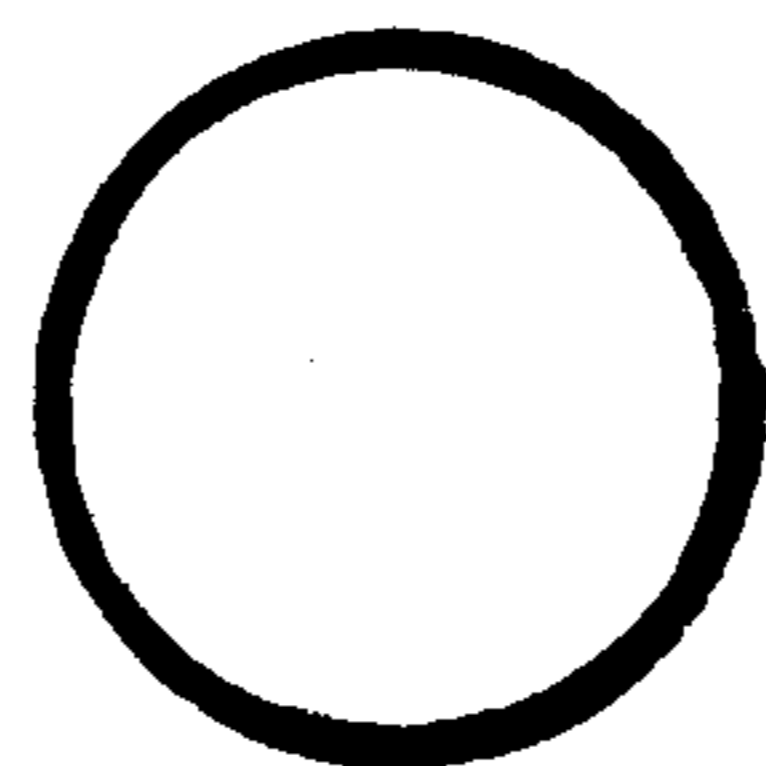
د ازغوله ويخه سترگي را ټوک پري
 د پسرلو لاره د غنوپه چا په وي
 د نمرود د خرخشو به خروير پري
 سرې لنبي د خليا نو خورا که وي
 سامري د زرو نو پت غلونه را نيسي
 د منو پيت پرک هم په تيچه وي
 شرق نا تاري د وختونو نيمه خوا کري
 انقلاب چې يې په نيمه کلیمه وي

۱- باره = پيپتي ، ۲۰- اړتيا = ضرورت - نيگرتيا - کرمه .

ارگجه چي نظامونه دنري دي
ولسونه خون خود يپ ارگجه وي

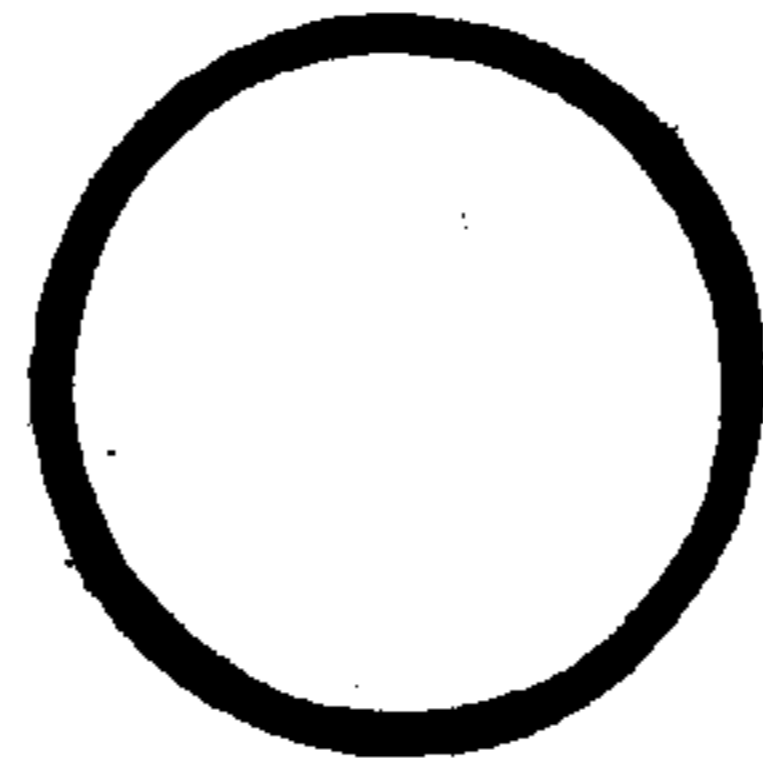
دشندي تخمه هكونكي عقوبت وي برخه شسندره
خپزي خه كړي اچي نه موي خوك يي ويزي له درست ونډه

چي دمال او شروندانه دواړه نركات شي
سرلويي به دي هله په ولسات شي
چي نېستي دنسمنانو نه غوڅېږي
اور دي پورې په داهسي خير خيرات شي
ولسونه په مېرو نو شروندي اوسسي
چي مېرونه په نيش كې، خود ميرات شي
شرعيت چي په اندول دخپل وخت نه وي
عقيدي واړه دكتي لات منات شي
د شروندون پانې په خپلي سكي كېږي
هغه ورك دي اچي پوري يي په ميرات شي^(۳)
چي يي منډه نه له دين نه له سادينه
د شروندون خوا بزه په داسي ولس قات شي

۱- اندول = توله، ۲- سكه = سرمايه - راس المال، ۳- ميرات = Grace - لزه وربخښنه.

دهغي اوني ملا ماتہ عقوبت شي
چي پي بار له خيله توانه خني نريات شي

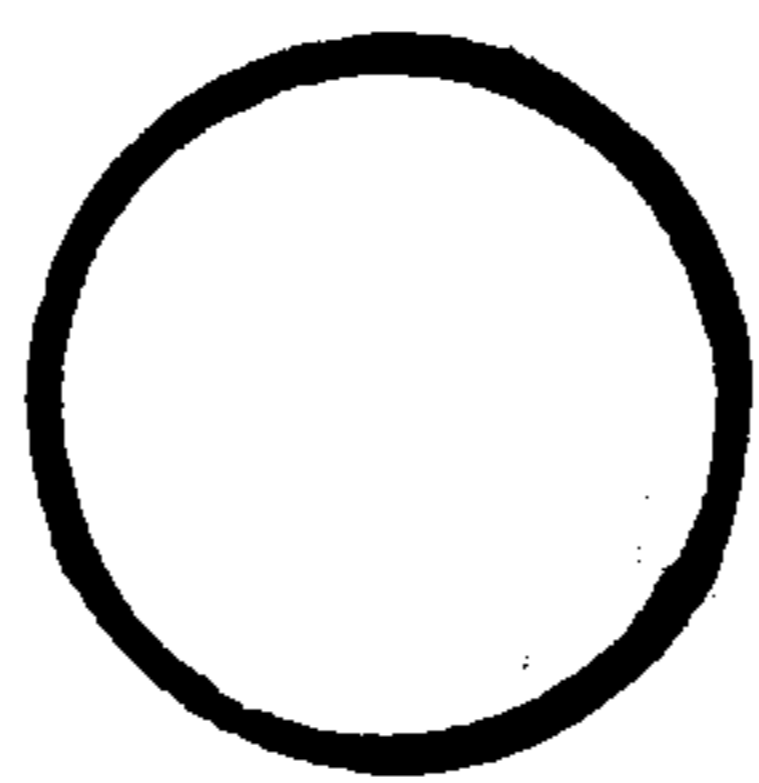

هر غورخنگ ته دورنگان ورنوخي
خان دي پوهه په دي تكي هر سالار کري
تابيا کرانه دبهر دغليم نه ده
کور غليم په اتبار اتبار کونراو کري
د دورنگو وي نظر په خپلو کتو
کله غاره کي تسپي کله نرناو کري
چي دننگ خبره راشي کور غاري شي
تش ميدان کي به ددو زوتود بازار کري
تاته لاپي ديارى وهي سوکند خوري
شاپه شادي له دښمن سره روزگار کري
دوه مخيزه شروند په نه شروند و ليکه^۳ دي
يوخيزه شاه خلعي يوخيزه کار کري

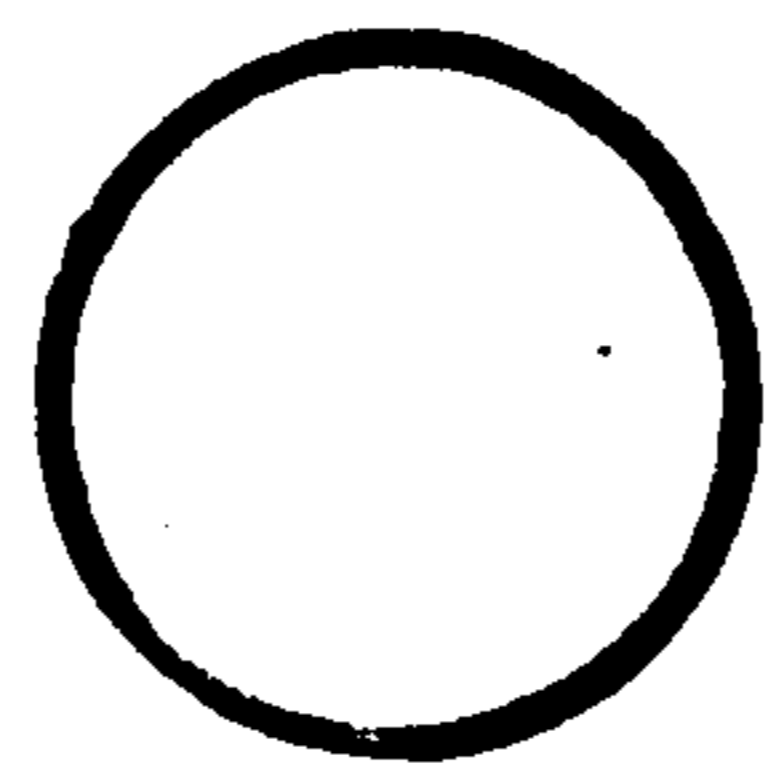
۱- غورخنگ، تحريک - خوځند

۲- دورنگ، دوپرک، دوه شريبي - منافق

۳- ليکه، حساب

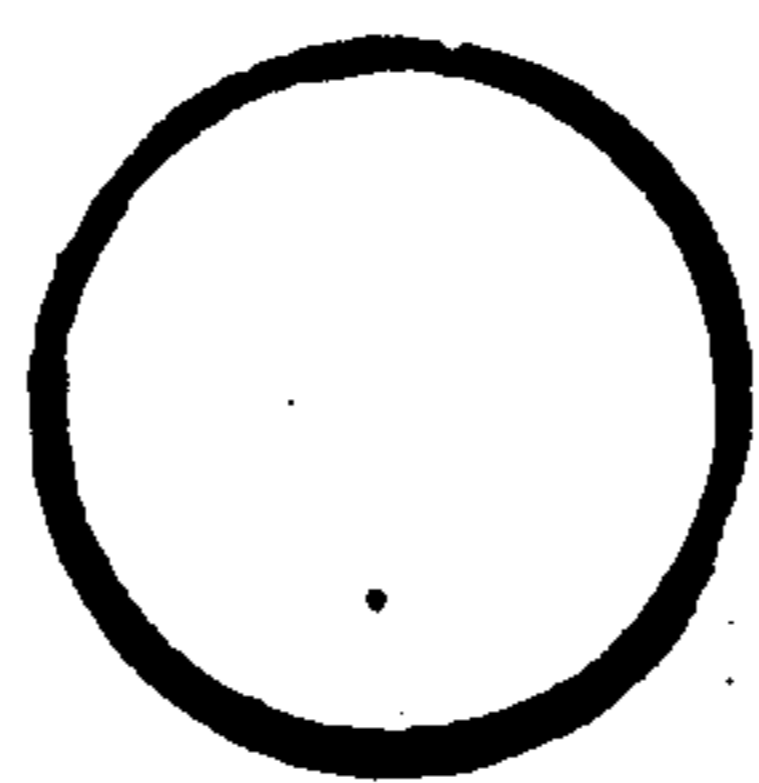
هر خپل جس دی سره ټوب خاوري ايري کړي
 د دوزنگ عمر په خان باندي ستم دی
 خښتن ټول د قدر وړ دي پيدا کړي
 يوسري د بل سرې نه په خدکم دی
 تر ټيټه د فرعونانو دود دستور وي
 که ولس يې تل زغمي، نو ولس کرم دی
 ستور تليز و ته چې لاس شي هر سولي
 وې سوږي په کلونو د شرپشم دی
 با توران چې د کونتر و حای له راشي
 ای وپوړولو! هر هره چاودی دغه غم دی
 دې ټولنو او دودونو لښتکی کړ
 گڼی لوی له کائنات بنیادم دی
 په لويديځ کې لږ له عقله زباني ده
 په ختيځ کې د هر لوري نه تورتم دی

نړيتار چې د فرعون وي نرامن نه دي
 نرامن هغه چې فرعون يې وړ کول کړي

۱- تر ټيټه د ولس تر لاسه کولو ته ناست.

چي بي جسه وي جابرو ته تيتي پري
 چي جسمنه وي جابرا بغول كري
 چي دبل په سترگو ويني تولا وانده دي
 روغ هغه چي بي پخپله خيروول كري
 نه سرې شوې چي سرې بي خدايان كرل
 چي سرې وي نوبتان نسكورول كري
 چي بلزونه كري تنزي، بازوان نه دي
 بازوان هغه چي تنزري بازول كري
 ننگيالي د شروند نيمكري هم پوره كري
 او ولس په خدائي رنگ كې رنگول كري
 په ذرو كې بي چي ستوري زرغون نكرل
 هغي خوشي لوريه لويه تپروول كري

ډكي ډكي جولي خلق عجي له درمن
 برکت دي شه ننگياله په رشي
 بنا پيرك په تورو شخوسر نسا سي
 سورپيا شه ختيخ رانولي پلوشي
 د بازونو با تورا نو پدي قات كې
 تپوسانو جني غوره دي باشي

د دروغو، د نا حقو منزل لند دى

ترخو پښې را تينگوي بېرې مېشې^(۱)

لا ليدلى يې بور سترگې كلېم نه دى

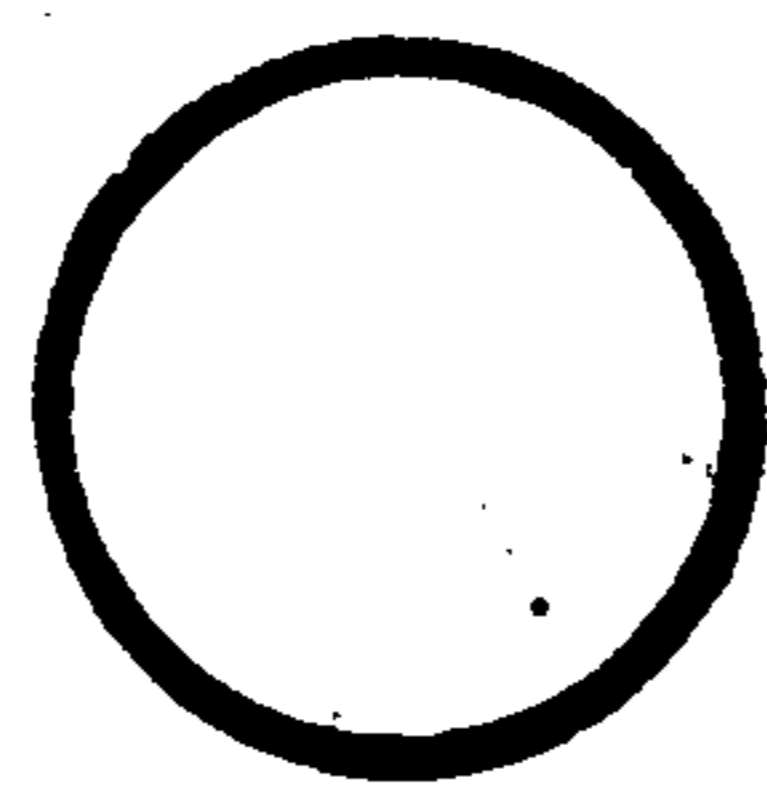
حکده گرځي فرعونان لا په نشې

د حق د وگه له خپل خای رېقولى نشي

د باطل داشتونه خرخشې^(۲)

اروپېچ چې له نقشې دکا نئات وي

په بل مخ شوى دنړى هغه نقشې

چې دنم سترگه وېر يېښى

غرونه واورې کاندې وييلې

حق بريال پرون هم نن دى

که پښته خوگ په سيلې^(۳)

داو بود مخ کيل نه دى

کليمه دکانې کيلې^(۴)

دنېتر د سيالى نه شوې

که په خېر شوې دېرې ديلې^(۵)

۱- مېشېده = پروپاگنده = د نورو ۲- خرخشې = جنګونه، ۳- سيلې = ملا تر

۴- کيلې = کرنې، ۵- ديله = يو واکينه

بدخوک بدو ته نه وایي

خلقی شوی داسې ایلی

چې رنخورد باوږی وکړي

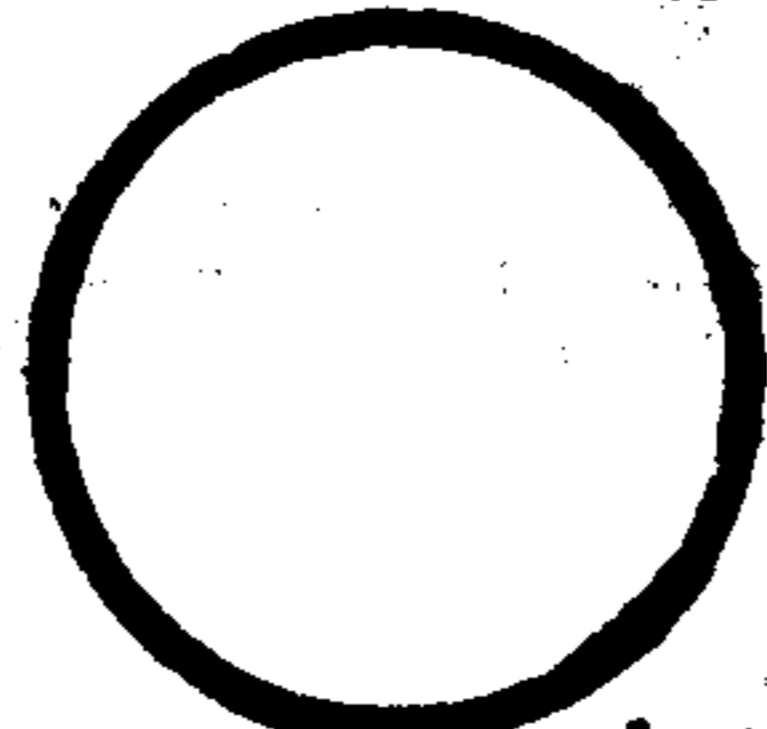
پوچې شي د دارو هیلي

له پولاد اصیلي نریږي

خری نه نریږي اصیلي

چې نسترله برمه درومي

نه ټینګېږي په یونیلې

لکه کس کړي په خان غاري

هسې قام په خان گاني کړي

د هرچا تبر له تن دی

خپلي سپیني خپله پرې کړي

هرخوک قبر خان له کني

هرخوک خپلي جنازې کړي

غلیان له کوره نریږي

پلمه بازخه له پلمې کړي

هرخوک خانته تې^(۳) سرې کړي

بیایې خان باندي سرې کړي

۱- باویري = دناروغی بیاتاندېدل، ۲- کانی = شندي، غاري، ۳- تې = دکتی تبخی

خپل عمل بری بښن دی

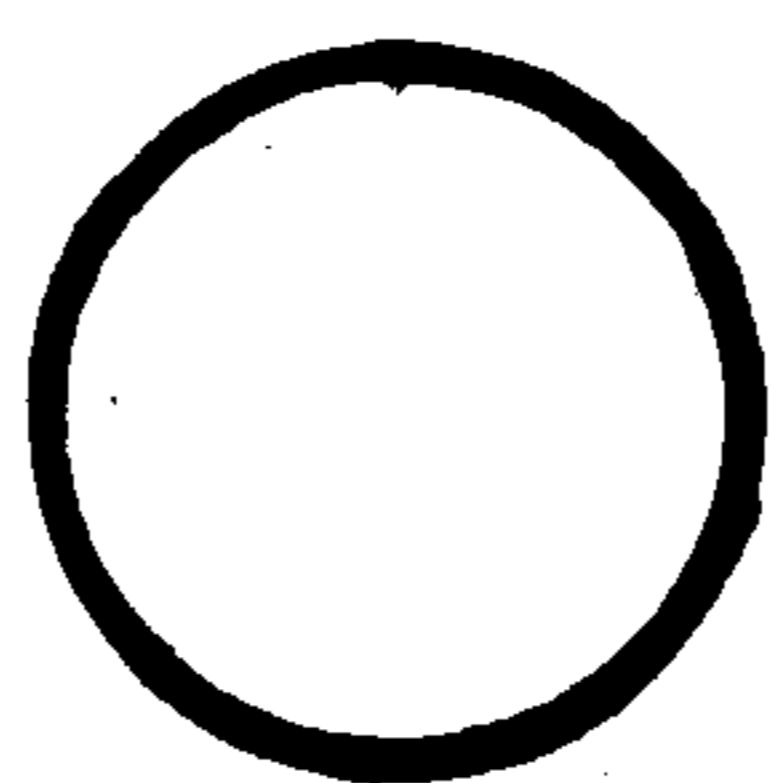
خپل عمل په غاړه پسرې کړي

خښتن ظلم تیري نه کړي

هر شوک خپله د یوې مړې کړي

د فرعون دکور له درنده

کلیمان جگې نږې کړي

په مسور و با تور نه رنگوي نوکي

د تنزروتو دې وینې پی مسوروي

دنکیال کړي خپري ، مسور پري

میری واره اوسپنخري که سوسروي

د دوران تابیا دهغه چا دوس ده

بند نیتنو د ثرونه دون چپي نظر وي

د تاریخ ټول نږدري پر کونه ښي

چې مدام دنکیالوموتی لښکروي

منکران په خود حق د لاری تښتي

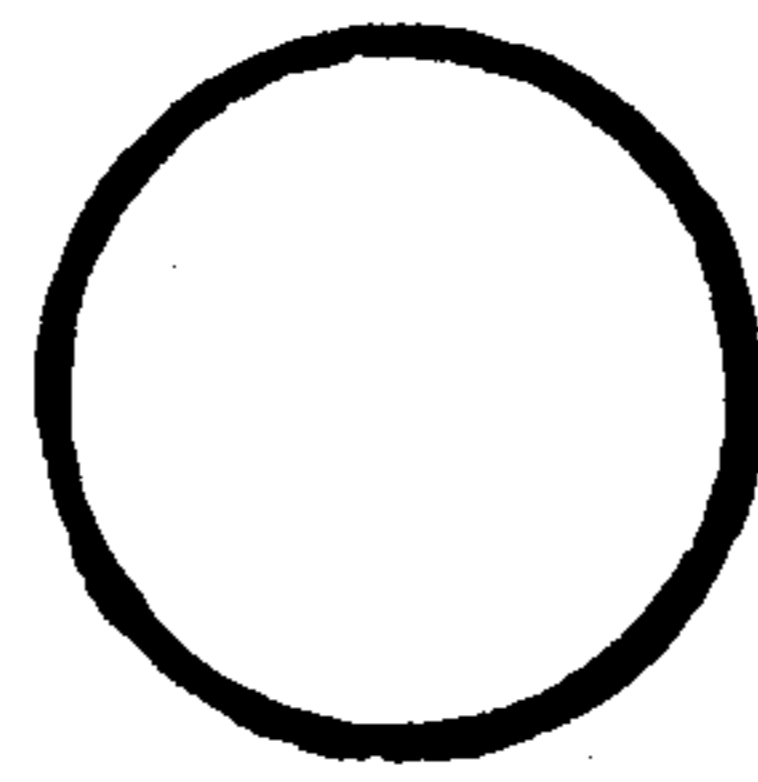
د هر یو لار به آخر پدې خیر وي

۱- درنده = غولی - جوس

۲- مسور = دفوکونورنگ - نیل پالش ، ۳- سرس = دوکیا کېدونگی اور

○
کلیمه لوی چیناگر دی تل تزلله په غور حُنک
سوسرونه پری اسپرلین دی سیه سیه پری کلرنک

دکشر مشرفرق خو خود وی

خستن لومړی دی ورپسې ته یې

دیونه کچ یې په نورو بـ

هغه قجیره، خواکمن مېر یې

چې دی خو یونه دهغه خپل کرل

هله په وله یې، هله به شته یې

حک دې غوره پخپل سرا خلی

دهغه متا یې، دهغه کره یې

دهغه مل یې، په نریم بیل یې

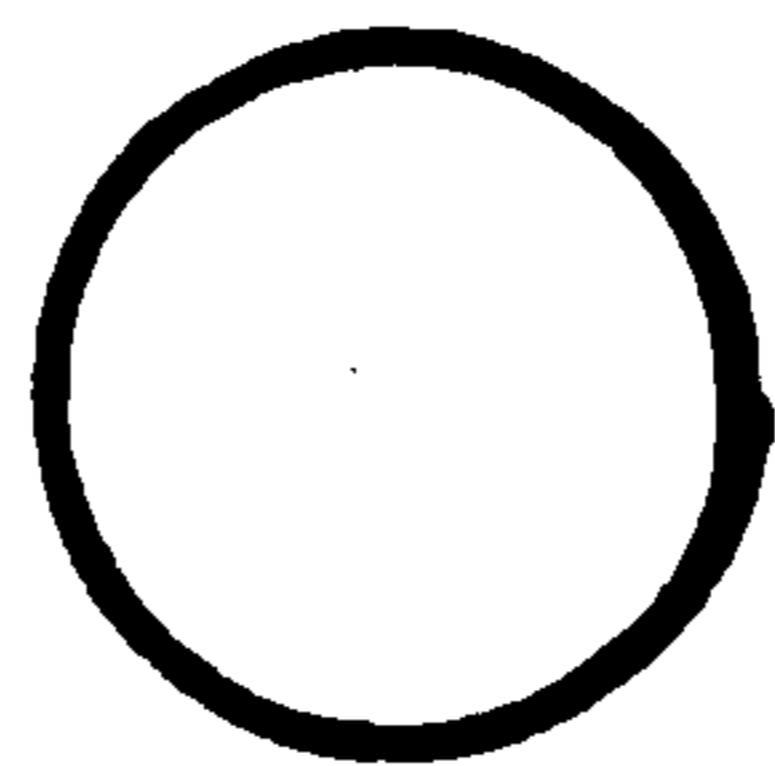
له سین زوغونه بر بوکینی نه یې

په سپکو کانو چې خان دې توپي

داله خپل حایه لای خبر نه یې

۱- غوره تور تهمت (... فلم تفتلوهم ولکن الله قتلهم ...)

په درست عمر کې بونډی نه ده کړې

دادی بازدی وهنده او د امیشکار یې

یو قدم له خپله حایه مخکې نه شوې

دکانی غوڅکی یې ټول عمر په لاری یې

نه دی برید، نه دې ولجه، نه دی مینوڅخه

هسې لوت یې او د ځمکې په مخ باری یې

څه که ځان په سر و مهرانو باندې نیسې

په نظر د صرافانو گت بنگار یې

حج، موڅونه، تلوت کړې روژې نیسې

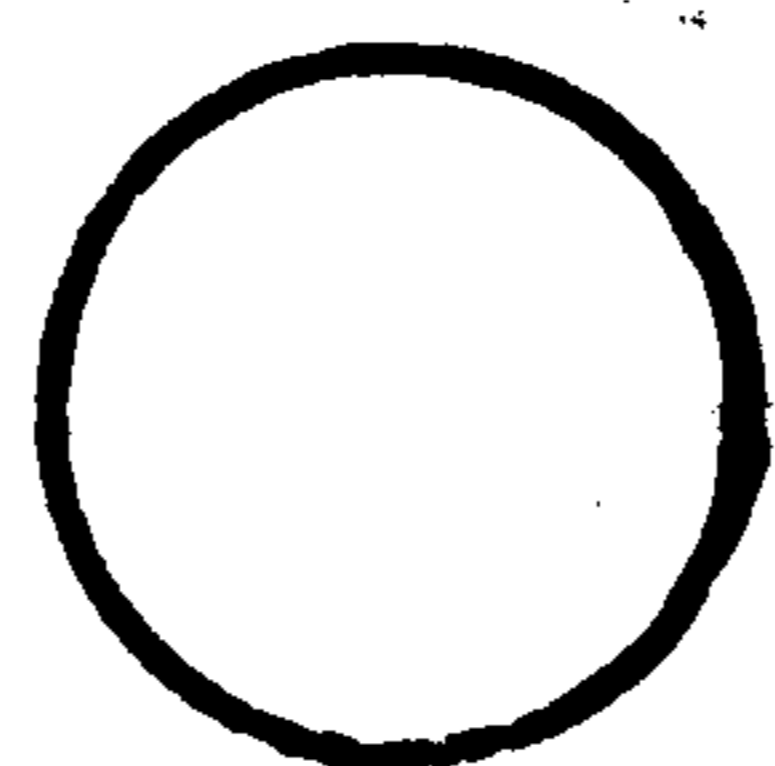
ولې اوس هم زرناری یې، بت گزاری یې

لږه پینه ونیسېد فکر له ځان وکړه

چې دا ولې له همه قامونو خوار یې

چې همدغه مذهبونه دې امساوي

لکه هوندله کړنګونو به غوزاری یې

د غلیمانو په مسودونن

چې زارونډو، هغه تسپې دي

۱- بونډه = لومړی بنگار کول، ۲- لوت = بې هد وکوځاندو.

ڪتاب ڪبرلي، باطله ڪري

دڪتاب مينج نڻ هغه ڪيسي دي

انخور هر هغه خدائي انخوري

ولي پري شوي پوچ ڪنهدي دي

چي خديلا نورارنگولي

دامتيا نو هغه ڪبي دي

داچي بي نروب دڪليمونخيري

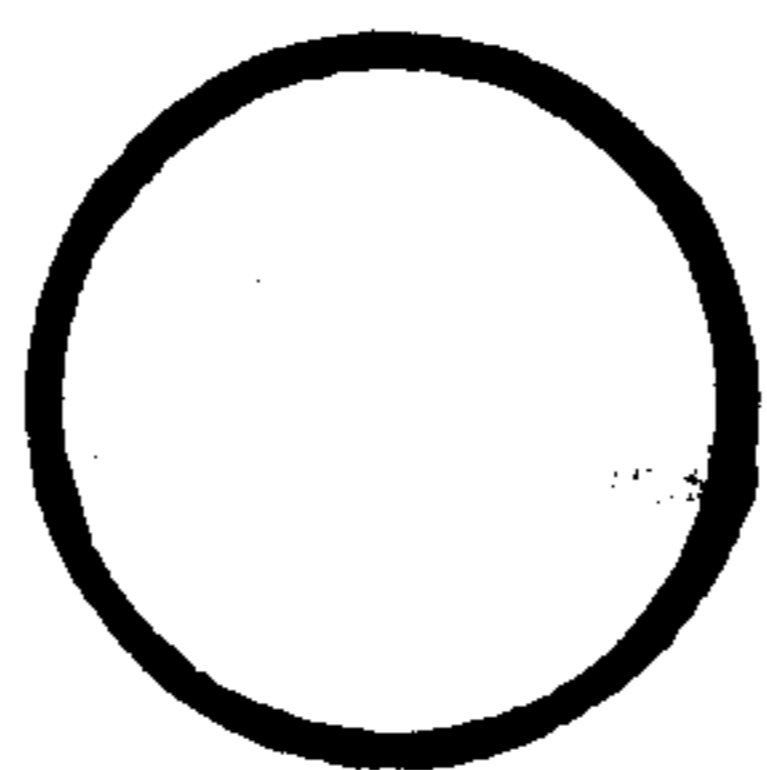
چي ويخ بي ڪوري بي ڪليبي دي

دمذهب شروتي ليندي پيلاسي دي

حڪه بي ويشتي تل موندبي دي

چي حق ننكي وه حلمي و غشي

چي بي ننكي شوه حلمي دربي دي

دباتورو دورترل دپر

لبره ناسته بي په حاله

دشرونه بردي، راخي پتي^{۱۲}

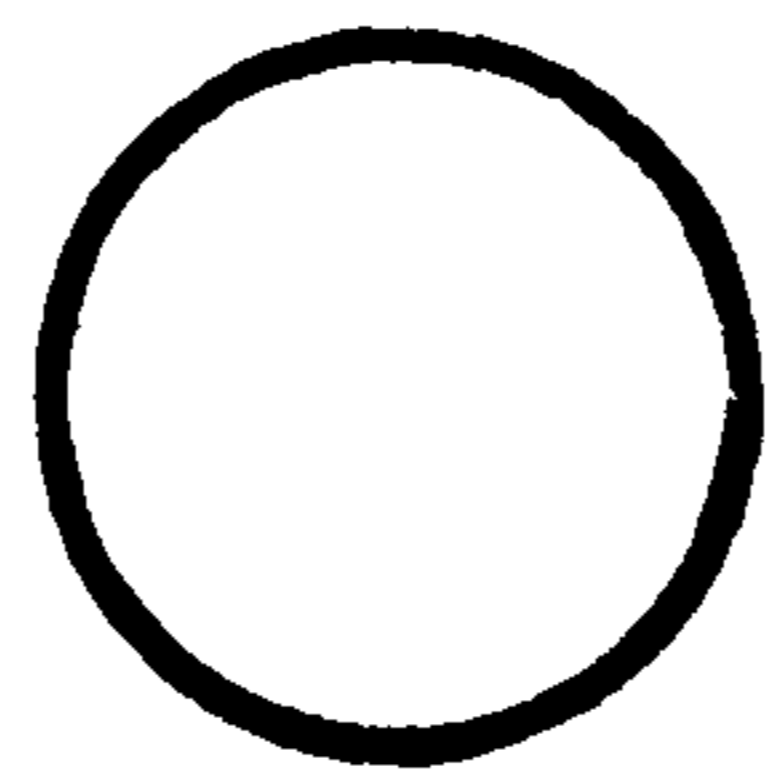
دنصيب ليک ته اتاله

چي نپستي په هستي ماري^{۱۳}

خه به خلاص شي له زواله

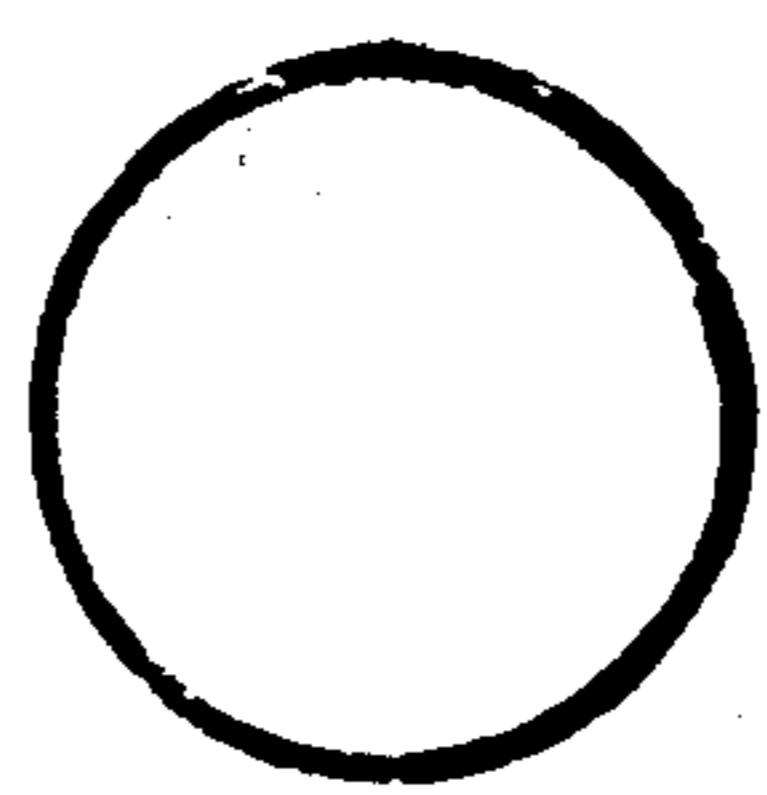
۱- بردي = سيالي، ۲- پتي = وروستي، ۳- مارل = حسابول.

چې پي چکره کلیمه ده
ولې نه دي ټول راتاله؟
بازداري دې خپله ستا پي
په دېوال له تش پېخاله!!
په نړۍ باران پسخه شي
اوم غرن لوبښی کلاله!
دبل کتې ته په طمع!
هیڅوک نه کتې پ تاله

خوابه برسپره کا، تراخه به ورک شي
چاپېر ټولنه که هرڅو ترخه ده
تيرې به وي ترهغې خلی خلی
چې دې ديو باندې ديوه خومره ده
حجره، جومات کې پي رينبتيا وويل
له يو مخيز نه ولسيا خپه ده
د رابياگي بورجل ته خان رسوه
که لار د سروغونو چاپه چاپه ده
د صبالاره څوک د ب کولی نه شي
منه داوخت تکه تور شپه ده

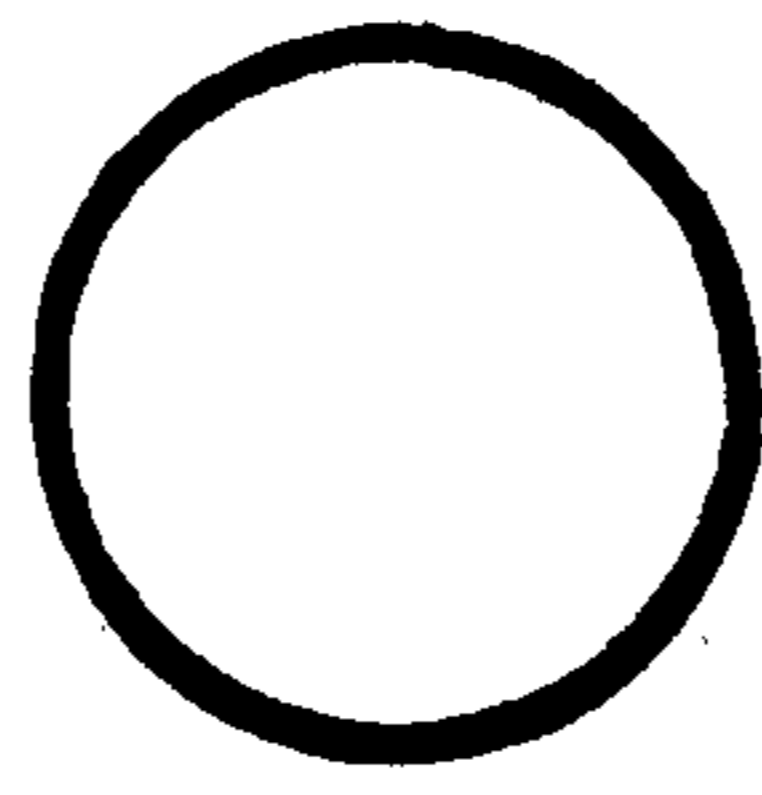
په سپوږمۍ کوزشته مېرني وويل
داد برنگ لاري لومړي کرپه ده

بڼه عمل "زه يم" نرغون کړي
بد عمل "زه يم" نرنگ شي
چې په "زه يم" شهسري شي
دوه جها نه يې قلنگ شي
شي تالترغه په "زه يم"
چې دوه مني شي دورنگ شي
بيا د "زه يم" شروندا نه دی
چې کالبوت دخاورو ورنگ شي
چې سمسور يې "زه يم" نه کړ
دوجود سره چنگ ونک شي
مرگ يې هېڅ کولی نه شي
چې دخداي په رنگ کې رنگ شي
په خپل "زه يم" باندې ننگ دی
په خستن کله دچا ننگ شي

۱۱، شهسري = ستوسري - لوی سري .

ڪٽيندو پري ستاعمل دي

ڪه دي "زيم" سرانخور دي

شوسر هسڪه دلپ هوري

چي په "نره ييم" ڪي سمسور دي

چي حوانڪه پي شي تور ڪي

تش لمني، هم مختور دي

اي دختي غم خور ڪو!

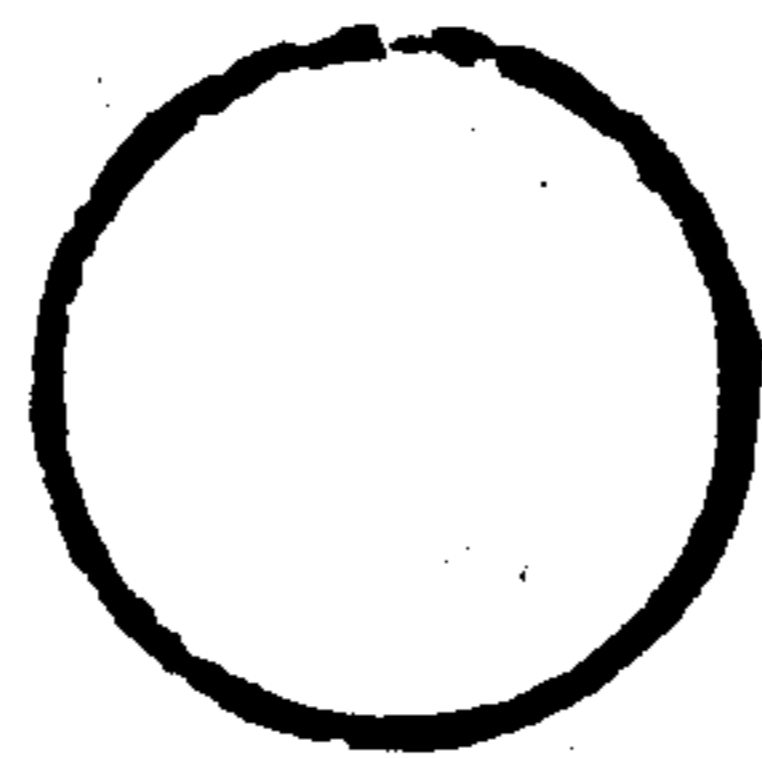
خپته هم، خوشروند شه نوري

دي آدم، آدم په نره ييم

بي له نره ييم داخور دي

چي دتش نس او دنوس شي

سري ذات پوري پيغور دي

دمپرونوتپرو تورو چورنگ يورل

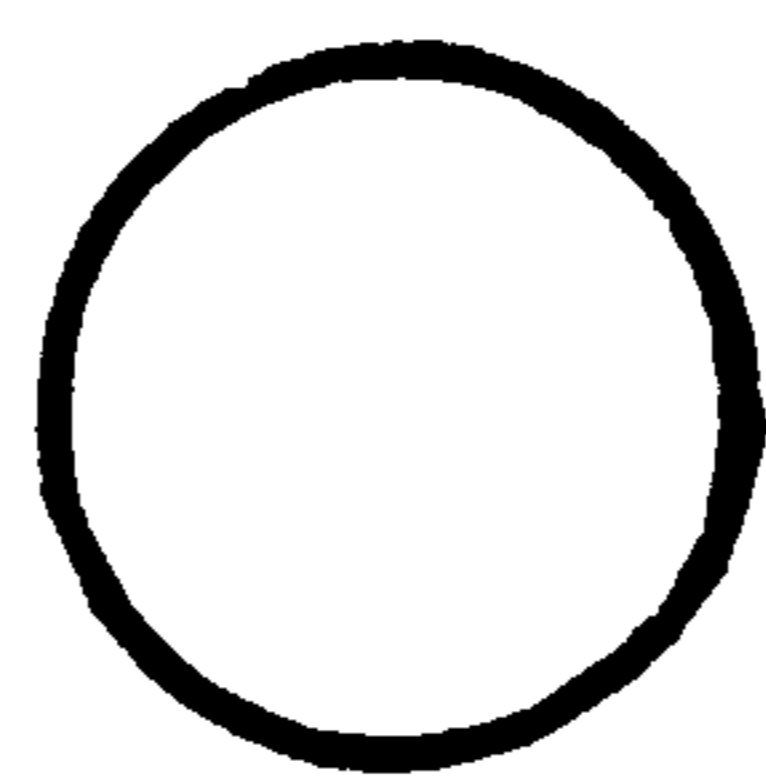
داتي په امبالي چي غور مبيدل

دهغو خاروبنه بنه السوزي

سرچيه چي جره باز ته نپغيدل

۱- حوانڪه = دزري يا تخم هغه شوني تيا چي زرغونه تري ڪپري.

دهغو په طبيلو خرونه رغښتی
 چې له حق حنی ناحق ته اورېدل
 چې خورلی سوگندونه یې د وفا وو
 داری یې ینې په اوبزو وگرځېدل
 د هندو کلی کې کرانی خرمېری وې
 اول لونه په سوپیا کوخو خېدل
 دکلم په برخه دارنگی مژترواک و
 چې له واکه یې واکې ته پسخېدل

د مېرونو پولادي متې سنګر وي
 تور برېښونه یې شملي د قام د سروی
 په پوره نود جومات خوبونه نه کړي
 يرغلونه د باطل چې یې په سروی
 د مېرونو نغری کوندری شریک وي
 شېخ ملی دوتري وارې یو دوتروي
 مخور د زهاني هغه تومن دی
 چې پرانستی یې په درستی نړی وروي
 د زهزم چینه به یې هم چوپا تاندن کړي
 چې پخپله هروستی جلی دنښتروي

په نېزوکې پي دورا نگو ستوري ولاړ شي
 ننګيالی د نمر خاته ختلی نمر وي
 که د پينگان لري هر خوشترې وزرې
 لويې ماري د باتورو په خيگر وي
 چې کاسيروي په پروني کې بريند وي
 حيا خپله حيانا کوله خا دروي
 پردې بد شي دکتوي خپلې ننګولي
 بدې کروي خپلو بدوله اشروي
 د مېرونود خنکوت هم دغه دود دی
 ياد هير ټول مارو يا ټول نهروي

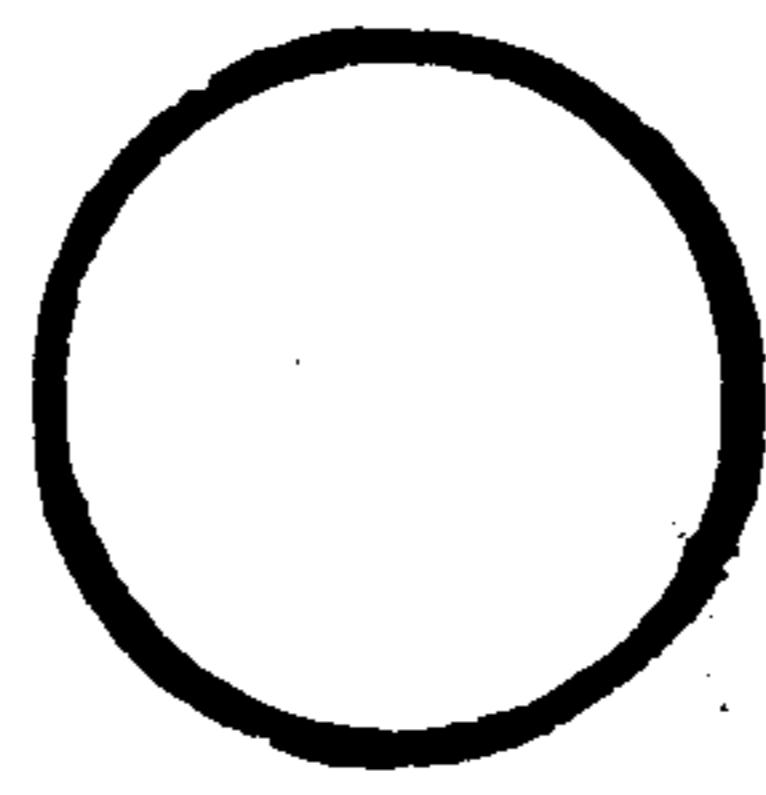
چې يوه پي مفکوره وي
 اوله دې نه په ادب وي
 په سره کې کنجی لاس وي
 په توده کې يک جلب وي

نه توره دکائنات ده نه دشرونه دستورا اولاره
 چې يوخودې په وله وي اود نورو برخه خواره

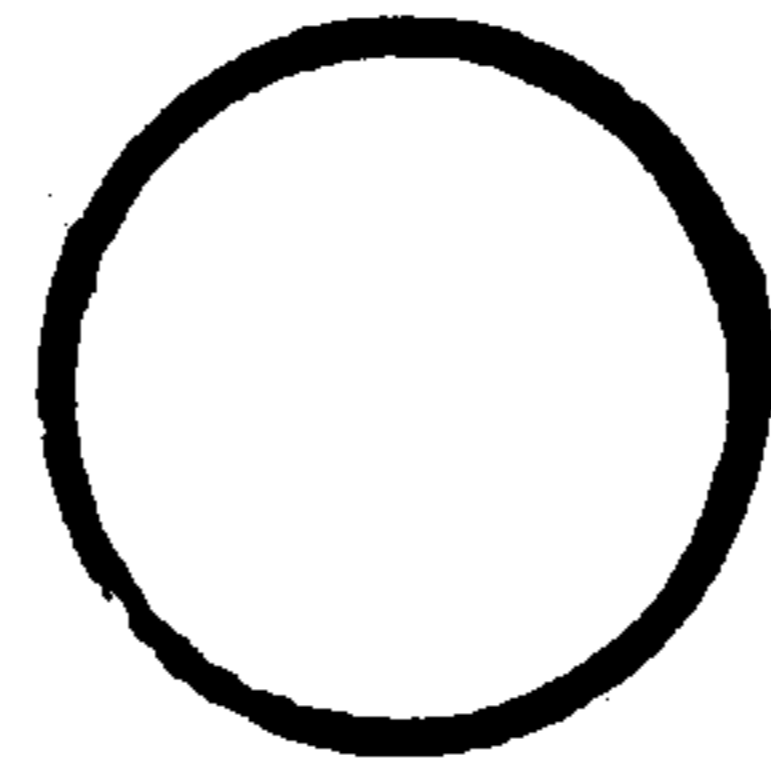
۱- ننګولی = پنخکری - لمده بل، ۲- کنجی لاس = خپلو کې کلک لاسونو ورکړی.
 ۳- يک جلب = چې آسونه پي خنک تر خنک روان وي، ۴- په وله = مارو - هوسا.

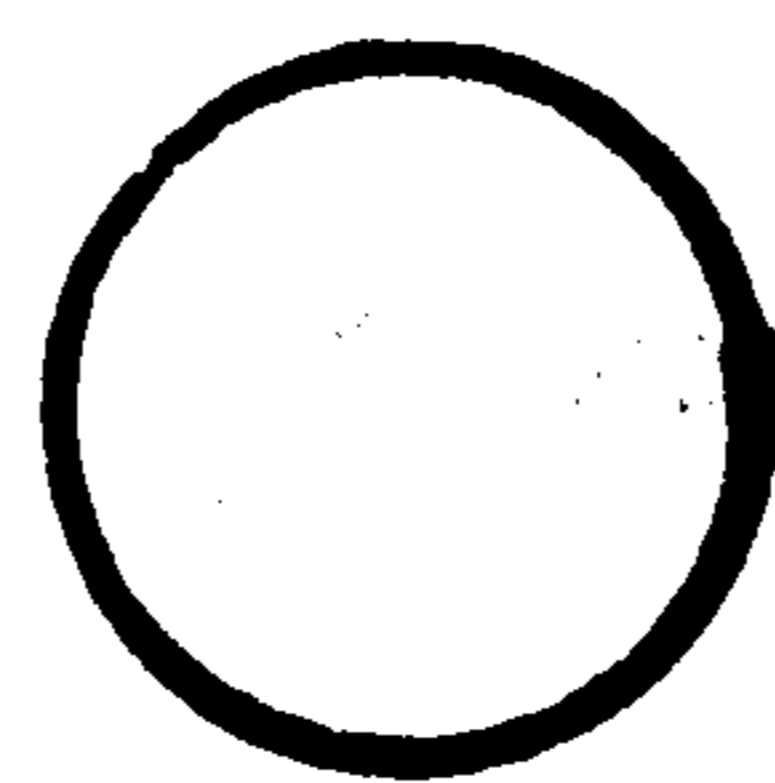

دمپرونو لار لومړی توری وهل دي
 چې نړۍ په ولاکه واخلي نو ویش کړ شي
 دمپرونه نیکه دوتر چې شته کول غواړي
 هغی متهې بدې را کازي او شر شي
 د قام مشر هم د قام په جامه بوټی
 چې ولس یې د شرې وي، شریوړ شي
 زه مانه که بېر شوی ابا سین شي
 شاه خلعي ورته پښې بنجې کړي توغړ شي
 چې په تنگ د لاله وي غزا هغه
 نور خو هسې خلق خوشی ککړ شي
 د سینا په دونه پند، ټول سر پیری
 دیوې دونهې ترخه یو تېر شي
 برغوپوک و هه، دنگ ورکا نغاري له
 دا خواره واره بنجخی که لښکړ شي

۱- لار = قانون، ۲- بویه = پکار دی، ۳- برغو = ښکر، تودم،
 ۴- بنجخی = درې خچې (په اصل کې دوې بویې سرغوته وائی).

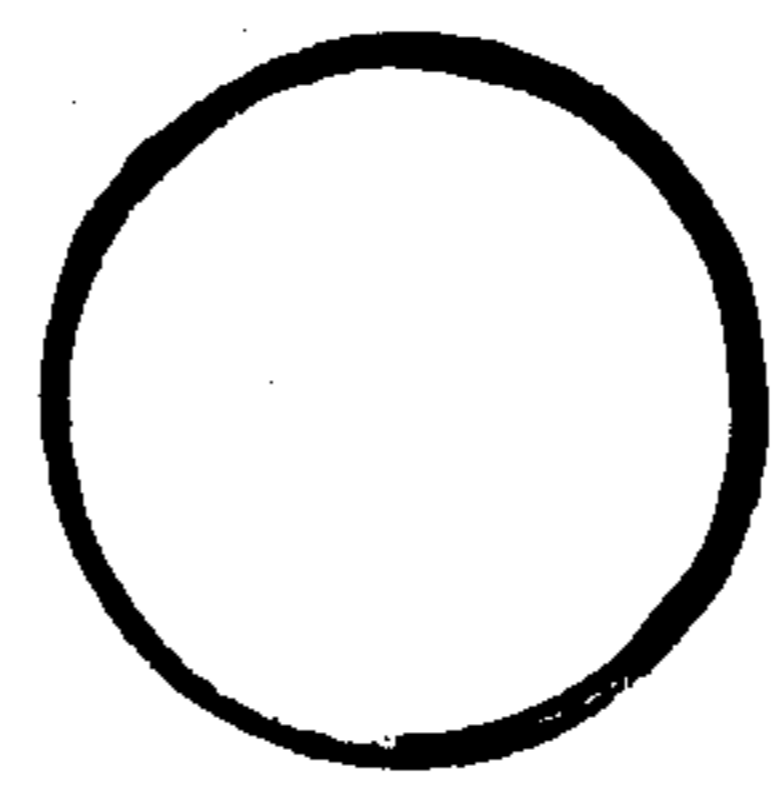

په تور برين چي په ميدان کي جنگيالي وي
 سرخيري کي پي وتلي ننکيالي وي
 په خپل کور کي د پر خلق نامستوي
 حقلان په ولسات کي نوميالي وي
 چي کليم ورته بيرغ د يرغل ورکړي
 که په هر غاره مخ کړي، بريالي وي
 کليمه پخوله، په لاس کي بمبل توره
 د سپرونو خوهم دغه دوه کالي وي
 که لوي شي دى هغه مند د ابدالي دى
 په داخه که دچا توره ابدالي وي
 په سومات دغواين پخوله بانگ وايي
 چي په خته کي پي گډه بلالي وي

بازداري پورې پېغور شولې بازداره
 باتورزي دې قوشخانه کي تپوسان شول
 په ټولنه کي رنځا پوښي رانغله
 که وگړي ټول د سيلمي نه حاجيان شول

فرعون اوهاماني په زلزل گوره
 پدې شخړو کې يوڅوکه کليمان شول
 چې ديوې پي ستا پلرینې واخستلې
 دمېرې له حايه پورته شواتيان شول
 د همت سپاره دې وېوگنېدل هسې
 خوسپاره درته له پامه وزبکان شول
 نرهریالی له خپلې ماري پېشانه شو
 په داڅه شي په ډنگ ډنگ که ناکسان شول

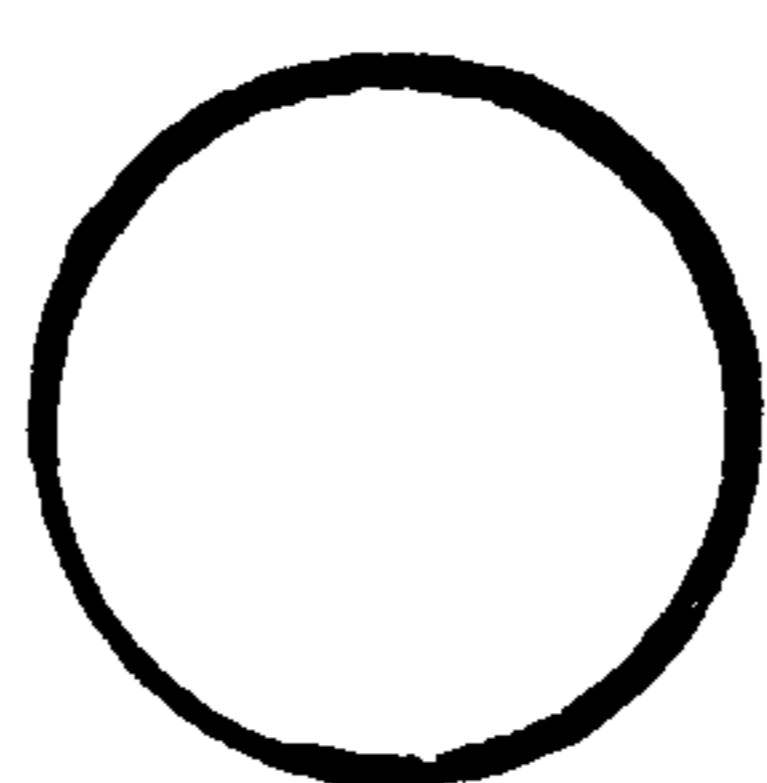
ای تورانکی اور دزه ونولسه
 ستایوه کوکه ور کېدلی نه شي
 تېره شلونه دا زغو که وي تل
 دسترکولاره څوک نیولی نه شي
 دگیدرانو په اور روکې چرې
 د زمري غورېب خطا کېدلی نه شي
 چې شي لاس بری د فطرت په لارو
 په هغو چرک را پرېوتلی نه شي
 دنن په گټه چې سې سود کېدی
 د صبايي میدان کېلی نه شي

چي له دې حُکمې پورته شوي نږدی

خبر د بل شوي سرور له نه شي

په شاه مېړه يې انگازه شوېده

که يې بنجغی نن ليدلی نه شي

چي دلچونر ور پيدا کړی تور دار شي

چي چنگېز يې وترې نو هغه لار شي

چي وسلو متوسره کلیمه نه وي

که دغر پشان تومن وي تار پتار شي

له دستورد کائنا ته خنک وختی

د کند و انبار شته من قامونه خوار شي

بېوسي په دنيا لويه کوتا هي ده

چي د بنکار کولونه وي، خپله بنکار شي

آدمزاد لويې مېړانې شي کولی

چي دخېستې د غمونونه وز کار شي

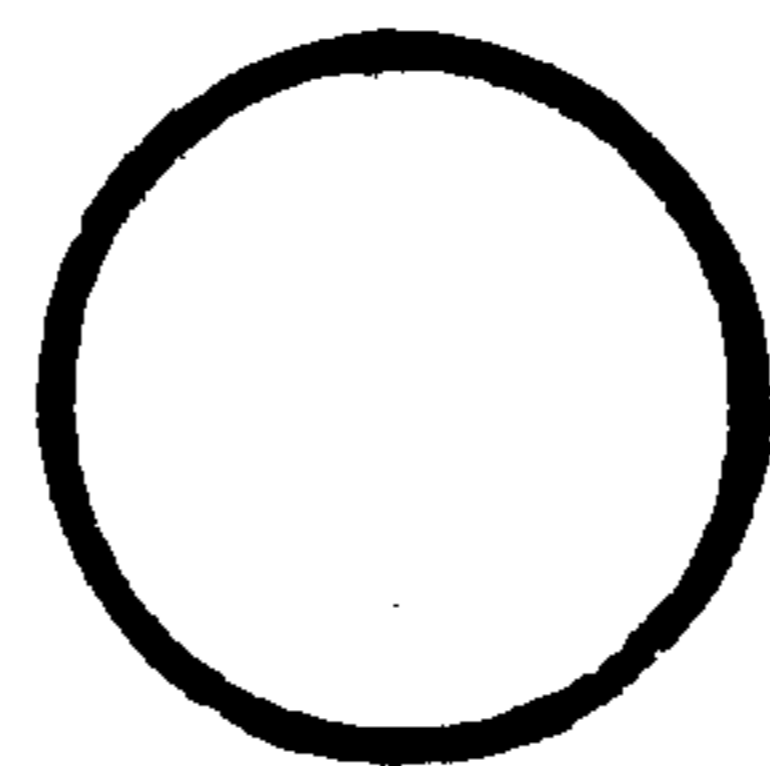
خواري بويه خو په حقي لاري بويه

خوردک کله په خولو وينو چنار شي

ته پخپل بخړکي ولي ناويسي ايې

هم بخړکي چي خوندي کړي سور انکار شي

شنه راستی دسروی هچری خیم نه خوری
که پری تپرد خزانو نو تر پیمان ششی

د باطل دویر تکی خو کلیمه ده

له نیمگرو مفکور و هیخ نه ویر پیری

د پر قامونه به د خیمکی له مخ ورک وو

خود تکه سره تبغ نه ویزی کپیری

نر پیری تپول سمسور بدل خروخت ترمیج کپیری

تلوار گزندو! دیک پوار باندی تود پیری

پلویانو دروسو اولین! واری

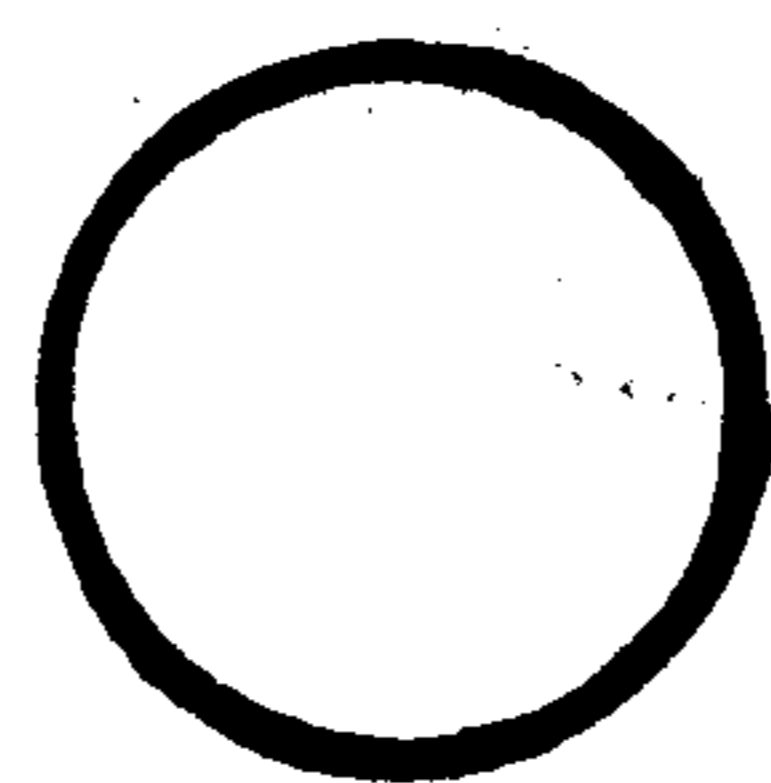
دانری ستاسوپه وړاندی به نور پیری

بنستونه د شروندون په یوه حال وی

ادا پنی مکرله وخت سره نور پیری

تپول بدلون یانه بدلون شروندانه ندی

خوار هغه دی چې یولور ته خنکوز پیری

په شونکار د اباسین چپی شوی پورته

ولې چپ پی د مانگی سندرو نه کپره

۱- زبیری = زهرا.

تا رها کونه دخزان نهر گونه تېر شول

خود سر و پا شنه جامه پي زړه نه کړه

چې رښتيا ويل دکومو خولو تودوه

برپه دار پي له رښتيا و بله نه کړه

راغلل دېر انقلابونه دلې هوري

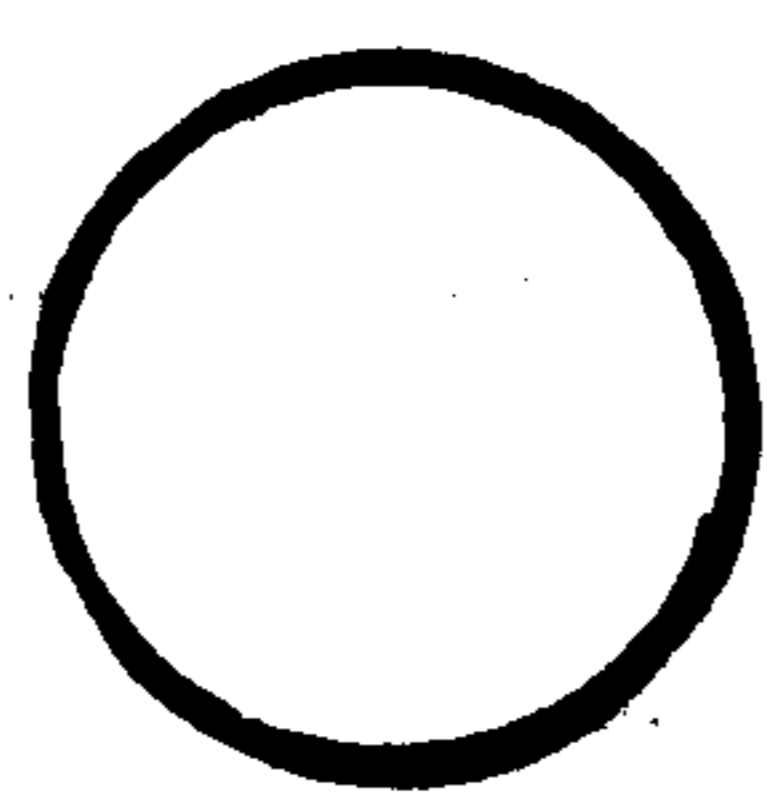
ولي درستته يوسا لار کليمه نه کړه

مېرني په مېرني پسې لوگي شه

خو باطل سره توده پي سره نه کړه

تېر و تېر و، ته متونو او خونې هم

هېڅ کچه د پتيا لوعقیده نه کړه

چې د سرو وینو پياشې پکې حلېږي

شاه حلېږي هم په هغولارو چلېږي

سر سجده د جماتونو په پوره وینو

د مېر په يوه هڅه نه ارزېږي

ککړي دکليمانو وي تل هسکې

بنکرو وي ککړي ورته تېته پېږي

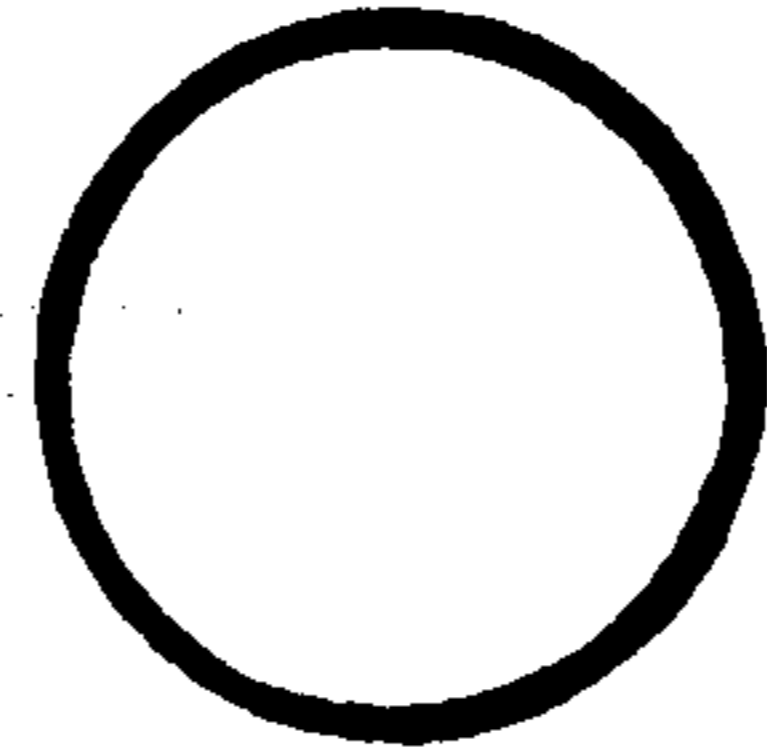
حتملان له زمانې وي پېرې غنکې

خلق نور زمانې پر دود تېرېږي

کليمہ دکائنات سر جنگر پز دی

غل درغل بہلہ جنک غالی پشاکپری

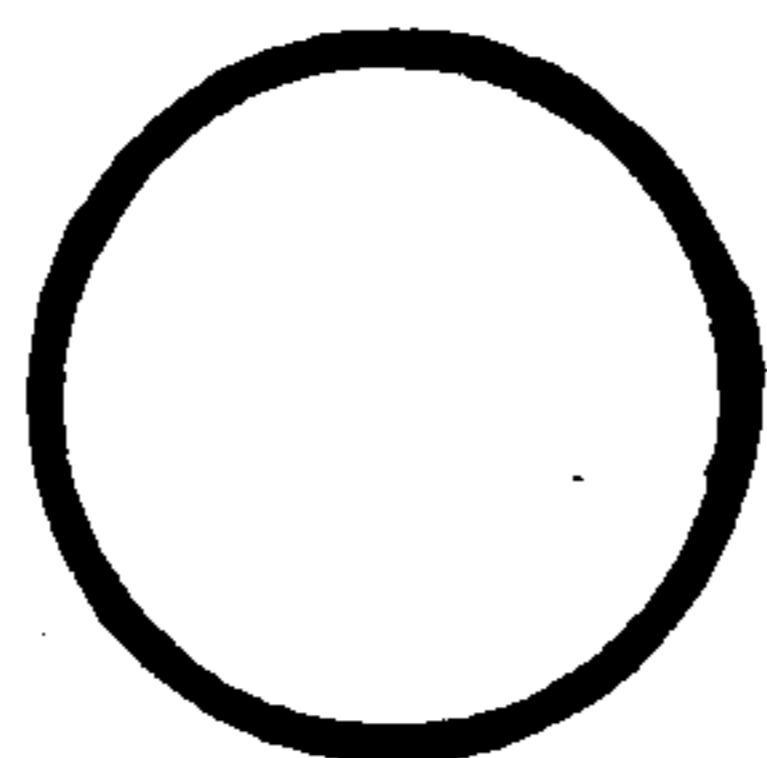
تہ دے خیلہ غارہ خلاصہ پہ مری کا
دے تہ مہ گورہ چي کله صباکپری

دمپرہ لہ متو پاخشہ   دناحق جہان نسکور کا
پہ چینجنور وستو کرگو   یود ہیرہ پوری اور کا
دا خدایان دتینگی نہ دی   ولپ تہ سترگی دبور کا
دقامونونندی حکمکہ   دآدم تہالیزہ کور کا
دادغوبنوqtش لوتونہ   پہ خلقا دجسونور کا

دخبستن پہ کنبیدوکی

خپلی چاری دے انخور کا

پہ تیروتور و برغندہ خئی

ننگیالی خئی پہ خپل مندا خئی

دمپرہ د خول و ورم

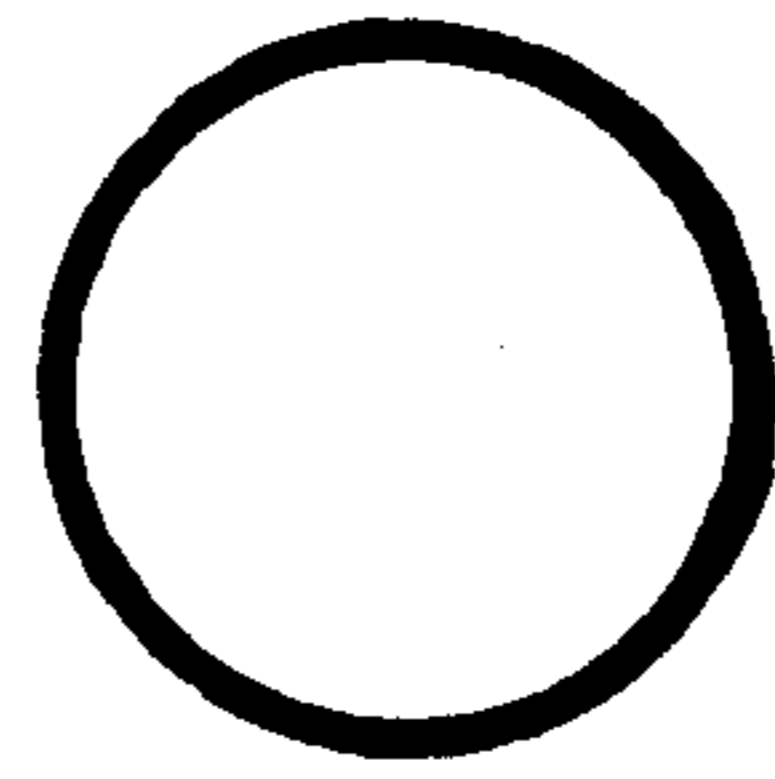
د سپرلولہ کردہ وندہ خئی

له خښتنه چې هم غږ وي
هغه کار هم کله شنډ ځي؟

هغه پښې پرې کړې بويه
چې د خلقو په مرگندو ځي
د تسپو خاوند ته خيروي

که ځي دارلره، لوند ځي
وسپنيزې خټې راوړه
د گلپانو آخر گند ځي

چې په خانگه کې پخه شي
هغه ځمکې له بې شنډ ځي

چې له اوره لاشه موي
خټې ويره بيا له اوره
زړې مات وړوکی کور کړي
شي همغاري له شه کوره
په چرسو به ترخو سود کړي
کائنات ځني پلن پسوره

د زړې ځای پکې ورک شي
چې ژوندون کړي جامه نوره

۱. خټ - کميس - پښې، ۲. چرسو - تنگ ځای

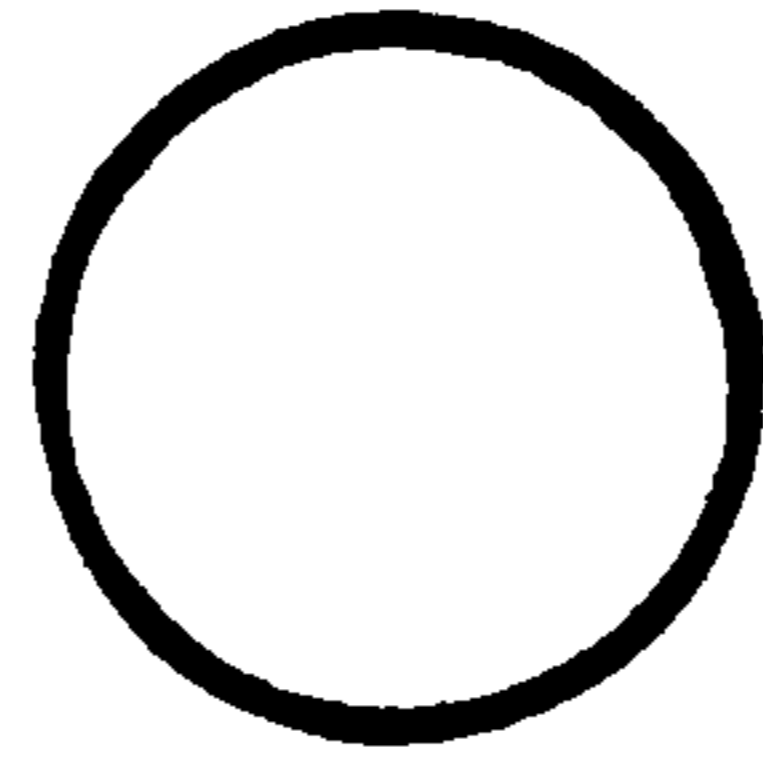

سرڀخيره تل پائڻپري

خير دي نشته سرڀخوره!

دفطرت په هنداره کسي

له خبنتنه خان ته گوره

چي خانمن دي هغه کس دي

چي ناخانہ دي ناکس دي

په سيلاب غرونه لري پري

خه ارزښت دلې د خس دي

يو په لس، هم يو په سل دي

پياوړي چي په جس دي

د هوسو د غرالې نه

د زمري ورتپره وس دي

په زرگونو دلو ستره له

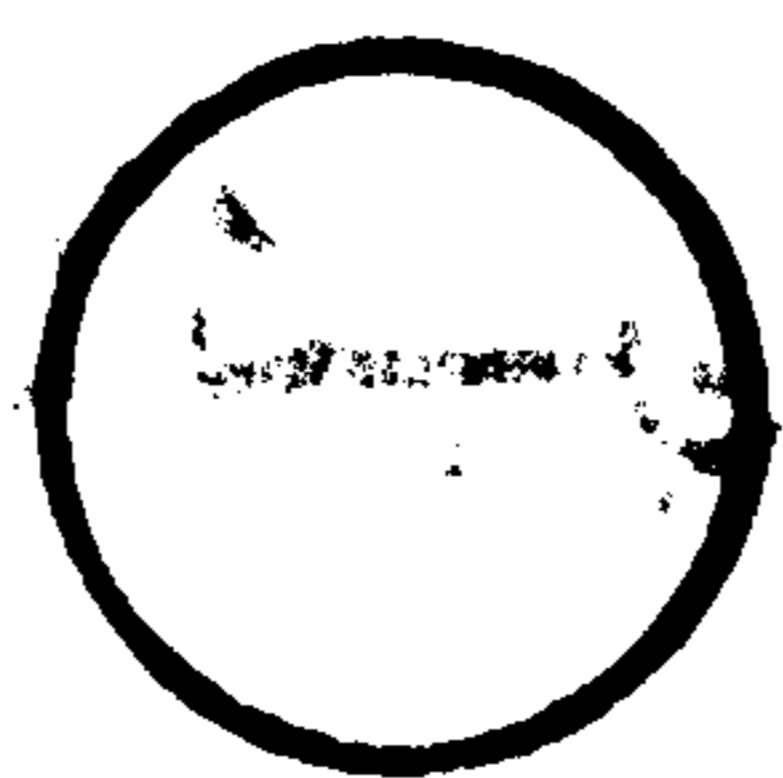
يو بشري د اوربس دي

گړندو پري بزيه گل کره

دمته و کاروان پس دي

۱- غزاله = د هوسو سبيل

۲- سرڀ = يوواينه

زرداران خوري مدام غونبې

د خپل قام لکه کرکس

په درست قام پې لگولی

له پېروراسې کرکس

دوی رېښمېن له سره واخلي

قام له پاتې شي يکرس

روزي دېب کاندې ولس ته

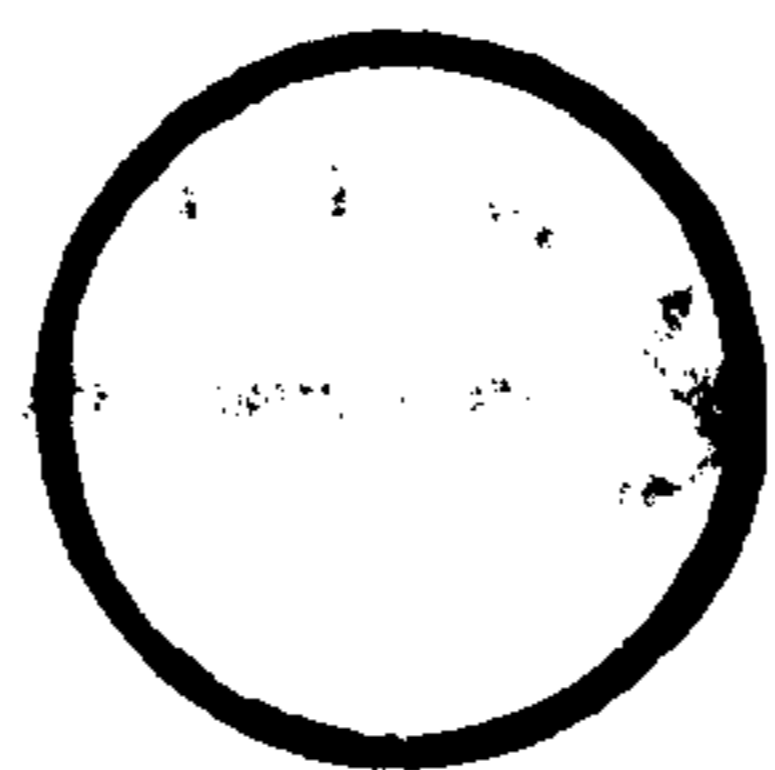
بياکوی مانځه او دس

دې وېس ونډې کورونکو!

وي ترخوبه ستاسو وېس

د «لا ترکضوا» وخت لنډ دی

لاکوی هوا هوس

چې ختکوری ظالمان شي

سینه یخه د جهان شي

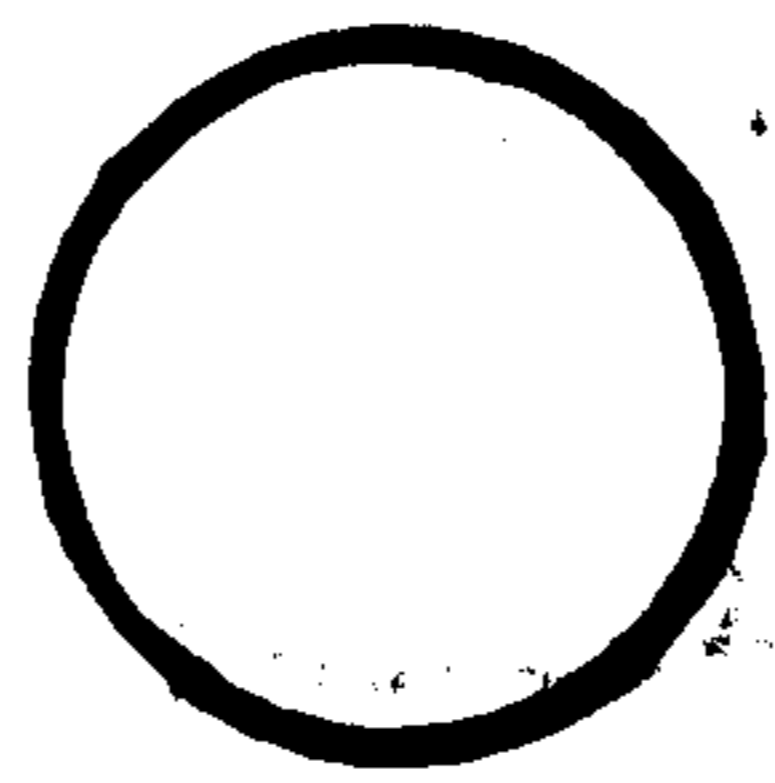
چې خدايان پر مخی پرېوځي

راوچت بنيادمان شي

چي خانگري دوترورڪ شي
په توبنه لولنگران شي
کليمه هله په پنبوشي
د باطل بورجل چي وران شي
زرداري کي خاناهان وي
کليمه کي ٽول يوحان شي

پدي شخرو پرکنوڪ
هر هغه حلي انخور دي
چي د ٽول نوغي دخيره
همه چاروڪ حقطور دي

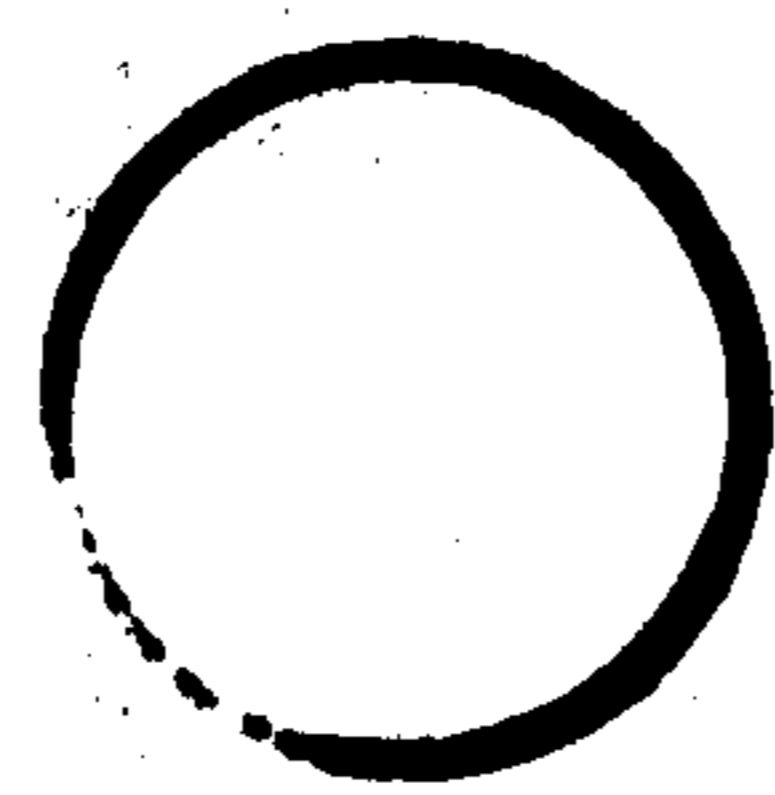
پورپه جسوشه بياگوره
چي يوتن خنکه لښکر شي
دمپره له چارو بريښي
په تندي اخستي غوشي
هردهغو برخنرتيا ده
چي خردڪ پاڅي لښتر شي
له تني زوخ چي اوچت شي
لکه نريري تل سحر شي

چې شروندی وی د بنکار خله

تودی وینی خود شهر شي

زمین کواينه شاه خلمو ته

سلاهی سنگر سنگر شي

خوانان خه کزې دورې دي

خکه یې غشی یې پلي دي

چې له باز چتو ته ناست دي

پيخالونه یې ولجې دي

ولسات لکه تنزري

د بنکاریانو په نچې دي

د بل مخه یې پتوله مخه

پرکني نه دي سرامي دي

د نمرود ویلی وایي

له آذریپ عقیدایي

چې نومری په سرودي

د سرو تشې پېنې دي

د باتور نخبني یې نشته

لا ملخی تېرې جوښي دي

ديوشرق نرغملونه دي

داپترې دومره اومسې دي

پکې زهيم بوده نه شه

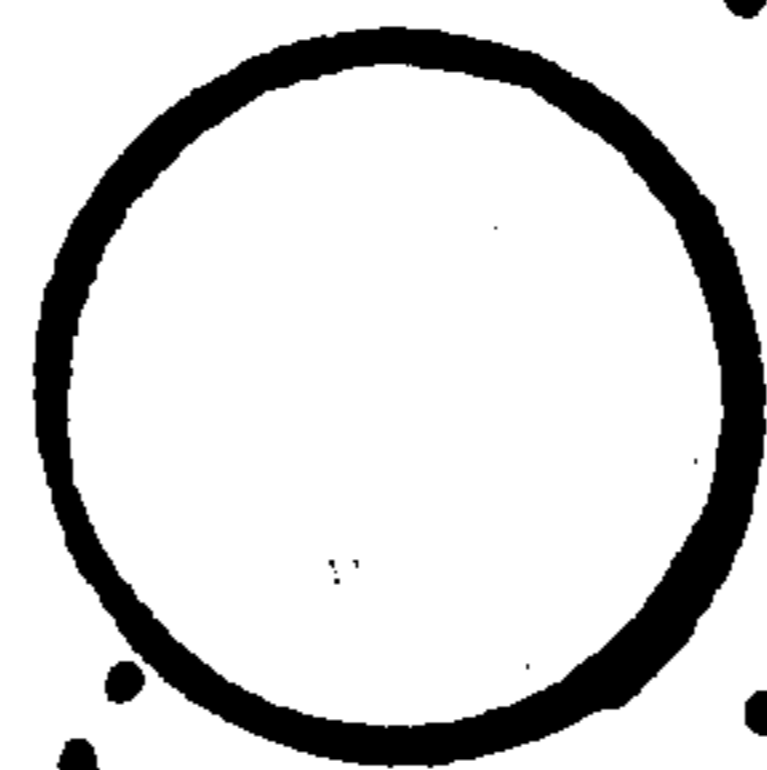
وجود تشې تنسې دي

د آدم خانگري «زهيم» لکه حق صمدا حد دی
تن نرازه دی ولې زهيم لَمْ يَلِدْ لَوْلَمْ يُولَدْ دی

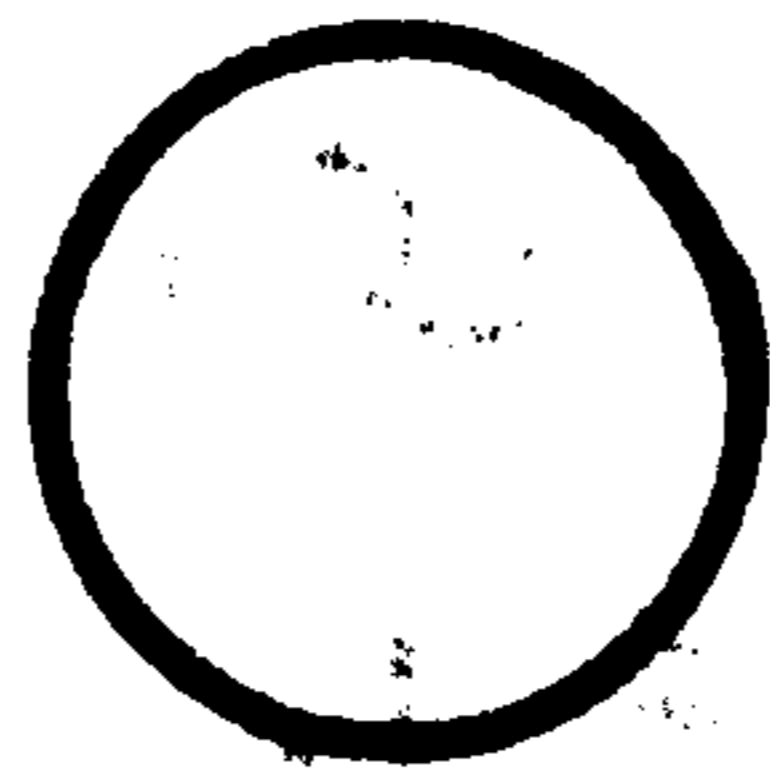
د هر زلاري په درون کې دخپل سترو جودان خوروي
تبع، تنه خانگي کلونه يې هم کلامونه په خپل لوروي

ديکرنکه برید مپرونه نيسي نور نور سنگرونه
د فطرت خوابزه لرونه ده ساره نه شي متونونه
لمن څه چې، څادر خور کا د سپرلي ډېر دي کلونه
ته لا مېشت په سر پړاوي شرونه دې شخړې پړاونه
خونې خونې ستور تليزې تازره نه کړه يو خونونه
که تناکو وته کښې پېني شي کوته به منزلونه
قدم تېر کړه، چې غريزي ستور تلوکې جرسونه

يوه ورځ به درته راشي

ستور کزونه بېلکونه

چي په يو هسته پيوست شي
 ذري غوندي شي تورغري شي
 وړانگه گده شي په وړانگي
 رادبره نوي نرشي
 چي حجري غبنتلي پاخي
 نود هگ خاندرو سحر شي
 ننگ له ننگه چي کوشير شي
 هم لنگر شي، هم سنگر شي
 چي سپنگر سره صف تر شي
 هله الله اکبر شي
 هخي هخي چي په گواين شي
 نوحونغي نوي په سر شي
 شهسواران چي يک جلب شي
 د برونو لوي اختر شي
 تور په تور باندې شي پوري
 سترگي سترگي يونظر شي
 لاري لاري هر آسمان شي
 چي همت همت وزر شي

«ا» برهونه، ولجي، مال، غنيمت.

دشروندي پته شي مخ لسوڅي

چي شوگير تپه نشتر شي

چي گيل بختل توره شي

بيا آدم جنت ته ورشي

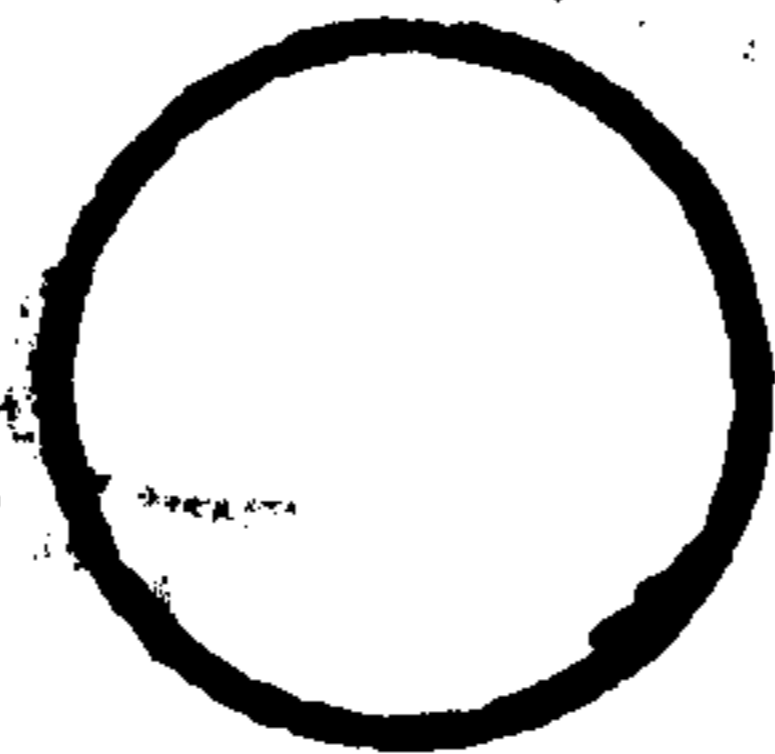
چي د عقل سپاره وين شي

پوچ خدايان هله د بر شي

د وجود تور زيرون دي اود "زه يم" نوښتون دي

نوښتون كره دشروندي شپه نوښت "زه يم" له پاڅون دي

يوغورڅي دي اباسين دي غرونه غرونه دي يونين دي

يوه هڅه دي سپوږمي ده يو يرغل دي ستور تيليز دي

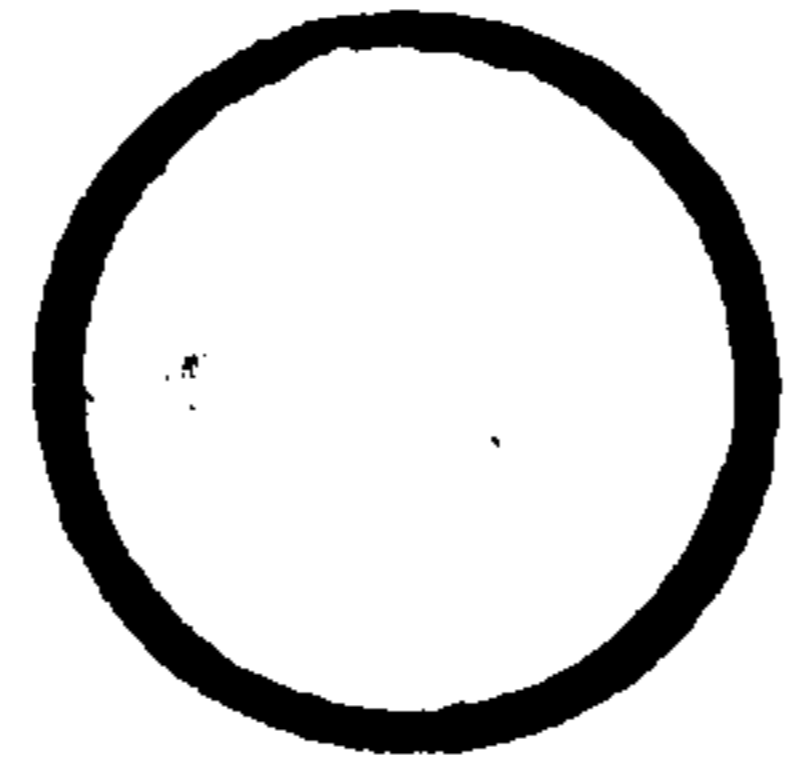
له تش شور لاس اوچت شوي اوس دهوره غوريز دي

ستا دتوري له تڪوره كائنات ټول سندريز دي

غره راغه دي له هسته گل لمني گل مخيز دي

لادشروندي غرمه ده لري

داخو اوس لاسوړ كهين دي

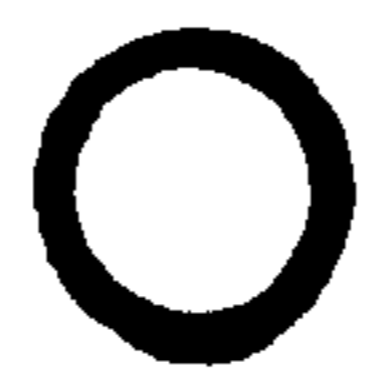

ڪه دٿرونڊ نقشونہ ڊپردي
ته د وارہ ٿرونڊان ڇوريپ
نور ٿرونڊون دي همه پلي
هم يو ته بي چي شھسوريپ
وارہ توي يويورنگ دي
ته لدرنگه سپرلي طورپ
دهوسي په سترگه دنند
هم باتور ڪسي د بسوريپ
د ذري په ڄاندره نمريپ
په قطره سمندر سپوريپ
ته په ڄمڪه کي آسمان بي
په سڀرو اوبو کي اوريپ
دلشي سره پياڻه بي
لاشه توره هم ٽڪوريپ
چي راغونڊ شي موتي ڄاوري
ڪائنات شي چي ورڇوريپ
د حجرو په اروننگه ڪي
له ظاهر ليده ڄه نورپ

۱- پياڻه = دشانوڊڪ گبين

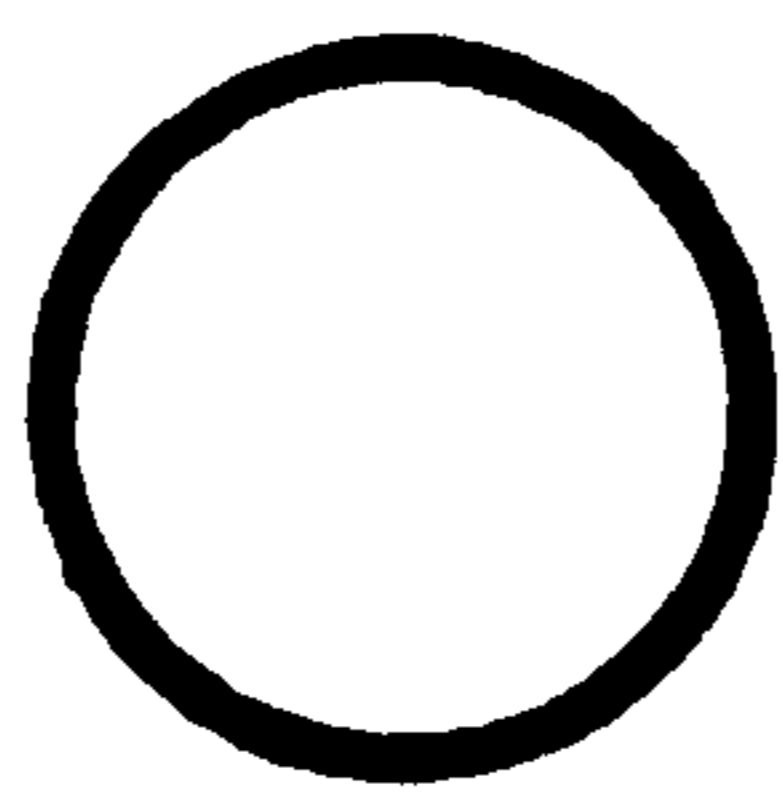

نور کورونه په تاتنگ دي
ته هم سيال د خدای د کور پي

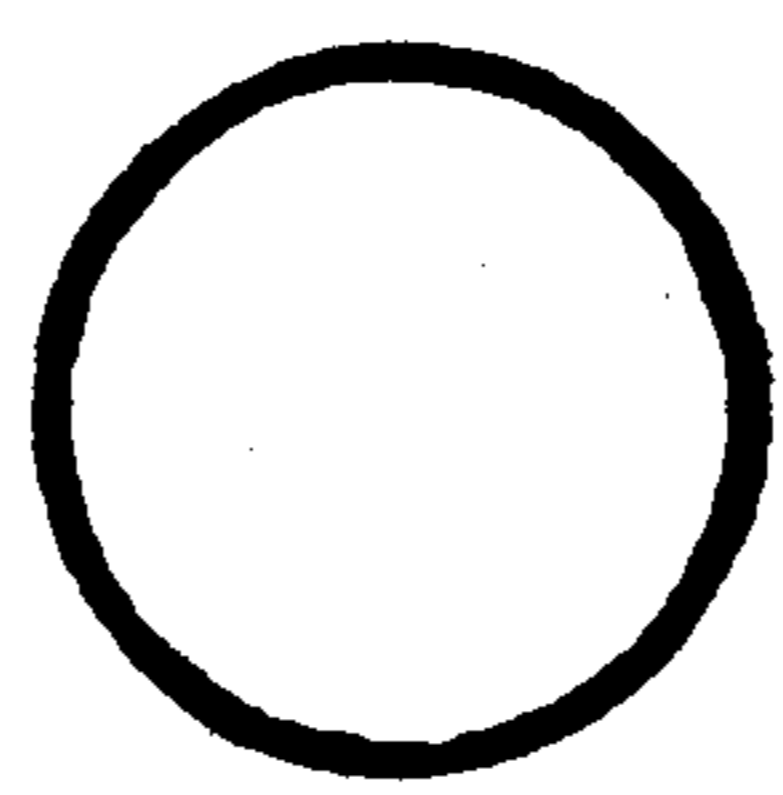

مفکورې به دېرې پوچ شي
ددې يو کليمې وړاندې

چې پي نن سندرې وايي
په صبا پي وايي سا ندې

دا د يوې او مشالونه	په تونرکې نرغونه
د خولو وینو رانگونه	د سرهنگو شاه خلمو دی
اسمانکه سنگرونه	د شاه متو الامې يې
ویر سپرلي شالینزرونه	کښېدی پي د کراو دي
شه علمونه، حکمتونه	د ناغوس تر کوشو کيو پي
خوري او کري شولانونه	په نهره د جنګر پزي يې
هڅو بونه، تهذيبونه	د عقلي مینو د رښه يې

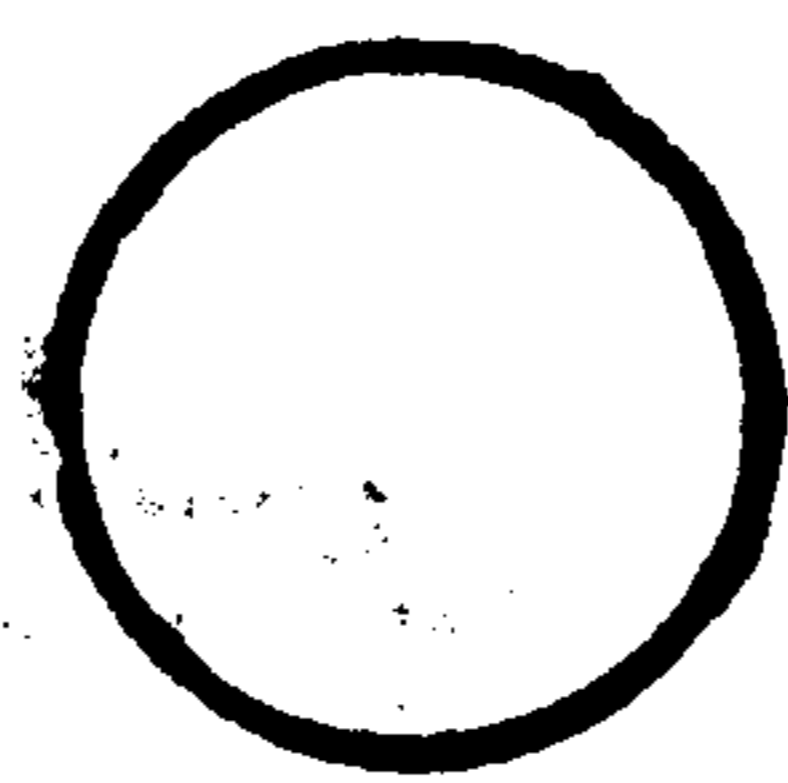

پسرلي پي تانګه راتلی شي	د خلي د نرګس غښ دی
انقلاب زرغونېدی شي	په اړکه چاپېريال هم
مله د لارې ټولېدی شي	عکسونه پرکښو نه

مېړه مل که د خښتن دی له خښتن مخکې کېدی شي
د تیرو ازغوله تخرگه نوی شروندرا ستر کېدی شي

د فرعون له خپله درنده

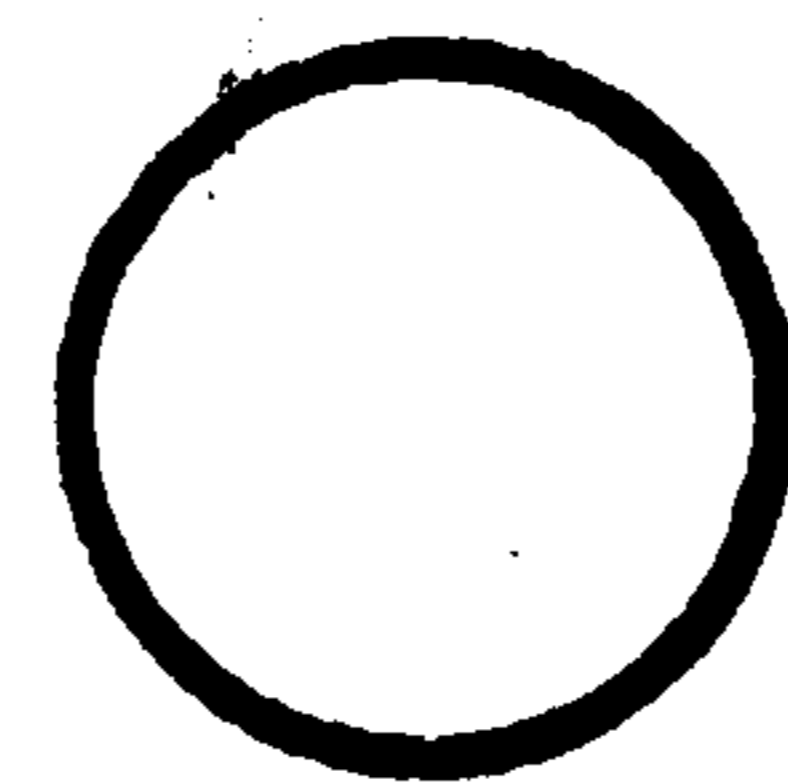
کلیان را پاشېدی شي

آدمزاد لا لښتیک دی لا دېر لږې له خپل دک دی
که په تومنه باتوران دی لا په چاروکې لوک دی
فلسفیان یې هلک فکره لا له زړه یې درک دی
په دې ویر لوی کائنات کې په یو حکمه، نمر تاوک دی
که خپلواکه دېر حاز بولي چې یې گوری لابل وک دی
د شپانه خاریې لانه نرده شرمخان دخپل کنوک دی
لا یې عقل دېر کچبه دی لا په دېر جهلونو کلک دی
د سرښوره نفوتکو په لاسونو کې لیتزک دی

نر بېښا کیان یې په جوش کې

هغه شان په امبولک دی

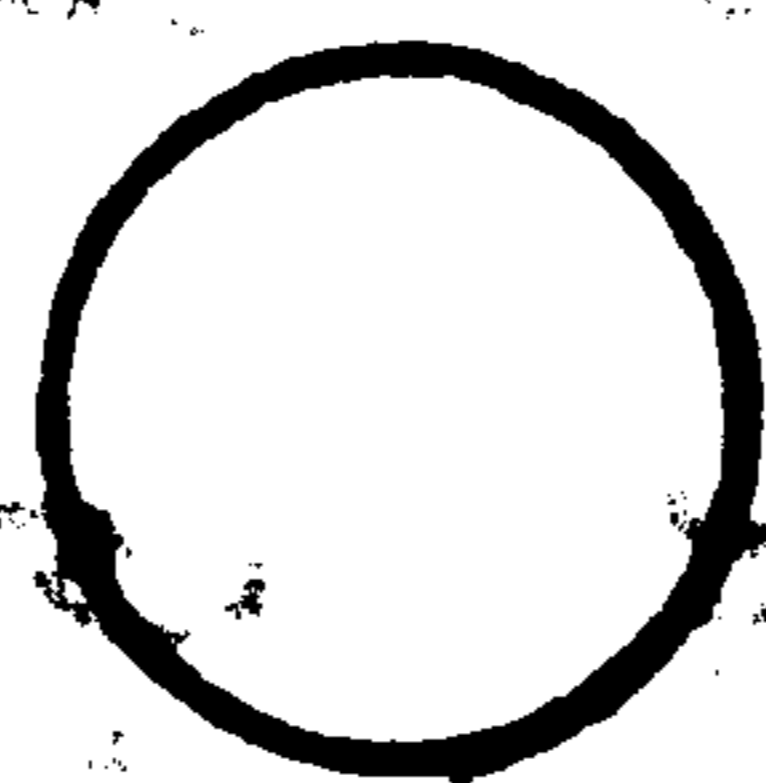

لا په سر یې فرعونان شته لا قارون شته، لاهامان شته
آدمزاد چې ریزکی دی لا دو چې دېر خدا یان شته
دولارې حکه نه شول چې پرې پت سلمان سلمان شته

لا په دار مسیحا خپري لاند پاري مذهبیان شته
خلیلان شروشي کسري د آذر لا لیکریان شته
هرنوبت ته کفر وایي لامخ تختی نرناریان شته
قلمونه په اور سوخي لا د علم علیان شته
آدمتاله لا یو خوب دی لا د قام، خاورې بتان شته

سپېتوب ته لوکا منزل دی

لا د دوو پېسوجیان شته

وخت به اخلي، ادمزی چي

له خپل خانه آشنا کپري

د خبنتن او دخپل نره بیه

په اریکو چي هر سپري

وخت به اخلي دا حیوان چي

د سري په پښو پاخپري

وخت به اخلي پوچ خدایان چي

د بربري، نسکور پري

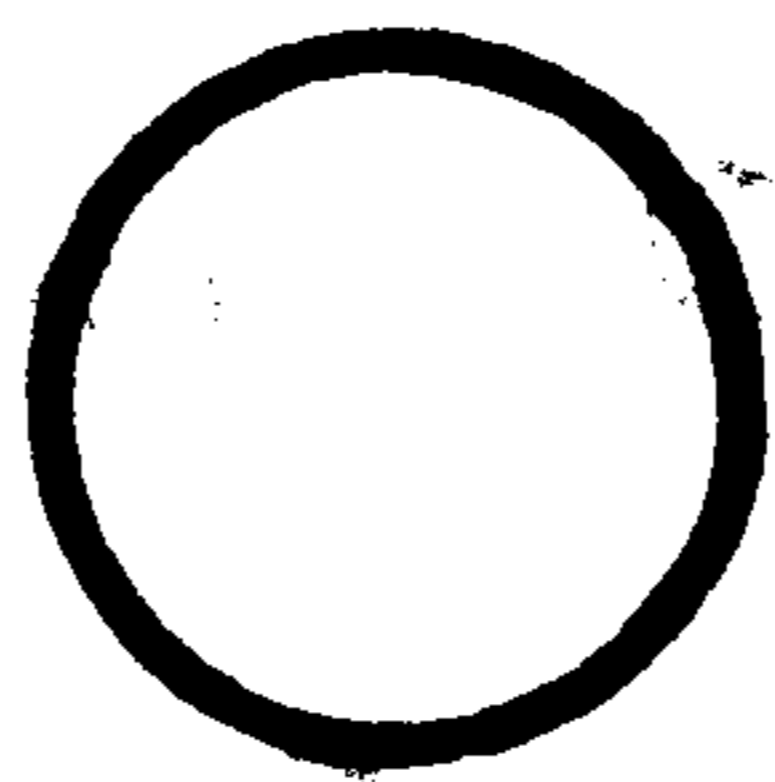
او د جهل کتابونه

د خندا توکي جور پري

وخت به اخلي کا سناک چي

ستر آدم ته بیاتیت پري

د آدم په پاڅېدو کې
لاد د پېرو پېرو وځنډ دی
ددې دوو پېرو وڅاروی ته
لا په خټ کې لوی کولنډ دی

ته په بتول کائنات بریې
ملغلر و یې په زړه یم
په یو څاڅکی کې توپان یې
برسپرنه که لاک بنکارې
ستا توبری توره دې "زه یم"
که ورستی راغلی کاروان کې
مینځ هستی ته دې پام نه دی
لانیچ آدم یې ځکه

خوله ځانه بې خبریې
که سیپې په تن بهریې
په ذری دننه غریبې
چې په جس شي نو سره زریبې
هر په "زه یم" ولجه کریې
خود واره کاروان سریبې
د بهر هستی په چریبې
لاد نیم ځان روزن کریې

انځاره کې حق ته تلیه!

دنا حقو انځور کریې

منکور و پوچو او خوشو

کوچنی کری آدم زری دی

که یې ستر کتاب په لاس شي

د خښتن د برش سری دی

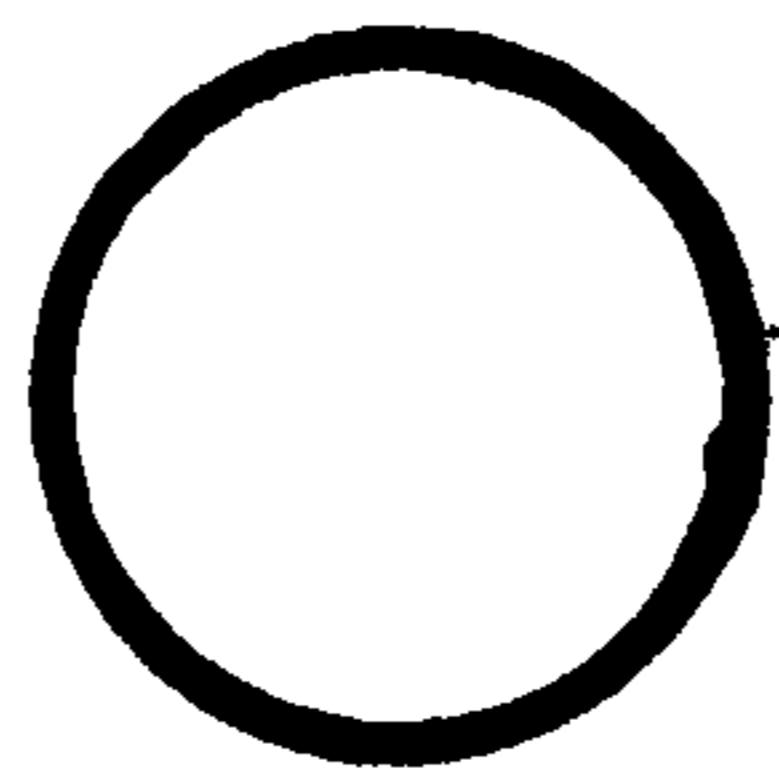

الکتاب په ادم نرونی

لارینودن آخرنی دی

که هر خوره لرغونی دی

خوهرنن کي صبانی دی

حق لا اوس هم ناویلی

که ویلی دندی دی

فرعونی دی په خمار کي

ناز پیره کلیمی دی

چرک پر پوتی سېلاب زوخی

نوح پلوی بی پیره دی

د کعبی سپایان جوت نه دی

آتیوان بیا په غدی دی

یومذهب دکته نه دی

دالیندی وارو بی ژی دی

خلق خبنتی دبتکور دی

خکه بنخا آذری دی

ناپوهی دهر وگری

په وگری په غدی دی

مفکورې پوچې نیمکړې
بکلیکونه، تیزندی دی

چې خوندي دې کړو روږه شه

چې دې و بازه خوندي شه

لاس په ظلم پورته شوی

بپورته شرق په خپل تندي شه

د با تورو جس پی بایلل

چې د چتو وهندي شه

پوپا پاخي آدم و خوري

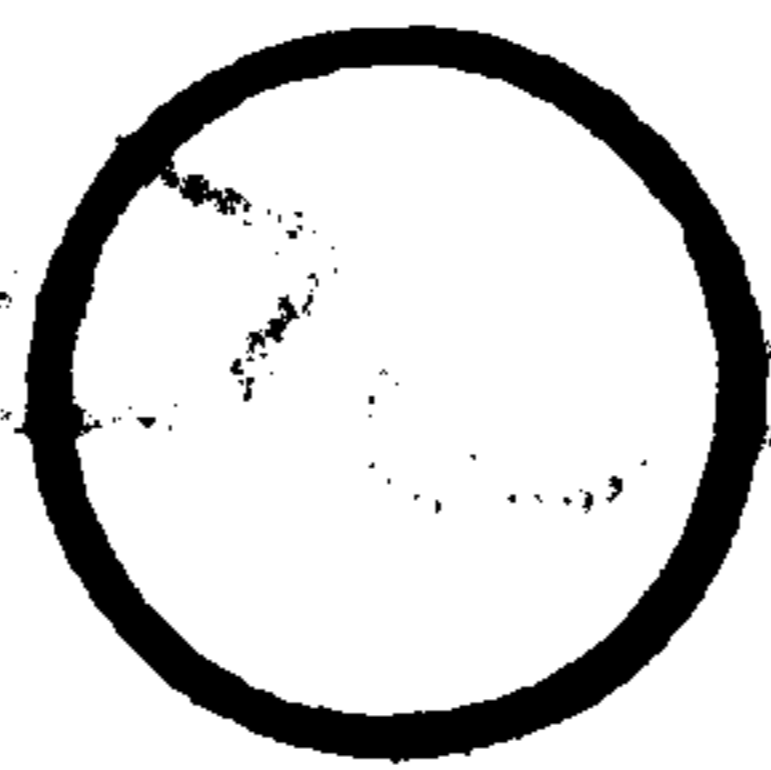
چې د پولو خای بندي شه

د خلیل پری ته وتی

د بتانو وهندي شه

چا تونگ د اسمان و خور

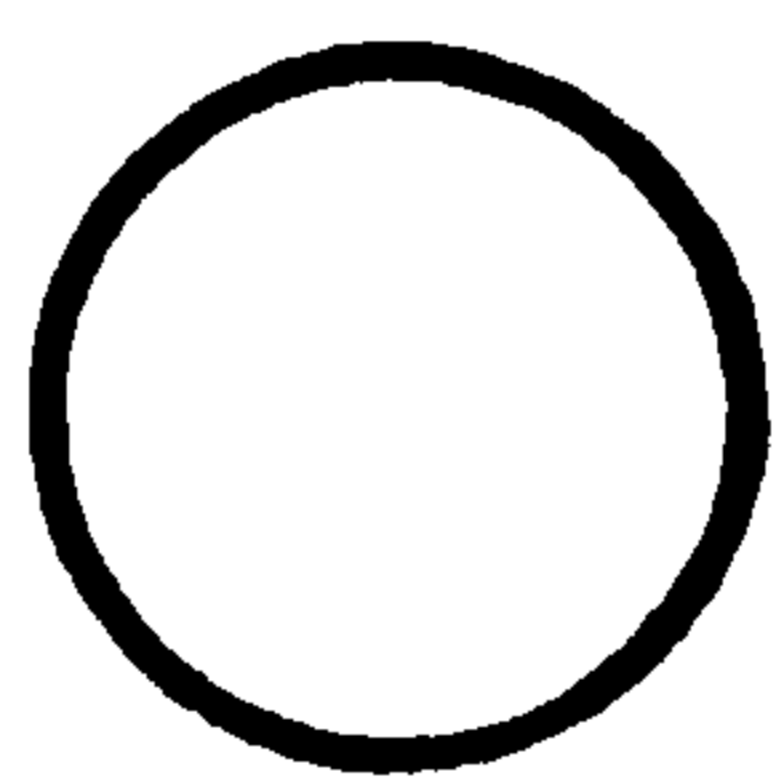
خوک پخلا په کرپندي شه

شوندانه ټول یو خانیز دی

که هر خومره گن رنگیر دی

مخ دتولو په یو مخه
که هر توکی بل مخین دی
په یو بدم په زیر جبار وځی
دار باب که زرتارین دی
لارې لارې یوشه لاره
تسل تلی یوشه تلیز دی
ستور تلیز ستور تلیز کور
کائنات یوشه کورین دی
پدې دومره هک خاندیره کې
خمکه ناشې غوندې څیز دی
خو خمکزی په شونی تیاو
دهمه شروند د توزین دی

په تنگومت کیر او کره
شیش بیا واخله ویرجهان ته
چې ذره په ولکه واخلی
متی رابنکه بیا سلمان ته
ستا تقدیر څه خمکه نه ده
لارې ویا سه آسمان ته

له بېلې درياب ته واوړه
له تنگي نه پلن دامان ته
غورگمنه په لينده كسره
بيا وركښيوزه ښخ كيان ته
له سپرغودي ډېر شرونه وگره
لاس كره اوږد نمره وښان ته
پوهه بوځه خيړكتيال
خيړكي راښنكه ايمان ته
په نړۍ ورڅوړ پدوځي
گرځېدلى اوسه ځان ته

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**